

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**NARSİSİSTİK REKABET, HAYRANLIK VE KIRILGANLIK
ÖZELLİKLERİNİN BAĞIMLILIKLAR VE PSİKOLOJİK
SEMPTOMLARLA İLİŞKİSİNDE BAŞA ÇIKMA STİLLERİNİN
ARACI ROLÜ**

Atalay ÇOPUR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

NARSİSİSTİK REKABET, HAYRANLIK VE KIRILGANLIK ÖZELLİKLERİNİN
BAĞIMLILIKLAR VE PSİKOLOJİK SEMPTOMLARLA İLİŞKİNDE BAŞA
ÇIKMA STİLLERİNİN ARACI ROLÜ

Atalay ÇOPUR

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

KABUL VE ONAY

Atalay opur tarafından hazırlanan "Narsistik Rekabet, Hayranlık Ve Kırılganlık Özelliklerinin Bağımlılıklar Ve Psikolojik Semptomlarla İlişisinde Başa Çıkma Stillerinin Aracı Rolü" başlıklı bu çalışma,14.06.2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Müjgan İnözü Mermerkaya (Başkan)

Doç. Dr. Şükran Gülin Evinç (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Sema Yurduşen (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof.Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**” kapsamında tezimin aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

...../...../.....

Atalay ÇOPUR

¹“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

(1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir. Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.**

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, **Doç. Dr, Şükran Gülin Evinç** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Atalay ÇOPUR

TEŞEKKÜR

Eğitim hayatım boyunca sevdiğim şeyi yapmanın önemi ve kıymetini bana aktarabildikleri ve geleceğime yönelik verdiğim kararların hepsine saygı duyup bu yolda ellerinden gelen her şeyi yaptıkları için annem Defne Yıldız ve babam Ümit Çopur'a; bana olan güvenini ve desteğini her konuşmamızda hissettiren kardeşim Zeynep Çopur'a...

Ankara'da geçirdiğim eğitim sürecim boyunca maddi ve manevi her konuda bana destek sağlayan teyzem Cemile Yıldız'a ve büyükannem Sevim Özdemir'e...

Bu süreç boyunca beni dinleyen, yanımda olan, ellerinden gelen her şeyi yapan arkadaşlarıma, her anımda bana yoldaşlık eden Ayşenur Aydın'er'e...

Hem lisans, hem de lisansüstü sürecim boyunca bildiklerini, tecrübelerini, mesleki yaşantılarını, hayata dair fikirlerini ve diğer birçok şeyi aktardıkları için Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'ne...

Tez sürecim boyunca desteği, zamanı, önerileri için tez danışmanım Doç. Dr. Şükran Gülin Evinç'e...

Araştırma sürecimde sağladıkları maddi desteklerden dolayı TÜBİTAK'a ve Nilda Kapçı Efe'ye...

Eğer bu çalışma sonucunda öğrenmekten, araştırmaktan ve paylaşmaktan hiçbir zaman sıkılmadığım sosyal bilimler alanına ufak da olsa bir katkı sağlayabildiysem hepimizin desteği sayesinde. Teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım...

ÖZET

ÇOPUR, Atalay. Narsisistik rekabet, hayranlık ve kırılgnalık özelliklerinin bağımlılıklar ve psikolojik semptomlarla ilişkisinde başa çıkma stillerinin aracı rolü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2023

Narsisizm kırılgn ve büyüklenmeci boyutlar ile kavramsallaştırılmış, sağlıklılık ve psikopatolojilerle ilişkili görülmüştür. Kırılgn narsisizm, nevrotik kişilik ve psikopatolojilerle ilişkili olarak raporlanırken büyüklenmeci boyut daha çelişkili bulgular sunmuştur. Büyüklenmeci narsisizmin çelişkili bulgularından hareketle hayranlık ve rekabet alt boyutları kavramsallaştırılmıştır (Back ve ark., 2013). Hayranlık statü elde etme, takdir kazanma, liderlik etme gibi davranış ve bilişler ile ilişkiliyken, rekabet daha çok tehdit algısı, kaygı, başarısızlık korkusu ve haset gibi sonuçlar ile ilişkilidir. Kişilik özelliklerinin çeşitli davranışlar ile ilişkisinden hareketle bu özelliklerde ortaya çıkan stresle başa çıkma davranışlarının incelenmesi önemli görülmektedir.

Bu araştırma kapsamında Lazarus ve Folkman'ın (1984) kuramından hareketle stresle başa çıkma davranışlarının narsisistik kişilik boyutlarının alkol, madde bağımlılık riskleri, sosyal medya bağımlılığı ve psikolojik semptomları yordamasındaki aracı rolünü anlayabilmek amaçlanmıştır. Narsisizmin daha iyi anlaşılabilmesi, rekabet ve hayranlık boyutlarının klinik perspektifteki kullanımının artması ve Türkiye kültürüne özgü bir çalışmanın yürütülmesi hedeflenmiştir. Araştırmada 18-45 yaş aralığındaki 279 katılımcıya ait veriler hiyerarşik regresyon analizleri ve Hayes tarafından geliştirilen PROCESS eklentisindeki Model 4 aracılığıyla incelenmiştir. Hayranlık boyutunun psikolojik sağlıklılığa ilişkin olarak depresyon seviyesini ($\beta = -.14$, $t = -2.22$, $p = .028$) ve davranışsal ilgiyi kesme davranışını ($\beta = -.22$, $t = -3.47$, $p = .001$) negatif yönde yordadığı görülmüş, yadsıma davranışıyla pozitif yönde ilişkili bulunmuştur ($\beta = .17$, $t = 2.94$, $p = .004$). Aracılık hipotezi doğrulanmamıştır. Rekabet boyutu; alkol ($\beta = .22$, $t = 3.77$, $p < .001$) ve madde bağımlılığı riskleri ($\beta = .20$, $t = 3.37$, $p = .001$) ve sosyal medya bağımlılığıyla ($\beta = .18$, $t = 3.18$, $p = .002$) pozitif yönde ilişkili görülmüştür. Kırılgnalık boyutu anksiyete ($\beta = .26$, $t = 4.57$, $p < .001$) ve depresyon ($\beta = .15$, $t = 2.20$, $p = .029$) düzeylerini pozitif yönde yordamaktadır. Analizler sonucunda narsisistik rekabet ve kırılgnalık boyutlarının sosyal medya bağımlılığı ve stres-anksiyete-depresyon semptom düzeylerini yordamasında davranışsal ve zihinsel ilgiyi kesme, planlama, duyguları

ortaya koyma ve olumlu yeniden yorumlama davranışlarının aracı rolü olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler

Narsisizm, bağımlılık, başa çıkma, kişilik özellikleri, depresyon, anksiyete, stres

ABSTRACT

ÇOPUR, Atalay. The mediating role of coping styles between the relationship of narcissistic rivalry, admiration, vulnerability with addiction and psychological symptoms, Master's Thesis, Ankara, 2023

Narcissism has been conceptualized with vulnerable and grandiose dimensions and has been associated with well-being and psychopathologies. Vulnerable narcissism was reported in association with neurotic personality and psychopathologies, while the grandiose dimension presented more contradictory findings. Based on the contradictory findings of grandiose narcissism, admiration and rivalry dimensions were conceptualized (Back et al., 2013). While admiration is associated with behaviors and cognitions such as gaining status, gaining appreciation and leadership; rivalry is more associated with results such as threat perception, anxiety, fear of failure, and envy. Considering the relationship between personality traits and various behaviors, it is important to examine the coping behaviors that emerge in these traits.

Within the scope of this research, it was aimed to understand the mediating role of narcissistic personality dimensions of coping behaviors in the prediction of alcohol and substance addiction risks, social media addiction and psychological symptoms based on the theory of Lazarus and Folkman (1984). It is aimed to better understand narcissism, to increase the use of rivalry and admiration dimensions in clinical perspective, and to conduct a study specific to Turkish culture. In the study, the data of 279 participants between the ages of 18-45 were analyzed through hierarchical regression analyzes and Model 4 in the PROCESS plugin developed by Hayes. Admiration dimension negatively predicted depression level ($\beta = -.14$, $t = -2.22$, $p = .028$) and behavioral disengagement behavior ($\beta = -.22$, $t = -3.47$, $p = .001$) regarding psychological health, and also found to be positively associated with denial behavior ($\beta = .17$, $t = 2.94$, $p = .004$). The mediation hypothesis for admiration could not be confirmed. For rivalry dimension; alcohol ($\beta = .22$, $t = 3.77$, $p < .001$) and substance abuse risks ($\beta = .20$, $t = 3.37$, $p = .001$) and social media addiction ($\beta = .18$, $t = 3.18$, $p = .002$) was found to be positively correlated. The vulnerability positively predicted anxiety ($\beta = .26$, $t = 4.57$, $p < .001$) and depression ($\beta = .15$, $t = 2.20$, $p = .029$) levels. As a result, behavioral and mental disengagement, planning, expressing emotions and positive reinterpretation behaviors played a

mediating role in narcissistic rivalry and vulnerability's prediction of social media addiction and stress-anxiety-depression levels.

Key Words

Narcissism, addiction, coping, personality traits, depression, anxiety, stress

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar DİZİNİ	xiv
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE	2
1.1.NARSİSİZM	2
1.1.1.Narsisizm ve Kültür.....	2
1.1.2.Klinik Perspektifte Narsisizm.....	3
1.1.3.Narsisistik Kişilik Bozukluğu.....	5
1.1.4.Narsisizmin Doğası.....	6
1.1.5.Büyüklenmeci ve Kırılgan Narsisizm.....	6
1.1.5.1.Kırılgan Narsisizm.....	7
1.1.5.2.Büyüklenmeci Narsisizm.....	7
1.1.5.2.1.Narsisistik Hayranlık ve Rekabet.....	8
1.1.6.Üç Faktörlü Narsisizm Modeli.....	9
1.1.7.Narsisistik Spektrum Modeli.....	10
1.2. BAŞA ÇIKMA	11
1.2.1.Başa Çıkma Stilleri	12
1.2.2Başa Çıkma ve Narsisizm.....	13
1.2.3.Başa Çıkma ve Psikolojik Semptomlar.....	15
1.2.4.Başa Çıkma ve Madde Kullanımı.....	16

1.3.PSİKOLOJİK SEMPTOMLAR.....	17
1.3.1.Stres.....	17
1.3.1.1.Stres ve Narsisizm.....	18
1.3.2.Kaygı.....	18
1.3.2.1.Kaygı ve Narsisizm.....	19
1.3.3.Depresyon.....	19
1.3.3.1 Depresyon ve Narsisizm.....	20
1.3.4. Psikolojik Semptomlar, Narsisizm ve Başa Çıkma.....	20
1.4.BAĞIMLILIK.....	21
1.4.1. Bağımlılık ve Narsisizm.....	22
1.5.SOSYAL MEDYA KULLANIMI.....	24
1.5.1.Sosyal Medya Bağımlılığı.....	25
1.5.2.Sosyal Medya Kullanımı ve Narsisizm.....	26
1.6.ARAŞTIRMANIN HEDEFLERİ VE HİPOTEZLER.....	27
2. BÖLÜM: YÖNTEM.....	30
2.1.KATILIMCILAR.....	30
2.2.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	30
2.2.1.Demografik Bilgi Formu.....	30
2.2.2.Narsisistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği.....	30
2.2.3.Kırılgan Narsisizm Ölçeği.....	31
2.2.4.Depresyon-Anksiyete-Stres (DAS-21) Ölçeği.....	31
2.2.5.Başa Çıkma Stilleri Ölçeği Kısa Formu.....	32
2.2.6.Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu.....	33
2.2.7.Bapirt Alkol ve Madde Ölçeği.....	33
2.3.İŞLEM.....	33
2.4.VERİLERİN ANALİZİ.....	34

3. BÖLÜM: BULGULAR.....35

3.1.DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE AİT BULGULARIN RAPORLANMASI.....35

3.1.1.Demografik Değişkenlerin Araştırma Değişkenleriyle İlişkilerinin Raporlanması.....39

3.1.1.1.Cinsiyet..... 40

3.1.1.2.Yaş.....41

3.1.1.3.Sosyo-Ekonomik Düzey.....42

3.1.1.4.Mezun Olunan Eğitim Düzeyi.....43

3.1.1.5.Medeni Durum.....45

3.1.1.6.Konut Paylaşımı.....46

3.1.1.7.Psikiyatrik Tanı.....47

3.1.1.8.İlaç Kullanımı.....50

3.1.1.9.Aile Psikiyatrik Öyküsü.....52

3.1.1.10. Kullanılan Sosyal Medya Platformu Sayısı.....53

3.2.ARAŞTIRMANIN TEMEL DEĞİŞKENLERİNİN BİRBİRLERİYLE İLİŞKİSİNE DAİR BULGULARIN RAPORLANMASI.....54

3.2.1.Bağımlılık ve Semptom Seviyeleriyle İlişkili Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....54

3.2.1.1.Madde Bağımlılığı Riskini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....55

3.2.1.2.Alkol Bağımlılığı Riskini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....55

3.2.1.3.Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi...56

3.2.1.4.Stres Düzeyini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....58

3.2.1.5.Anksiyete Düzeyini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....61

3.2.1.6.Depresyon Düzeyini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....62

3.2.2.Narsisistik Kişilik Boyutları İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....64

3.2.2.1.Narsisistik Hayranlık Boyutu İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....	64
3.2.2.2.Narsisistik Rekabet Boyutu İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....	65
3.2.2.3.Narsisistik Kırılganlık Boyutu İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi.....	66

3.3.NARSİSİSTİK KİŞİLİK BOYUTLARININ BAĞIMLILIK VE SEMTPOM DÜZEYLERİYLE İLİŞKİNDE BAŞA ÇIKMA STİLLERİNİN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ.....69

3.3.1.Narsisistik Hayranlık Düzeyinin Bağımlılıklar ve Psikolojik Semptomlarla İlişkisinde Başa Çıkma Stillerinin Aracı Rolünün İncelenmesi.....	70
3.3.2.Narsisistik Rekabet Düzeyinin Bağımlılıklar ve Psikolojik Semptomlarla İlişkisinde Başa Çıkma Stillerinin Aracı Rolünün İncelenmesi.....	70
3.3.3.Narsisistik Kırılganlık Düzeyinin Bağımlılıklar ve Psikolojik Semptomlarla İlişkisinde Başa Çıkma Stillerinin Aracı Rolünün İncelenmesi.....	71

4. BÖLÜM: TARTIŞMA.....74

4.1.ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİ VE SOSYODEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE DAİR İLİŞKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....74

4.1.1.Cinsiyet.....	74
4.1.2.Yaş.....	75
4.1.3.Sosyo-ekonomik Düzey (SED).....	77
4.1.4.Eğitim.....	77
4.1.5.Medeni Durum.....	78
4.1.6.Konut Paylaşımı.....	78
4.1.7.Psikiyatrik Tanı, Ailede Psikiyatrik Tanı Geçmişi ve Psikiyatrik İlaç Kullanımı.....	79
4.1.8.Kullanılan Sosyal Medya Platformu Sayısı.....	80

4.2.ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİNİN BİRBİRİYLE İLİŞKİNİNE DAİR SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....80

4.2.1.Bağımlılık-Semptom Seviyelerine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	80
4.2.1.1.Madde Bağımlılığı Riski.....	80

4.2.1.2.Alkol Bağımlılığı Riski.....	81
4.2.1.3.Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi.....	81
4.2.1.4.Depresyon-Anksiyete-Stres Düzeyleri.....	82
4.2.2.Narsisistik Kişilik Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	83
4.2.2.1.Narsisistik Hayranlık.....	83
4.2.2.2.Narsisistik Rekabet.....	83
4.2.2.3.Narsisistik Kırılganlık.....	84
4.3.NARSİSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN BAĞIMLILIK VE SEMPTOMLARLA İLİŞKİSİNDE BAŞA ÇIKMA DAVRANIŞLARININ ARACI ROLÜNE DAİR SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	84
4.4.SINIRLILIKLAR.....	86
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	89
KAYNAKLAR.....	91
EK 1. BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU.....	133
EK 2. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU.....	134
EK 3. NARSİSİSTİK HAYRANLIK VE REKABET ÖLÇEĞİ (NHRÖ).....	135
EK 4. KIRILGAN NARSİSİZM ÖLÇEĞİ (KNÖ) - ÖRNEK MADDELER.....	136
EK 5. BAPİRT ALKOL/ MADDE ÖLÇEĞİ.....	137
EK 6. DEPRESYON, ANKSİYETE, STRES 21 ÖLÇEĞİ- ÖRNEK MADDELER.....	138
EK 7.BAŞA ÇIKMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ KISA FORMU (BÇS- BRIEF COPE)- ÖRNEK MADDELER.....	139
EK 8. SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ-YETİŞKİN FORMU (SMBÖ-YF) – ÖRNEK MADDELER.....	140
EK 9. ETİK KURUL İZİNİ.....	141
EK 10. ORJİNALLİK RAPORU.....	142

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırma Katılımcılarının Demografik Özelliklerine Ait Sıklık ve Yüzdeler Değerleri.....	36
Tablo 2. Araştırma Değişkenlerine Ait Betimleyici İstatistikler.....	37
Tablo 3. Cinsiyet Gruplarının Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.....	40
Tablo 4. Yaş Değişkeninin Yordayıcı Olduğu Araştırma Değişkenlerine Ait Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	42
Tablo 5. Sosyo-Ekonomik Grupların Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.....	43
Tablo 6. Eğitim Seviyesinin Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.....	44
Tablo 7. Medeni Durum Gruplarının Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.....	46
Tablo 8. Konut Paylaşımı Gruplarının Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.....	47
Tablo 9. Psikiyatrik Tanı Alan ve Almayan Grupların Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.....	49
Tablo 10. Psikiyatrik İlaç Kullanan ve Kullanmayan Grupların Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.....	51
Tablo 11. Ailesinde Tanıya Sahip Olan Kişi Olan ve Olmayan Grupların Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.....	52
Tablo 12. Kullanılan Sosyal Medya Uygulaması Sayısının Araştırma Değişkenlerini Yordamasına Ait Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	53
Tablo 13. Madde Bağımlılığı Riskinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	55
Tablo 14. Alkol Bağımlılığı Riskinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	56
Tablo 15. Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	57
Tablo 16. Stres Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	59
Tablo 17. Anksiyete Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	61

Tablo 18. Depresyon Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	63
Tablo 19. Narsisistik Hayranlık Düzeyini Yordayan Başa Çıkma Davranışlarına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	64
Tablo 20. Narsisistik Rekabet Düzeyini Yordayan Başa Çıkma Davranışlarına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	65
Tablo 21. Narsisistik Kırılganlık Düzeyini Yordayan Başa Çıkma Davranışlarına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	67
Tablo 22. Narsisistik Rekabet Düzeyinin Bağımlılık ve Psikolojik Semptom Düzeylerini Yordamasında Başa Çıkma Davranışlarının Aracı Rolü.....	70
Tablo 23. Narsisistik Kırılganlık Düzeyinin Bağımlılık ve Psikolojik Semptom Düzeylerini Yordamasında Başa Çıkma Davranışlarının Aracı Rolü.....	72

GİRİŞ

Bu tez çalışması kapsamında bir kişilik değişkeni olarak narsisizmin sağlıklı ve işlev bozucu özelliklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Narsisizmin stres, anksiyete ve depresyon gibi psikolojik semptomlarla ve bağımlılıklarla olan ilişkisinin anlaşılmasına yönelik klinik psikoloji çerçevesinde bir araştırma yürütülmüştür. Narsisizmin psikolojik semptomlar ve bağımlılıklarla olan ilişkisini anlamak amacıyla, kişilerin stresli uyaranlarla karşılaştıklarında kendilerini koruyabilmek için ne gibi davranışlar gerçekleştirdiğini ve stresle nasıl başa çıktıklarının bu ilişkide nasıl bir aracılığa sahip olabileceğinin anlaşılması bu tez doğrultusunda hedeflenmiştir.

Bu amaçlardan hareketle öncelikle narsisizm kavramının tarihsel gelişimi ve klinik alandaki kavramsallaştırılmasıyla kuramsal çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır. Ardından insanların stresli uyaranlar ile başa çıkma davranışları ve tarzlarına dair mevcut alanyazın taranarak okuyucuya aktarılmıştır. Takip eden kısımda ise depresyon, anksiyete ve stres semptomlarına yönelik tanımlamalar ve bu belirtilerin bir kişilik değişkeni olan narsisizm ve stresle başa çıkma davranışlarıyla ilişkisi de incelenmiştir. Ardından bağımlılığın tanımları, yaygınlığı, çeşitleri ve araştırma değişkenleriyle ilişkisi üzerine alanyazın bilgileri derlenmiş ve okuyucuya sunulmuştur. Bu doğrultuda araştırma değişkenlerine ilişkin mevcut bilimsel birikimlerden hareket edilmiş ve bu çalışmaların bulgularına yer verilmiştir. Tez çalışmasının amacı ve oluşturulan kuramsal çerçeve doğrultusunda öne sürdüğü hipotezler sunularak bu bölüm sonlandırılmıştır.

1. BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1.NARSİSİZM

Narsisizm, Yunan mitolojisinde yer alan Narkisos mitinden türetilen bir kavramdır. Bu öyküye göre genç Narcissus, kendisine hayranlık duyan kimseleri reddetmekte ve onlara karşılık vermemektedir. Narcissus'un küçük gördüğü bu aşıklardan olan Echo, Tanrıça Nemesis'e yakarır ve Nemesis, Echo'nun duasına cevap verir. Nemesis, Narcissus'u karşılık bulamayacağı bir aşkla cezalandırır. Bu aşkın nesnesi ise Narcissus'un kendinden başkası değildir. Narcissus sudaki yansımasına aşık olur ve ölümüne dek kendisini umutsuzca izler (Levy ve ark., 2011).

Narcissus, Antik Yunan'da bir mit olarak ortaya çıktığı zamandan itibaren yaklaşık iki bin yıl boyunca karşılaşılan bir kavram olmuştur (Jauk ve Kanske, 2021). Mit öncelikle 1898 yılında Ellis tarafından kişilerin kendilerine duydukları hayranlığın cinsel arzularını baskılamasının sonucu olarak kavramsallaştırılmıştır. Näcke (1899) ise Ellis'in bu kavramsallaştırmasını, benliğin aynı zamanda cinsel nesne konumunda olduğu "otoerotizm" kavramını açıklamakta kullanmıştır (akt. Demirci ve Ekşi, 217).

Klinik perspektiften ele alındığında narsisizmin çoğu zaman patolojik bir doğası olduğu düşünülmektedir. Narsisizme yönelik bu kabul nedeniyle, bir kişilik özelliği (trait) olarak narsisizmin çalışılması gözden kaçırılmaktadır (Miller ve Campbell, 2010). Klinik psikoloji bağlamında narsisizm kavramı; Freud'un metinleri başta olmak üzere, kendilik psikolojisi, nesne ilişkileri kuramı gibi temel kuramlarda yer almış ve kavramsallaşmıştır (Mitchell ve Black, 1995). Narsisizm kavramı ile ilgili klinik, etiyolojik, sosyal, yapısal birçok konuda birçok soru hala tartışılmaktadır ve net bir tanıma varılamamıştır. Kavramın doğasına ilişkin bütün bu sorulara verilen cevap, cevabın değişken olduğudur (Miller ve ark., 2017). Bu dinamizmin anlaşılmasında Narcissus mitinin bireycilik, benmerkezcilik gibi kültürel ve toplumsal öğelerle ilişkisinin önemli bir noktada durduğu düşünülmektedir.

1.1.1.Narsisizm ve Kültür

Bireycilik genel itibariyle özgürlük, biricik olma, kendi kendine yetebilme gibi özelliklerle tanımlanır (Zondag ve Uden, 2009). Kendilik odaklı olan bu değerler

beraberinde benmerkezciliği, tümgüçlülüğü, başarı ihtiyacını ve ötekilerden ayrı olmayı getirir. Dolayısıyla bireycilik ve narsisizm arasındaki ilişki literatürdeki araştırmalarla desteklenmiştir (Lasch, 1978; Sennett, 1974, akt. Zondag ve Uden, 2009). Günümüzde de Narsisizm; bireyle ilişkili bir perspektiften ele alınır. Kişilik literatüründe narsisizmin bir kişilik yapısı (trait) olarak her insanda belirli bir düzeyde görülebileceği ve sadece bir kişilik bozukluğu olmadığı yönünde bir anlayış mevcuttur (Foster ve Campbell, 2007).

Narsisizme yönelik bu perspektifle birlikte, 2000’li yıllarda hem bilimsel hem de toplumsal alanlarda narsisizm kavramı ilgi görmeye başlamıştır. Jean Twenge’nin “Generation Me” (2006), Campbell ile birlikte yazdıkları “Narcissism Epidemic” (2009) gibi kitaplar, batı toplumlarının giderek benmerkezci ve yalnızlaşan yapısını eleştiren ve kötümser bir tablo çizen metinler olarak ortaya çıkar (akt., Jauk ve Kanske, 2021). Batı toplumlarının gittikçe “Narcissuslaşan” bir seyri olup olmadığı sorusu, bilimsel ve kültürlerarası çalışmalar ile araştırılmıştır (Barry ve Lee-Rowland,2015; Wetzel ve ark., 2017; Jauk ve ark., 2021).

Batı toplumlarında narsisizme yönelik bu merakın endüstriyelikleşmeyle gerçekleşmiş olabileceğine dair bulgular mevcuttur. Stinson ve arkadaşları (2008), ABD nüfusunun %6.3’ünün Narsisistik Kişilik Bozukluğu tanı kriterlerini karşılayabileceğini düşünmektedir. Bu doğrultuda, endüstriyelikleşme ve bireyleşmenin narsisizmi bir kişilik bozukluğu haline getirmesiyle beraber, narsisizmin psikolojik sağlamlık çerçevesinde de anlaşılmasının önemli bir noktada durduğu söylenebilir.

1.1.2.Klinik Perspektifte Narsisizm

Narsisizmi psikoloji perspektifinden ele almak için kavramın psikanaliz literatüründeki gelişimi incelenebilir. Sigmund Freud, Narcissus mitinden hareketle Narsisizmi kişinin libidosunun kendisine yöneltilmesiyle ortaya çıktığını söylemiştir. Bu tanımlamanın ardından Freud, narsisizmi birincil ve ikincil narsisizm olarak kavramsallaştırır. Birincil narsisizm; doğumunun ilk yılında insanın kendisini dış dünyadan ayrı bir varlık olarak göremediği için arzu nesnesinin kendisi olmasıdır. İkincil narsisistik evre ise, yaşamın ilerleyen dönemlerinde kişinin aradığı arzu nesnesini dış dünyada bulamaması

nedeniyle libidoyu yeniden kendine yöneltmesini ifade eder ve patolojik bir biçimde kabul görür (Freud, 2014).

Böylelikle Freud, narsisizm kavramını insanın biyolojik gelişiminde bir uğrak noktası olarak ele alır. Freud'u takip eden süreçte narsisizm kavramına yönelik açıklamalar sunan bir diğer önemli kuramcı ise Heinz Kohut olarak kabul edilebilir. Kohut, narsisizme ilişkin Freudyen görüşlerde köklü değişiklikler yaratmış bir kuramcı olarak yer alır. Narsisizm, Freud'un anlayışıyla bir psikopatoloji olarak kabul edilir. Kohut ise sağlıklı narsisizm kavramı ile bu bakış açısında bir değişiklik ortaya koyarak patolojik ve sağlıklı narsisizm ayrımını sunar (Kohut, 1998).

Kohut (1998); patolojik narsisizmi erken gelişimsel ilişkilerdeki yetersizlik olarak görür. Narsisistik kişilerin libidolarını erken dönemdeki ilişkilerine ve taleplerine yatırdıkları için yetişkin olmaktan ve işlevsellikten yoksun olduklarını söylemektedir. Narsisizme yönelik sağlıklı ve patolojik ayrımı takip eden bir diğer kuramcı ise Otto Kernberg'dir. Kernberg; patolojik narsisizmi kişinin kendini merkeze alması, patolojik bir kendini sevmeye örneği göstermesi ve sürekli kendinden bahsetmesi ile açıklar. Bu bağlamda kişi büyüklenmeci tavırlar, teşhircilik, üstünlük kurma, aşırı hırs gibi çeşitli örneklere benimseyebilir. Buna ek olarak narsisistik eğilimlere sahip kişi, ötekilerin kendine hayranlık beslemesi konusunda düşüncelere de sahip olabilir (Kernberg, 2004; akt. Demirci ve Ekşi, 2017).

Kernberg ve Kohut'un perspektifinden sağlıklı narsisizm; kişinin erken dönem ilişki ve talepleriyle değil, kendi ve çevresindekilerle uyumlu bir yaşantıya sahip olması ve çevrenin beklentilerini karşılayabileceğine dair bir beklentiye sahip olmasıdır (Rozenblatt, 2002). Kişinin kendine olan güven ve değeri dışarıdan gelen eleştiri ve yorumlar karşısında kolayca azalmaz. Kişi kendisi hakkında başkalarının söylediklerini referans almak yerine kendi değeri üzerinde belirleyici olur ve benlik saygısını bu şekilde sürdürür.

Özetle sağlıklı narsisizm; insanın doğumuyla birlikte bedensel ihtiyaçlarını ve bakım verenin bu talepleri karşılama sürecinin merkeze alınmasının, takip eden gelişim dönemleriyle birlikte, gerçekçi bir kendilik algısı ve öz saygıya dönüşmesi süreci olarak tanımlanabilir. Narsisizmin patolojik boyutunda ise kişi her ne kadar kendinden emin

görünse ve çevresini önemesemez davranırsa da, başkalarının kendisi hakkındaki düşünceleri, onayı, takdiri ve eleştirilerine açık bir haldedir. Bu da kişileri dışarıdan gelecek olumlu ya da olumsuz tepkilere muhtaç kılmaktadır (Karaaziz ve Atak, 2013).

Bu bulgulardan hareketle patolojik narsisizm; kaygı ve depresyon semptomları (Kealy ve ark., 2020), riskli davranışlar (Leder ve ark., 2020), alkol ve madde kötüye kullanımı (Stinson ve ark., 2018) gibi davranışlarla yüksek ilişkiye sahip olarak raporlanmaktadır. Patolojik narsisizm, güncel psikiyatrik literatürde Narsisistik Kişilik Bozukluğu olarak adlandırılan bir tanı sınıfına sahiptir.

1.1.3.Narsisistik Kişilik Bozukluğu

Narsisistik kişilik bozukluğu ilk defa DSM-III'te tanıtılmıştır (APA, 1980). Bu tanı grubunun kriterleri arasında büyüklenmeci bir kendini önemseme, sınırsız bir başarı, güç, güzellik elde etme arzusu, eleştiriye öfke ile karşılık verme, aşağılık duygusu, boşluk hissi yer almıştır. DSM-5'te (2013) yer alan güncel tanılama; kişinin benzersiz, yalnızca özel ve yüksek statüye sahip kişi veya kurumlar tarafından anlaşılabilmesine dair inançları, aşırı bir hayranlık arayışını, kıskançlık, kibir duygusu ve ilişkili davranışları kapsamaktadır. Narsisistik Kişilik Bozukluğu'nun da yer aldığı DSM-5'teki B kümesi kişilik bozuklukları, yakın zamanda artan deneysel ve klinik ilgiye sahiptir (Kramer ve ark.,2019). Resmi tanı kriterlerindeki (APA, 2013) kavramsallaştırma, büyüklenmecilik üzerinden gerçekleştirilmektedir. Fakat kavramın doğasındaki değişkenlik nedeniyle farklı narsisizm türlerinin ya da boyutlarının varlığını anlamak önem kazanmaktadır. Bu nedenle, narsisizmin çok boyutlu doğasına yönelik yapılacak daha fazla çalışma ve görünürlüğün artmasıyla, resmi tanılamadaki olası boşlukların giderilebilmesi, bu araştırma doğrultusundaki hedeflerden biri olmuştur.

Klinik bağlamda narsisistik kişilik bozukluğu, %1 ve %15 arasında değişen prevalansa sahiptir (Ronningstam, 2013). Fakat psikoterapi süreçlerinde narsisistik kişilik örüntüleri, tanı kriterlerinden bağımsız bir noktada bulunmaktadır (Yakeley, 2018). Özellikle de terapist ve danışan arasındaki terapi ilişkisinin kurulumu, sürdürülmesi gibi süreçlerde narsisistik özelliklerin ortaya çıkması, kişiliğin bu boyutunu sadece bir tanı sınıflaması olarak ele alıp tedavi etmeyi değil, tedavi ortamında ortaya çıkabilen özellik ve örüntüler olarak da düşünülmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Fakat psikoterapi

çerçevesi içerisinde narsisistik kişilik özelliklerinin ortaya çıkması ve ele alınmasına dair çalışmalar yaygın değildir (Mota, 2019). Dolayısıyla bir kişilik boyutu olarak narsisizmin anlaşılması ve çalışılmasının, kişilik bozukluğu olarak narsisizmin anlaşılmasında da önemli bir basamak olduğu düşünülmüştür.

1.1.4.Narsisizmin Doğası

Narsisizm, süreklilik gösteren bir yapı olarak tanımlanmaktadır, bu süreklilikteki sapmalar ve artışlar ise Narsisistik Kişilik Bozukluğu sınıflaması içerisinde kavramsallaştırılmaktadır. Narsisizm büyüklenmeci davranışlar, hayranlık ihtiyacı, empati yoksunluğu gibi özellikler ile karakterizedir (APA, 2013). Brown ve arkadaşları (2009), narsisizmin çeşitli ve heterojen bir doğaya sahip olduğu görüşündedirler. Narsisistik kişiliğin ölçülmesi için geliştirilen ölçeklerdeki alt boyutların ve davranış örneklemelerinin çeşitliliği göz önünde bulundurulduğunda, bu heterojenliğe dair kanıtları saptamak mümkündür. Narsisizme ilişkin bu süreklilik ve boyutsallık anlayışındaki en yaygın ayırım ise narsisizmin büyüklenmeci ve kırılğan boyutları arasında yapılmış olandır (Wink, 1991; Weiss ve Miller; 2018).

1.1.5.Büyüklenmeci ve Kırılğan Narsisizm

Büyüklenmeci narsisizm, kişinin sahip olduğu yetenekleri abartması, baskınlık ve üstünlük kurma ihtiyacı ile karakterize bir örüntüyken kırılğan narsisizm; savunmaya geçme, yetersizlik hisleri ve güvensizlik ile karakterize olan, narsisizm boyutu olarak görülmektedir (Dickinson ve Pincus, 2003). Dolayısıyla narsisizmin patolojik doğasının anlaşılması için, büyüklenmeci ve kırılğan boyutların daha detaylı anlaşılabilmesi önemli bir noktada durmaktadır (Dimaggio, 2021).

Narsisistik büyüklenme ve kırılğanlık birbirinden tamamen ayrı boyutlar olarak görülmemelidir. Kişilerin davranışları bu iki boyut arasında akışkanlık gösterebilir (Edershile ve Wright, 2021), dolayısıyla narsisizmin boyutlarına ilişkin bu isimlendirmelerin kategorik bir sınıflandırmadan ziyade birbiriyle ilişki içerisinde olan ve boyutsallığa sahip bir spektrum olarak düşünülmesi daha uygun olabilir. Narsisizm bir fenomen olarak sağlıklı ya da patolojik bağlamda var olabilir, dolayısıyla temel konu narsisist olup olmamak gibi kategorik bir anlayıştan ziyade, hangi koşullarda ve ne düzeyde bu örüntülerin kullanılıp kullanılmadığıdır (Edershile ve ark., 2019).

Bu akışkanlığı doğrulayacak biçimde Wright ve Edershile (2018); büyüklenmeci boyuttaki artışın, kırılğan boyutla olan ilişkiyi de artırdığını söylemektedir. Bu doğrultuda, narsisistik kişilik bozukluğundaki büyüklenmenin görünürlüğü kırılğan boyutu da beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla kırılğanlık bileşeninin anlaşılması, büyüklenmeciliğin anlaşılmasında önemli bir noktada durmaktadır.

1.1.5.1.Kırılğan Narsisizm

Kırılğan narsisizm; tanımı itibariyle kırılğan bir öz-saygı, kişilerarası ilişkiler konusunda aşırı hassasiyet gösterme ve rekabeti içerir (Lamkin ve ark., 2014). Kırılğan narsisizm boyutundaki yükseliş davranışları (Ferne ve ark., 2016) ve engellenmeye karşı utanç ve öfke tepkileriyle ilişkilidir (Krizan ve Jokar, 2015). Haklı olma çabası ve düzensiz empatik işleyiş, hem büyüklenmeci hem de kırılğan narsisizm için geçerli özellikler olabilir (Wright ve Edershile, 2018). Kişilerin dışsal tehditlerle karşılaşmalarıyla büyüklenmeci ve kırılğan özellikler beraber ortaya çıkabilir (Gore ve Wildiger, 2016). Kırılğan narsisizm patolojik tarafa daha yakındır (Weiss ve Miller, 2018).

Miller ve arkadaşları (2021), narsisizmin daha iyi anlaşılabilmesi için büyüklenmeci boyuta ek olarak, kırılğanlığın da anlaşılması gerektiğini düşünmektedirler. Bu doğrultuda kırılğanlık boyutu hakkında daha çok çalışmaya ihtiyaç olduğunu söylemişlerdir. Bunun nedeni kırılğanlığın kişinin üstünlük algısını sürdürme girişimlerini engelleyen bir duygu düzenleme sorunu olup olmadığının henüz net olarak anlaşılammış olmasıdır. Büyüklenmeci narsisizm ve kırılğan narsisizm kavramsallaştırmaları, narsisizme ilişkin literatürde önemli bir noktada durmaktadır. Lakin kırılğan narsisizmin tersine, büyüklenmeci boyut homojen bir yapıya sahip değildir.

1.1.5.2.Büyüklenmeci Narsisizm

Büyüklenmeci narsisizm, hem bilimsel hem de toplumsal alanda ilgi çeken ve popüler bir kavramdır. Büyüklenmeci narsisizmin yapısı çelişkili özellikleri bir arada bulduran bir özelliğe sahiptir. Bu kişiler kendinden emin, fakat aynı zamanda kırılğan olarak tanımlanır. Onaylanma arayışı içindedirler fakat başkalarına karşı kayıtsızdırlar. Çekici ve iddialı, aynı zamanda da kibirli ve agresiftirler (Back, 2018). Wetzel ve

arkadaşları (2019); büyüklenmeci narsisizme dair teşhircilik ve üstünlük kurma bileşenlerini gelişimsel bir perspektiften incelemişlerdir. Yürütmüş oldukları boylamsal çalışmada; teşhircilik boyutundaki yükselmeler madde kullanımı ve cinsel davranışlar ile ilişkili bulunmuştur. Aynı zamanda sömürü boyutundaki yükselmeler de suç davranışları ile ilişkilidir. Bu araştırma sonuçlarından hareketle, narsisistik boyutların anlaşılması, gelişimsel bağlamda özellikle de erken tanı ve müdahale konusunda önem taşımaktadır.

Büyüklenmecilik; görünürlük ve benliğin onaylanmasına dair aşırı ihtiyaçlar ile ilişkilidir (Krizan ve Herlache, 2018). Yakın zamandaki araştırma bulgularına kadar, büyüklenmecilik tek bir boyut olarak ele alınmıştır. Narsisizm hem dışadönük, özgüveni yüksek ve çekici özelliklerle; hem de savunmacı, saldırgan ve agresif özellikler ile tanımlanmıştır (Manley, 2018). Büyüklenmeci boyutun sahip olduğu insancıl ve düşmanca boyutların varlığı, narsisistik rekabet ve hayranlık boyutlarının ayrımının yapılmasında rol oynamıştır (Back, 2018).

1.1.5.2.1.Narsisistik Hayranlık ve Rekabet

Literatürdeki yaygın görüş; hayranlığın olumlu, rekabetin ise olumsuz çıktılar ile ilişkili olduğudur (Manley, 2018). Grove ve arkadaşlarına (2019) göre narsisistik hayranlık; başarı ya da başarısızlıkların bir tehdit olarak algılanmaması ile ilişkililikten; rekabet boyutu, aşağılanma korkusu, kaygı ve stres ile ilişkilidir. Hayranlık ve rekabet boyutları büyüklenmeci narsisizmin uyumlu ve uyumsuz tarafı olarak kavramsallaştırılmaktadır (Back ve ark., 2013).

Narsisistik hayranlık; toplumsal statü elde etme yolunda bir görünürlük elde etme çabasıyken, narsisistik rekabet çatışma ve baskınlık kurarak görünür olmayla ilişkilidir (Zeigler-Hill ve ark., 2018). Hayranlık kazanma, kişinin kendini geliştirerek görünür olma çabasını ortaya çıkarırken; rekabet, kişinin başarılı olamama korkusu ve yaşadığı “haset” duygusu ile daha yakın bir noktada durmaktadır. Hayranlık kazanma ve özsaygı birbiriyle yakın ilişkili gibi gözükse de, özsaygıdaki kişinin benliğine yönelik gerçekçi değerlendirmesi, narsisistik hayranlık bağlamında kişinin diğerlerinden üstün olma ve baskınlık kurma ihtiyacıyla farklılaşmaktadır.

Leckelt ve arkadaşlarının (2019) narsisistik rekabet ve hayranlık boyutlarına ilişkin yapmış oldukları boylamsal araştırma sonuçları hayranlığın arkadaşlık, mutluluk, öz-saygı, liderlik, yüksek gelir ve iş sahibi olma ile pozitif yönde ilişkisini raporlamaktadır. Rekabet boyutu işsiz olma ve düşük öz-saygı ile ilişkili bulunmuştur. Fakat genel itibariyle hayranlığın ilişkili olduğu sosyal olarak kabul edilebilir boyutlarla ilişkisi düşük olarak görülmektedir. Dolayısıyla narsisistik hayranlığın sağlıklılığa ilişkin göstergelerle ilişkisinde çeşitli aracı değişkenlerin rol oynadığı düşünülmektedir. Pace ve arkadaşlarının (2021) yaptığı araştırma sonuçlarında narsisistik rekabet boyutu kaçınma davranışları ve aşırı rekabet ile ilişkili bulunmuştur. Hayranlık boyutu ise aşırı rekabet ile ters yönde ilişkili bulunmuştur.

Narsisistik hayranlık boyutu yüksek olan kişilerin sosyal çevrelerinde popüler olduklarını ve rekabet boyutu için ise onaylanmamanın daha yüksek olduğu raporlanmaktadır (Leckelt ve ark., 2015). Narsisistik hayranlık boyutu “Onlara ne kadar özel olduğunu göstermelisin”; rekabet ise “Seni yıkmalarına izin verme” temel motivasyonları ile karakterize edilebilir (Niemeyer ve ark., 2021).

Narsisistik hayranlık boyutu yüksek olan kişiler, ego-gücü kazanma motivasyonu ile hareket ederler ve sosyal açıdan daha kabul edilebilir bir narsisizm tablosu çizerler. Bu tablonun varlığı literatürde de “sağlıklı” bir boyut olarak ele alınmakla birlikte, kişilerin liderlik kazanma, güç elde etme, sosyal kabul arayışları gibi motivasyonlarının ardında yatan motivasyonlar sağlıklı olmayabilir (Mota, 2019).

Araştırmalar genel itibariyle narsisistik hayranlığı narsisizmin “aydınlık” tarafı olarak kavramsallaştırma eğilimindedir (Rogoza ve ark., 2018). Bu kişilerin içsel yaşantı ve psikolojik şikayetlerinin varlığının anlaşılması, bu boyutun psikopatoloji ile ilişkilendirilmesi ve tanı-tedavi bağlamında kullanılabilmesi için önemli bir noktada durmaktadır. Araştırmanın temel hedeflerinden biri de bu kişilik boyutuna klinik bir perspektiften yaklaşılarak daha anlaşılır kılmak olmuştur.

1.1.6.Üç Faktörlü Narsisizm Modeli

Narsisizm, güncel gelişmeler doğrultusunda hiyerarşik bir model olarak çalışılmaktadır. Bunlardan en güncel olanı Crowe ve arkadaşlarının (2019) sunduğu biçimiyle üç faktörlü narsisizm modelidir Üç faktörlü model, büyüklenmeci ve kırılğan yapıları da

alt boyutlar halinde inceler (Krizan ve Herlache, 2018).. Bunlar Eylemli (Agentic) Dışadönüklük, Rekabet ve Narsisistik Nevrotizm olarak ayrılır. Büyüklenmeci boyut, eylemlilik ve rekabet ile ilişkili; kırılğan boyut ise rekabet ve nevroitik boyut ile ilişkili bulunmaktadır. Dolayısıyla rekabet, bu iki boyutun anlaşılmasında önemli bir yere sahiptir. Back ve arkadaşları (2013) agonist ve antagonist örüntüleri sırasıyla narsisistik hayranlık ve rekabet olarak ele alır.

Üç faktörlü narsisizm modeli incelendiğinde, antagonistik boyutların kırılğan, rekabet, hayranlık boyutlarının hepsinde temel bir bileşen olduğu görülmektedir. Antagonizm, aynı zamanda psikopatolojinin de temel bir yönünü oluşturmaktadır (Kotov ve ark., 2017). Psikopati, anti-sosyal kişilik bozukluğu, makyavelist kişilik yapıları gibi örüntülerle de ilişkili olduğu raporlanmaktadır (Vize ve ark., 2020).

1.1.7.Narsisistik Spektrum Modeli

Krizan ve Herlache'ın (2018) Narsisistik Spektrum modeli, narsisizmi kişi ve sosyal çevre arasında kurulan işlemsel bir süreç olarak ele alır. Narsisistik Spektrum Modeli, narsisistik eğilimlerin kişinin ilgisi, becerileri, hisleri, fırsatları ve talepleri gibi çevresel faktörlerin etkileşimiyle ortaya çıktığını savunan bir modeldir. Hayranlık ve rekabet modeli de bu modele paralel şekilde; kişilerin çevreleri ile ilişki kurarken çeşitli kişilik yapılarını (hayranlık-rekabet) kullandıklarını öne sürmektedir (Back ve ark., 2013).

Büyüklenmeci kişilik boyutu, kırılğanlık ile sahip olduğu ilişki nedeniyle psikopatolojik açıdan risk ve tetikleyici faktörlere açık bir yapıdadır. Özellikle de bağımlılık davranışlarına yatkınlık (Jauk ve Dietrich, 2019) ve ruh halinde değişkenlik (Geukes ve ark., 2017) gibi belirtilerle ilişki bulunmuştur. Kırılğan narsisizm boyutundaki yükselmeler ise anksiyete ve depresyon ile ilişkili olarak raporlanmıştır (Euler ve ark., 2018; Kaufman ve ark., 2020). Hyun ve Ku (2021), narsisistik kişilik boyutlarının psikolojik sağlıklılık ile ilişkisinde, başa çıkma mekanizmalarının aracı bir rolü olduğunu göstermektedir. Boyuttaki uyumlu ya da uyumsuz örüntüler, aynı zamanda stresle nasıl başa çıkıldığı ile ilişkili olmakta ve bunun sonucu da kişilerin iyi oluşlarını belirleyebilmektedir.

1.2. BAŞA ÇIKMA

Baş a çıkma ya yönelik temel araştırmalar, Lazarus ve Folkman'ın araştırmalarına dayanmaktadır. Lazarus ve Folkman, insanların stres yaşantılarını ortadan kaldırebilmek için çeşitli davranışsal ya da bilişsel girişimlerde bulduklarını öne sürmüşlerdir (1984). Lazarus baş a çıkmayı iki temel işlev üzerinden ayırır; problem ve duygu odaklı baş a çıkmalar (1993). Stresin kaynağına yönelik olan baş a çıkma davranışları problem odaklıyken, stresin sonucunda ortaya çıkan duygulara yönelik davranışlar ise duygu odaklıdır (Folkman ve Lazarus, 1980).

Lazarus ve Folkman (1984), baş a çıkma davranışları doğrudan iyi ya da kötü stratejiler olarak nitelendirmemektedir. Baş a çıkma, zaman ve koşula göre değişkenlik gösteren bir yapıdadır. Baş a çıkmanın uyumlu ya da uyumsuz olup olmadığı bireye, duruma, zamana, davranışın sonuçlarına (iyi oluş, sosyal işlevsellik, bedensel sağlık) bağlıdır. Baş a çıkmanın uyumlu olup olmadığı genel itibariyle kişinin mevcut koşula uyum sağlayabilmesini sağlayıp sağlayamadığı ile ilişkilidir (Lazarus, 1993). Fakat literatürdeki genel kanı, problem odaklı baş a çıkmaların daha uyumlu sonuçlar ile ilişkili olduğu yönündedir, çünkü stresin kaynağını ortadan kaldırma ile doğrudan ilişkilidir (Compas ve ark., 2001). Kişi bunların tam tersi yönde, stres kaynağından kaçınarak da stresi ortadan kaldırmaya çalışabilir. Bu davranışlara örnek olarak inkar, oyalanma, bastırma gibi davranışlar sıralanabilir (Compas ve ark., 2001). Kaçınan stratejiler kişinin stres koşulunu ortadan kaldırmasını sağlayan bir noktada olsa da, kısa süreli bir uyum sağlar (Suls ve Fletcher, 1985).

Her ne kadar Lazarus ve Folkman baş a çıkma davranışlarını tek baş larına uyumlu ya da uyumsuz olarak nitelendiremeyeceğimizi söylemiş olsa da, kaçınan stratejiler yüksek stres seviyesi, düşük iyi oluş, daha zayıf zihinsel sağlık ile ilişkili olarak raporlanmaktadır (Chao, 2011; Aldwin ve Revenson, 1987). Kanseri hastaları ile yürütölen bir çalış ma, kaçınan baş a çıkmaların prognozu yordadığını göstermektedir (Epping-Jordan ve ark., 1994). Buradan hareketle, kronik rahatsızlıkların prognozunda baş a çıkmaların önemi görölmektedir.

Boylamsal araştırma sonuçları, kaçınan baş a çıkmaların dört sene sonrasındaki artan depresif semptomları, akut ve kronik stresi de yordadığını göstermektedir (Holagan ve

ark., 2005). Askerler ile yapılan bir çalışmada ise kaçınan davranışların kullanımı, on sene sonrasındaki depresif semptomlar ile ilişkili bulunmuştur (McAndrew ve ark., 2017). Bu bulgulardan hareket edilerek, başa çıkmanın kişilerin yaşamında hem kısa hem de uzun süreli sonuçlara sahip olduğu görülmektedir. Kişilerin başa çıkma davranışlarının ne olduğunun öğrenilip çalışılabilmesi, uygun olmayan kaçınmaların sağlıklı olanlarla değiştirilebilmesi, ruh sağlığı bağlamında etkili bir noktada durmaktadır.

Baş çıkma, kişilerin içsel ve dışsal taleplere yönelik olarak kullandıkları davranışsal ya da bilişsel çabalar bütünü olarak nitelendirilebilir (Folkman ve Lazarus, 1988). Baş çıkma tarzları, kişiden kişiye değişiklik gösteren bir nitelikte ve dolayısıyla çeşitlidir. Nielsen ve Knardahl (2014)'ın araştırma bulguları; uyumsuz olarak nitelendirilen baş çıkma tarzlarının düşük ruhsal sağlıkla, uyumlu tarzların ise psikolojik sağlıklılıkla ilişkili olduğunu göstermektedir. Kişilerarası ilişkilerin ve yaşamın sahip olduğu dinamizm nedeniyle tarzlar arasında geçişkenlik ve değişimler gözlenebilir.

Lazarus ve Folkman (1984), baş çıkmayı kavramsallaştırmada uyumlu ve uyum bozucu baş çıkma mekanizmalarından bahseder. Uyumlu baş çıkma davranışları; aktif olarak destek arama, çözüm üretme ve durumu ortadan kaldırabilmek için eyleme geçme gibi davranışlarla ilişkilidir. Bu davranışlar psikolojik iyi oluş ve duygusal uyum ile ilişkilidir. Uyum bozucu mekanizmalar ise durumdan kaçınmaya çalışma, çözüm arayışına girmeme gibi uyumlu mekanizmaların tam tersinde hareket etmek olarak sınıflandırılabilir. Dolayısıyla bu davranışların sonucu kaygı ve depresif semptomlar ile ilişkili olabilmektedir.

1.2.1.Baş Çıkma Stilleri

Baş çıkma süreci başlıca iki bileşenden oluşmaktadır, bunlar atıf ve baş çıkma olarak sıralanabilir (Lazarus, 1966; akt., van Berkel, 2009). Atıf; kişinin neyi stresör olarak algıladığı ve kendi kaynaklarının bu stresi ortadan kaldırabilmeye yetip yetmeyeceği konusunda yaptığı değerlendirme sürecidir. Stres deneyimlendiğinde, stres beklentisi karşısında ya da olası bir kazancın ortaya çıktığı durumda insanlar atıflara başvurabilir (van Berkel, 2009). Stresli duruma atıf yapıldıktan sonra; kişi bu stresöre nasıl cevap vereceğini, yani nasıl baş çıkacağını kararlaştırır. Kişi stresin üstesinden gelmeye,

stresi azaltmaya ya da bu strese katlanmayı seçebilmektedir (van Berkel, 2009). Bu seçimlere yönelik çeşitli başa çıkma stratejileri mevcuttur. Bu stratejiler; problem odaklı, duygu odaklı ve kaçınan olarak literatürde yer almaktadır.

Problem odaklı başa çıkmalar eylem odaklıdır ve stres kaynağına yöneliktir. Problem odaklı başa çıkmalarda kişi kaynaklarını doğrudan stresöre yönlendirir (van Berkel, 2009). Bilgi toplama, çatışma çözme, planlama ve karar verme, problem odaklı başa çıkmalar olarak sıralanabilir (Lazarus ve Folkman, 1984).

Sosyal destek arama, kabullenme ve duyguları yönetme gibi stresörden ziyade, stresin ortaya çıkardığı tepkileri yönetebilme üzerine kurulu olan stratejiler duygu odaklıdır (Carver ve ark., 1989). Bu başa çıkmalar, duygu temelli ve stres kaynağına yönelik davranışlar içermiyor olsa da, duyguları yönetmeye yönelik eylemleri içerdiğinden eylem odaklı olarak kabul edilmektedir (Admiraal ve ark., 2000). Sriwilai ve Charoensukmongkol (2015), duygu odaklı başa çıkmaları, kişinin dikkatini stres kaynağından uzaklaştırmaya yönelik uyumsuz davranışlar olarak ele almışlardır.

Kaçınan başa çıkmalar; stres durumunu inkar etme, küçümseme ya da görmezden gelme ile ilişkili olan davranışsal ve bilişsel çabalar olarak tanımlanmaktadır (Holahan ve ark., 2005). Kaçınan başa çıkmalar, pasif yöntemler olarak kabul edilmektedir (Admiraal ve ark., 2000; Holahan ve ark., 2005). Kişiler, yaşamlarında karşılaştıkları sorunlara yönelik çeşitli mekanizmalar ve stratejilerle başa çıkmaya çalışırlar (Kasi ve ark., 2007). Bu başa çıkma stratejilerinin temel amacı, kişilerin tecrübe etmekte oldukları stresi azaltmaya çalışmaktır. Ayrıca etkili başa çıkma stillerinin kişinin mutluluğu, yaşam doyumu, kişisel gelişimi, düşük stres ve yalnızlık algısı ile yüksek ilişkili olduğu görülmektedir (McKee Ryan ve arkadaşları, 2005; Shiota, 2006).

1.2.2.Baş Çıkma ve Narsisizm

Kişilik boyutlarının başa çıkma ile olan ilişkisi literatürdeki birçok araştırmada gösterilmiştir (Bolger, 1990; Bolger ve Zuckerman, 1995; Ferguson, 2001; Vollrath, 2001). Bolger ve Zuckerman (1995); stresi algılamada, strese tepki vermede ya da her ikisinde birden kişilik boyutlarının bir etkisi olabileceğini söylemektedir. Başa çıkma davranışlarının kişilik özellikleri yukarıda da vurgulandığı gibi, kişiliğin uyumlu olmayan yönleri, daha uyumsuz başa çıkma stilleri ve algılanan stresle ilişkili bir

noktada durmaktadır (Afshar ve ark., 2015). Nevrotik kişilik yapısının daha yüksek stres algıladıkları yönündeki literatür bulgusu, narsisizmin kırılğan boyutunun bu yapıyla olan ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda incelenmeye değerdir (Afshar ve ark., 2015).

Başa çıkmanın, narsisistik kişilik ile ilişkili olduğu literatürde raporlanmakla beraber (Chapaux-Morelli ve Couderc, 2011; akt., Uçar, 2021), aralarındaki nedensel ilişkiye dair net bir çıkarım hala yapılamamaktadır (Bijttebier ve Vertommen, 1999). Narsisistik kişilik boyutları uyumsuz başa çıkma mekanizmaları ya da savunmalar ile ilişkili olarak raporlanmaktadır (Kealy ve ark.,2017; Caligor ve ark.,2015). Narsisistik eğilimli kişiler kendini insanlardan duygusal ve fiziksel bağlamda izole etme şeklinde görülebilecek kaçınma mekanizmalarını tercih edebilmektedirler (Modell, 1984; Kohut, 1977). Kişiler kendilerinde eksiklikler görebilir ve bunları kapatmaya yönelik mükemmeliyetçi davranışlar sergilemeye çalışabilirler (Dimaggio ve ark., 2018). Risk davranışları, özellikle de büyülenmeci boyutla ilişkili bulunmuştur (Coleman ve ark., 2020). Ruminasyon da, bilişsel başa çıkma olarak görülebilir (Dimaggio ve ark., 2020).

Bailey ve Dua'nın (1999) araştırması; başa çıkma stillerinin aynı zamanda kültürden bağımsız olarak düşünülmemesi gerektiği yönündeki görüşü de ortaya koymaktadır. Bireyci ve Toplulukçu kültürler, yapılarındaki bu ayrım nedeniyle farklı stres algılarına ve dolayısıyla da farklı başa çıkma stillerine sahiptir. Bireyci kültürden gelen üyeler, aktif başa çıkma ve planlama gibi problem odaklı yaklaşımları tercih etmekteyken, toplulukçu kültürün üyeleri duygusal ve sosyal destek arama yöntemlerini daha sık tercih edebilirler. Türkiye bu bağlamda bireyci ve toplulukçu yapıları içerisinde barındırmaktadır (Göregenli, 1995).

Kültürün bir ögesi olan cinsiyet rolleri doğrultusunda Matud (2003); kadınların erkeklere göre daha yüksek algılanan strese sahip olduklarını da raporlamıştır. Shao ve arkadaşları (2020); yüksek finansal yüke sahip olan katılımcıların daha fazla depresyon ve anksiyete semptomları bildirdiğini göstermektedir. Dolayısıyla çeşitli sosyo-ekonomik faktörlerin de bu semptomlar ile ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Özetlemek gerekirse, farklı kültür ve demografik gruplar için çeşitli başa çıkma davranışları mevcuttur. Başa çıkma stillerinin ilişkili olduğu sağlık faktörlerini özetlemek gerekirse:

Problem odaklı başa çıkmalar, ilişkili olduğu düşük depresyon-anksiyete-stres seviyeleri ile en uyumlu stratejiler olarak literatürde kabul görmektedir. Kaçınan stratejiler, depresyon-anksiyete-stres ile olan pozitif ilişkisi nedeniyle uyumsuz stratejiler olarak raporlanmakta. Duygu odaklı başa çıkmalar ise bu semptomlar doğrultusundaki ilişkileri açısından literatürde çelişkili bulgulara sahip bir noktadadır (Knibb ve Horton, 2008; Wijndaele ve ark., 2007; Bouteyre ve ark., 2007; Ben-Zur, 1999; Penland ve ark., 2000; Crockett ve ark., 2007). Duygu odaklı başa çıkmalardaki bu çelişik bulgular, stratejilerin gösterdiği çeşitlilik ile ilişkili bir noktada duruyor olduğunu düşündürmektedir (van Berkel, 2009). Literatürde görüldüğü üzere; stres, depresyon ve kaygı gibi çeşitli duyular, stresli olaylarla dolayısıyla da bu olaylara yönelik çeşitli stratejiler geliştirmekte ilişkili bir noktada durmaktadır.

1.2.3.Baş Çıkma ve Psikolojik Semptomlar

Lazarus ve Folkman'a (1984) göre; kişi tecrübe etmekte olduğu stres yaşantılarını umutsuz ve çözümü olmayan yaşantılar olarak nitelendirdiği ölçüde depresyon ortaya çıkmaktadır. Başa çıkma, bu noktada kişilerin sahip olduğu kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişilere aktif başa çıkma mekanizmalarının kazandırılabilmesi, depresyon ve kaygının ortaya çıkmasında koruyucu faktörler olarak rol oynamaktadır (Roohafza ve ark., 2014). Stresle başa çıkma davranışları, kaygı ve iyi oluş değişkenleri için aracı olarak raporlanmaktadır (Endler, 1988; Folkman, 1984).

Araştırmalar; depresyon düzeyindeki yükselmenin, duygu odaklı başa çıkma tarzları ile ilişkisi olduğunu da göstermektedir (Penland ve ark., 2000; Coyne ve ark., 1981). Ayrıca Berkel (2009); kaçınma ya da duygulara yönelik başa çıkma davranışlarının depresyon, kaygı ve stres seviyelerini pozitif yönde yordadığını bulgulamıştır. Sorun odaklı başa çıkmalar ise depresyon düzeyi ile negatif yönde ilişkilendirilmektedir. Problem odaklı başa çıkmalar genel itibariyle uyumlu olarak kabul edilir ve depresyon, alkol kötüye kullanımı (Rafnsson ve ark., 2006) ve kaygının (Johnsen ve ark., 1998) düşük düzeyleri ile ilişkili olarak raporlanır. Uyumlu olmayan başa çıkma mekanizmaları için ise yüksek depresyon düzeyi ve alkol kötüye kullanımı ile ilişkili olarak bulunmuştur (Rafnsson ve ark., 2006).

Aynı zamanda Lew ve arkadaşları (2019); depresyon, kaygı, stres ve başa çıkma yaşantılarının özkıyım davranışlarını yordamada da önemli olduğunu göstermiştir. Kasi ve arkadaşları (2012); anksiyete ve depresyonu olan katılımcıların dini başa çıkma mekanizmalarından da yararlandığını göstermektedir. Dini benzerlikler göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye örneğinde de dini başa çıkma mekanizmalarından yararlanmanın yaygın olabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda alkol ve madde kullanımının dini emirlerle yasaklanıyor olmasının da tüketim ve yaygınlığı engellediği söylenmektedir.

1.2.4.Başa Çıkma ve Madde Kullanımı

Madde kullanımı, aynı zamanda bir başa çıkma mekanizması olarak da karşımıza çıkmaktadır. Madde kullanımı kaçınmacı bir başa çıkma mekanizması olarak nitelendirilmektedir ve uyumlu başa çıkmalar devreye giremediğinde ortaya çıkmaktadır. Madde kullanımı uyumlu başa çıkmaları ketleyen bir noktada durmaktadır. Literatürdeki çeşitli araştırmalar, maddeden uzak durmayı takip eden zaman boyunca uyumlu başa çıkmaların tercih edilme sıklığının arttığını göstermektedir (Litman ve ark., 1979; Neidigh ve ark., 1988).

Madde kullanımı, olumsuz başa çıkma stilleri ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur (Hunter, 1998). Ma ve arkadaşları (2020) olumsuz başa çıkma tarzları ve nikotin bağımlılığı arasında pozitif ilişki raporlamışlardır. Berry ve arkadaşları (2021); bağımlılık davranışlarını anlamada başa çıkmanın önemli bir aracılığı olduğunu öne sürmüşlerdir. Madde kullanım bozukluklarına sahip olan kişilerde uyumsuz başa çıkma tarzları ve kaçınma davranışları diğer başa çıkma tarzlarına göre daha sık görülmektedir (Hasking ve ark., 2011; Magidson ve ark., 2013).

Çeşitli tedavi programları, madde kötüye kullanımı ve bağımlılık süreçleri için kişilerin stresle uyumlu başa çıkma stratejilerinin kazandırılması yönünde girişim ve müdahalelerde bulunmaktadır (Breslin ve ark., 1995; Swift, 1997; akt., Courbasson ve ark., 2002). İlişkinin iki yönlü doğası gereği; Adsız Alkolikler grubu ile yürütülen yapılandırılmış görüşmeler, tedavi sonrasında kişilerin uyumlu başa çıkmaları daha sık kullandıklarını da göstermektedir (Morgenstern, 1997). Dolayısıyla başa çıkma stillerinin uyumlu ya da uyumsuz olanlarının tercih edilmesi, özellikle de madde kötüye

kullanımı bağlamında olası koruyucu ya da risk faktörü olarak görülebilir. Carlton ve arkadaşlarının araştırması (2022); başa çıkma müdahale ve programlarının geliştirilebilmesinin madde kullanımını azaltabileceğini ve önleyici bir müdahale olarak planlanıp ruh sağlığı servislerinde daha görünür bir biçimde uygulanabileceğini göstermektedir.

1.3.PSİKOLOJİK SEMPTOMLAR

Stres, depresyon ve kaygı sıkça bildirilen semptomlar olarak literatürde yer almaktadır (Ibrahim ve ark., 2013; Naja ve ark., 2016; Shi ve ark., 2015; Lupo ve Strous, 2011; Yusoff ve ark., 2013; Rab ve ark., 2008). Kavram olarak stres, içsel ve dışsal uyarıcılara ilişkin organizmanın dengesini kurabilmesi ve kaynaklarını ekonomik bir biçimde bu uyarıcılara cevap vermek ya da kaçınmak için kullanması sürecinde ortaya çıkan bir süreç olarak tanımlanabilir (Cohen ve ark., 1983). Depresyon ve kaygı ise, tüm dünyada en yaygın ruh sağlığı problemleri arasında yer almaktadır ve COVID-19 Pandemisi koşulları ile de artan bir yaygınlık göstermiştir (Shah ve ark., 2021). İşsizlik, yalnızlık, düşük üretkenlik, azalan gelir, bedensel şikayetler ve artan sağlık bakımı masrafları ile oldukça yakın ilişkileri, bu iki rahatsızlığa dair önleyici ve tedavi edici kaynakların düzenlenmesindeki önemi göstermektedir (Roohafza ve ark., 2014). Bu bozuklukların araştırmadaki kişilik ve davranış bağlamında daha iyi anlaşılabilmesi, önleme stratejileri geliştirilmesi ve etiyolojiye dair bulguların netleştirilebilmesi için yüksek yaygınlığa sahip bu semptomların incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

1.3.1.Stres

Stres, toplum sağlığı alanında da büyük bir öneme sahiptir. Kaygı, kardiyovasküler rahatsızlıklar gibi çeşitli sağlık problemleri için risk faktörü oluşturmaktadır (Nguyen-Michel ve ark., 2006; Steptoe ve Kivimäki, 2012). Kişiler sadece karşılaştıkları stres verici durum ve koşullar nedeniyle bu semptomları yaşamayabilirler. Başa çıkma davranışlarını incelerken de görüldüğü üzere, bu koşulların kişi tarafından tehdit edici, stres verici olarak algılanmasının bir sonucu olarak bu semptomlar ortaya çıkabilmektedir (Beck ve Clark, 1997).

Buradan hareketle Manteghian ve ark. (2019), algılanan stresin, kişilik özellikleri ile ilişkisinin bulunduğunu raporlamışlardır. Jong-Un ve Lee'nin (2018) araştırmaları da,

narsisistik kişilik özelliklerinin stresle ilişkisini bildirmişlerdir. Kişiliğin çeşitli yönleri, psikopatoloji ile ilişkili olarak raporlanmaktadır (Kotov ve ark., 2010). Stres gibi psikopatolojilerle yakından ilişkili olan bir semptom da, farklı kişilik özellikleri ile etkileşim içerisindedir (Widiger, 2011).

1.3.1.1.Stres ve Narsisizm

Örnek vermek gerekirse büyüklenmeci narsisizm özelliklerine sahip kişilerle yapılan araştırmalar, bu özelliğin yüksek yaşam doyumu ve düşük stres seviyesi ile ilişkili olduğunu raporlamıştır. Büyüklenmeci boyut özelliklerinin, stresle başa çıkma bağlamında kırılğan narsisistik boyut özelliklerinden daha sağlıklı bir noktada durduğu, kırılğan boyut özelliklerine sahip kişilerin daha yüksek stres algıladığı raporlanmıştır (Ng ve ark., 2014; Annen ve ark., 2017).

Coleman ve arkadaşları (2019); hem büyüklenmeci hem de kırılğan narsisistik özelliklerinin stres tepkisinin psikolojik, biyolojik ve davranışsal boyutları ile ilişkili olduğunu öne sürmüştür. Büyüklenmeci özelliklerin stres altında daha sağlıklı tepkilere sahip olduğu bulgulansa da, hem büyüklenmeci hem kırılğan özelliklerin uyumsuz stres tepkileri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Jauk ve Kanske (2021) yürüttükleri sinirbilim temelli araştırmalarında; büyüklenmeci boyuttaki artışın stres algısındaki artışla ilişkili olduğunu söylemektedir. Bunun olası bir nedeni, kişinin artan tehdit algısı olarak düşünülmektedir. Kişilerin tehdit algıları ve geleceğe yönelik tehdit beklentileri, kaygı kavramının da önemini göstermektedir.

1.3.2.Kaygı

Barlow (2002) kaygıyı; gözlenemeyen bir tehdide yönelik yaşanan bir tedirginlik olarak tanımlamaktadır. Organizmanın olası bir tehdide yönelik tepkisi olarak nitelendirilebilmektedir. Kaygı, gerçek bir nesneye sahipse ve nesne ortadan kalktığı durumda geçiyorsa, normal kaygı olarak nitelendirilmektedir. Mevcut bir tehdidin olmamasında devamlılık gösteren kaygı, patolojik olarak nitelendirilmektedir (Ekinci, 2018). Kaygı; depresyon, madde kullanımı gibi psikopatolojiler ve stres yaşantıları ile yakından ilişkili olan belirtilerdir. Bu belirtiler, kişilik özellikleri ile artan ya da azalan bir seyire sahip olabilir (Baltaş ve Baltaş, 2016; akt., Ekinci, 2018). Bu kişilik

özellikleri mevcut araştırma bağlamında narsisistik kişilik özellikleri olarak ele alınabilir.

1.3.2.1.Kaygı ve Narsisizm

Huprich ve arkadaşları (2018) narsisistik kırılğanlığın kaygı seviyesindeki artışı yordadığını bulgulamıştır. Manley ve arkadaşlarının (2022) araştırma sonuçları ise, topluluk önünde konuşma performansları açısından narsisistik hayranlığın daha düşük kaygı seviyesiyle, narsisistik rekabetin ise daha yüksek kaygı seviyesiyle ilişkili olduğunu göstermiştir. Fakat yüksek rekabet boyutuna sahip kişiler, kaygılı olsalar da performansları olumsuz ölçüde etkilenmemiştir. Dolayısıyla sosyal davranışlardan ziyade içsel süreçlerin de daha iyi anlaşılabilmesi bu bağlamda daha önemli bir hale gelmektedir. Son olarak da Steiner (1998); büyüklenmeci boyutun düşük performans kaygısı ile, kırılğan boyutun ise daha yüksek performans kaygısı ile ilişkili olduğunu raporlamıştır. Ayrıca kaygı belirtileri ve stres tepkilerinin tam zıttı semptom kümesini oluşturacak noktada depresyon da yaygın bir belirti olarak düşünölmeli ve göz önünde bulundurulmalıdır.

1.3.3.Depresyon

Dünya Sağlık Örgütü, depresyonun 2030 yılına kadar insanların işlevini bozan en büyük engel olacağını tahmin etmektedir (WHO,2012). Depresyonun zamanla artan yaygınlığı ve görünürlüğü, bu bozukluğun çalışılması ve anlaşılmasına yönelik ilgi ve motivasyonu artırmaktadır (Lim ve ark., 2018). Depresyona dair semptom kümesi incelendiğinde; çökkünlük, mutsuzluk, hızlı kilo değişimleri ve uykusuzluk gibi fizyolojik belirtiler, değersizlik ve suçluluk duyguları sıklıkla raporlanmakta ve depresyona dair tanı ve takipte önemli kriterleri oluşturmaktadır (APA, 2013).

Depresyonun başlangıcı ve devamlılığında, kişilik özelliklerinin etkisinin olduğu söylenmektedir (Klein ve ark., 2011). Depresyonun anlaşılmasında, tarih boyunca narsisizm farklı kuramcılar için bir referans olmuştur (Freud, 1917; Weiss, 1944; Jacobson, 1946; Bibring, 1953; Deutsch, 1951; Fenichel 1945; Klein, 1940; akt. Anastasopoulos, 2007).Bu bağlamda narsisizmin uyum bozucu özellikleri barındırıyor olması anlaşılmaya değer bir kişilik özelliği olarak ortaya çıkmaktadır (Konrath ve Bonadonna, 2014). Depresyon ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkide aracı

süreçlerin anlaşılması, özellikle de müdahale stratejilerinin geliştirilebilmesi ve daha bütüncül bir tedavi planlaması yapılabilmesi açısından önemli bir noktada durmaktadır (Orth ve Robins, 2013).

1.3.3.1 Depresyon ve Narsisizm

Kırılgan narsisizm, depresyon açısından bir risk faktörü olarak görülmektedir (Dawood ve Pincus, 2018). Buna karşın, büyüklenmeci boyut ve depresyon arasındaki ilişkide literatür tutarlı olmayan bulgulara sahiptir. Dolayısıyla depresyonun rekabet ve hayranlık boyutları ile birlikte ele alınması bu kişilik boyutu açısından daha net bulgular ortaya koyulabilmesini sağlamaktadır. Fang ve arkadaşlarının (2021) araştırması; narsisistik hayranlığın depresyon ile negatif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir, narsisistik rekabet ise depresyon ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur.

Bonfá-Araujo ve arkadaşları (2021); narsisistik özelliklerin depresyon ile ilişkisini raporlamışlardır. Svindseth ve arkadaşları (2008); klinik örneklemleri araştırma sonuçlarında, narsisistik kişilik özellikleri ile şiddet ve intihar eğilimleri arasındaki ilişkiyi raporlamışlardır.. Buna ek olarak; narsisistik hastalar arasında artan özkıyım oranları (Coleman ve ark., 2017) nedeniyle de bu konunun daha sık çalışabilmesi ve anlaşılabilmesi önemlidir. De Page ve Merckelbach (2020)'ın yapmış oldukları klinik örneklemleri araştırma sonuçları; büyüklenmeci boyuttaki artışın depresif semptomları inkar etme ile ilişkili olabileceğini göstermektedir. Erkoreka ve Navarro'da (2017) benzer şekilde, kırılgan narsisizm ile depresyon şiddeti arasındaki pozitif ilişkiyi raporlamışlardır.

1.3.4. Psikolojik Semptomlar, Narsisizm ve Başa Çıkma

Chan ve Cheung (2020); kırılgan narsisizmi stres, anksiyete ve depresyon ile ilişkili olarak raporlamışlardır. Ayrıca aynı araştırma, erkeklerin rekabetçi boyutla kadınlara göre daha ilişkili bir örüntüye sahip olduklarını bulgulamaktadır. Cinsiyet rolleri bağlamında kadınlar erkeklere oranla iki kat daha fazla depresif semptom tecrübe etmektedirler (Kessler ve ark., 2005). Buna karşılık erkekler depresyonu ifade etme ve tecrübe etme açısından kadınlardan farklılık göstermekte olduğundan, tedavi ve tanılama konusunda cinsiyet açısından çeşitli zorluklar ortaya çıkabilmektedir (Addis, 2008). Erkeklerdeki özkıyım oranlarının yaygınlığı da bu bağlamda önemli bir bulgudur

(WHO, 2009). Bunların yanında erkeklerde tedavi arama oranı da kadınlara göre daha azdır (Addis ve Mahalik, 2003).

Ekinci (2018), kırılğan narsisizmin büyükenmeci boyuta göre daha fazla psikopatolojik belirti ile ilişkili olduğunu bulgulamıştır. Büyükenmeci boyuttaki çelişkili bulguların ise sahip olduğu hayranlık ve rekabet boyutları ile ilişkili olduğu düşünölmektedir. Narsisistik hayranlık ve rekabetin klinik tablosuna ilişkin olarak Mota ve arkadaşlarının (2019) yürütmüş oldukları araştırma sonuçları göstermektedir ki rekabet boyutu; sağlıklı örnekleme tedavî hizmeti alma, ilaç kullanımı ve çeşitli psikiyatrik rahatsızlıklar ile ilişkilidir. Klinik örnekleme yürütölen araştırma ise bu boyutun nevroitiklik, depresyon ve psikiyatrik semptomlar ile pozitif ilişki gösterdiğini bulgulamaktadır. Dolayısı ile Mota ve arkadaşları, rekabet boyutunun patojen bir faktör olarak değeriendirilebileceğine yönelik bulgular ortaya koymuştur. Hayranlık boyutu ise koruyucu faktör ile daha ilişkili bir boyut olarak raporlanmıştır

Narsisizm ve psikolojik sağlıklılık üzerine yapılan araştırmalar, narsisizmin kaygı, depresyon ve yalnızlık ile ters yönde ilişkili olduğunu göstermektedir (Zuckerman ve O'Loughlin, 2009). Narsisizmin büyükenmeci boyutu ile ilişkili olan yenilmezlik ve abartılı benlik algısı, risk davranışlarıyla yakından ilişkili olarak da raporlanmaktadır (Hill, 2016). Narsisizme ve psikolojik semptomatolojiye dair uluslararası çalışmaların yaygınlığı, Türkiye örnekleme araştırmalara yönelik ihtiyacı düşündürmüştür. Siah ve arkadaşları (2021); narsisistik kişilik boyutunu bağımlılık ve kaçınmacı başa çıkma stilleri ile ilişkili bulmuştur. Alanyazın; kişilik özellikleri, başa çıkma stilleri, madde kullanımı ve psikopatolojik semptomlar arasındaki ilişki vurgulanmaktadır. Narsisizmin bu doğrultudaki potansiyeli incelendiğinde, narsisizm boyutundaki risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri ele almanın önemi dikkat çekmektedir.

1.4.BAĞIMLILIK

Bağımlılık birçok farklı bağlam açısından ele alınabilecek bir kavram olarak görölebilir. Bir psikopatoloji olarak ele alınabileceği gibi, fizyolojik çıktılara da sahip olması, onu biyolojik bir temelde de incelenmeye müsait kılmaktadır. Bunun yanında bağımlılık, bir öğrenme yaşantısı olarak da ele alınabilir ve bu biçimde de kavramsallaştırılabilir. Çalışmalar, madde bağımlılığına sahip kişilerin stresle başa çıkma davranışlarının

uyumsuz stilleri tercih ettiğini söylemektedir (Collier ve Marlatt, 1995; Sanchez-Craig, 1984; Swift, 1997; akt., Courbasson ve ark., 2002). Bunun yanında, madde kötüye kullanımı, kişilerin stresli durumlara ilişkin kendilerini “tedavi etme” girişimleri olarak da ele alınmaktadır (Lyden ve ark., 1995; akt., Courbasson ve ark., 2002). Madde kullanım bozuklukları önemi bir toplum sağlığı sorunu olarak nitelendirilmektedir. Yol açabileceği fiziksel, sosyal ve psikolojik alandaki bozulmalar, klinik tablonun ciddiyeti gibi birçok faktör nedeniyle önemli bir konu olarak ele alınmaktadır (Laudet, 2011).

Kişilerin madde kullanımına başvurmasında çeşitli nedenler ön plana çıkmaktadır. Bunlar, anlık haz ve uyarana ulaşabilmek; kaygı, depresyon gibi olumsuz durumlardan kaçınabilmek için maddeye başvurmak (kendini-iyileştirme); son olarak da davranışın bu iki koşul dışında otomatik bir örüntü haline gelmesi (nikotin bağımlılığı gibi) olarak nitelendirilebilir (Dow ve Kelly, 2013). Madde kullanımı nedenleri arasında olumlu duygular hissetmek ve olumsuz duygularla başa çıkmak (Cooper ve ark.,1995) olabilir. Kişilerin benliklerine yönelik algılayabilecekleri dışsal ve içsel tehditler bu olumsuz duyguları ortaya çıkarabilir (Luhtanen ve Crocker, 2005). Baumeister (1997), artan alkol kullanımının benlik tehdidiyle ilişkili olabileceğini vurgulamıştır (akt., Luhtanen ve Crocker, 2005). Reinert ve arkadaşları (1995) benzer şekilde narsisistik özellikler ve alkolizm arasında ilişki raporlamışlardır.

1.4.1. Bağımlılık ve Narsisizm

Hill (2016), narsisizmin alkol kullanımı ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Can ve arkadaşlarının (2017), Türkiye örneklemleri araştırma sonuçları; patolojik narsisistik kişilik özelliklerinin (savunmacı-büyüklenmeci) alkol kullanım bozukluğu ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Welker ve arkadaşlarının (2019) çalışması da büyüklenmeci ve kırılabilir narsisistik kişilik boyutlarının alkol tüketimi ve alkol kullanım bozuklukları ile ilişkili olduğunu bulmuştur. Pitt (2021); narsisistik kişilik boyutlarındaki yükselme ve riskli davranışlardaki (aşırı içki içme, madde kullanımı korunmasız cinsel ilişki,) artışa dair bir ilişki raporlamamıştır.

Nadidu ve arkadaşları (2018), büyüklenmeci boyutun aşırı içki içme davranışıyla ters ilişkili olduğunu göstermiştir. Bilevicius ve arkadaşlarının (2018) çalışması; kırılabilir narsisizmin problemleri içki tüketimi ve kumar oynama bağımlılığında yordayıcı rolü

olduğunu göstermektedir. Fakat aynı araştırma, büyüklenmeci boyut için bir ilişki raporlamamıştır. Sulamunn ve arkadaşları (2020), büyüklenmeci boyutu alkol tüketimi ve riskli cinsel davranışlar ile pozitif yönde ilişkili bulmuşlardır. Literatürdeki çelişkili bulgular, narsisizm ve psikopatolojiler arasındaki ilişkiye aracılık eden olası değişkenleri düşündürmektedir.

Literatürdeki çeşitli araştırmalar alkol kullanımını kişilik özellikleriyle de ilişkilendirmektedir (Stenason ve Vernon, 2016; Sylvers ve ark., 2011). Narsisistik kişilik özellikleri bağlamında bu araştırmalar oldukça kısıtlıdır (Stenason ve Vernon, 2016; Kramer ve ark.,2019; Luhtanen ve Crocker, 2005). Büyüklenmeci örüntüler; alkol kullanımının bir nedeni olabileceği gibi, aynı zamanda alkol kullanımının bir sonucu olarak da ortaya çıkabilir, dolayısıyla madde kullanımı ve büyüklenmeci özellikler olduğu yönünde bir çıkarıma varılabilir (Welker ve ark., 2019).

Özellikle de Kastner-Bosek ve arkadaşlarının (2021) araştırmaları göstermektedir ki, kokain kullanımı sonucundaki davranış örüntüleri, narsisizmin büyüklenmeci boyutları ile binişmektedir. Dolayısıyla literatürde kısıtlı biçimde çalışılmış olan madde kullanımı ve narsisistik kişilik özelliklerinin (Bilevicius ve ark., 2018) anlaşılmasının önemli bir noktada durduğu düşünülmektedir.

Madde kullanım bozuklukları, psikiyatrik popülasyonda da oldukça yaygın bozukluklar olarak görülmektedir (Wittchen ve ark., 2011). Madde kullanım bozukluklarının etiolojisine dair birçok değişken literatürde yer almaktadır (Oslin, 2011). Kişilik farklılıkları ve kişilik özellikleri de madde kullanım bozuklukları çerçevesinde çalışılan ve göz önünde bulundurulmuş bir değişken olarak literatürde yer almaktadır (Bijjebier ve ark., 2009). Özetle; kişilik örüntüleri madde kullanımı davranışları ile yakından ilişkilidir (McCormick ve Smith, 1995). Başa çıkma mekanizmaları da, kişilerin yaşamlarının bir parçası halinde olması nedeniyle, bir kişilik özelliği haline de gelmektedir (Lazarus, 2006; akt., Ciobanu ve ark., 2020).

Etiyolojiye yönelik bir diğer olası faktör olarak dürtüsellüğün de madde kullanım bozukluklarında tetikleyici ve sürdürücü rollere sahip olduğu görülmektedir (Dawe ve Loxton, 2004; Dom, 2007; Stevens, 2014). Nasab ve arkadaşları (2022); klinik olmayan örneklemdaki patolojik narsisizm puanlarındaki yükselmelerin madde kullanım

bozuklukları ile yüksek ilişkisi olduğunu göstermiştir. Santens ve arkadaşları (2018), madde kullanım bozukluklarına sahip kişilerle yaptıkları araştırma sonucunda, narsisistik örüntüye sahip kişilerin madde kullanımını ödül arayışı ile ilişkilendirmiştir. Narsisistik örüntülerde ön plana çıkan takdir, onaylanma ve pekiştirilme arayışlarından hareketle, bu boyuttaki yükselmelerin de madde kullanımını bağlamında bir risk faktörü olarak öne çıkabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Dayton (2009), bağımlılık ve narsisist kişilik arasında teorik bir ilişki kurmaktadır. İki kavramda da kişi etrafındakileri içine almaya çalışır. Bu bir bağımlı için maddenin kendisi olabilirken, narsisist kişi için büyülenme fantezileri ve başkalarının kendi hakkındaki fikirleri olabilir. Nicel bağlamda da Stinson ve arkadaşları (2008), narsisistik kişilik bozukluğunun alkol kullanım bozukluğuna sahip kişiler arasında yaygın bir tanı olduğunu göstermektedir.

Pace ve arkadaşlarının (2020) araştırma sonuçları; uyumsuz başa çıkma davranışları, narsisistik kişilik boyutlarının kumar oynama bağımlılığı ile arasındaki ilişkide aracı bir rolü olduğunu göstermektedir. Rogier ve Velotti (2018); kumar bağımlılığında büyülenmeci narsisistik özellikler ile pozitif yönde ilişkili olduğunu söylemektedir. Dolayısıyla madde bağımlılıklarının yanında, davranışsal bağımlılıkların da kişilik özellikleri –özellikle narsisizm- çevresinde çalışılıp anlaşılabilmesinin önemi tekrar göze çarpmaktadır.

1.5.SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Sosyal ağlar pasif ve aktif biçimlerde kullanılabilir (Davenport ve ark., 2014). Pasif kullanım, içerik üretmekten ziyade mevcut içerikleri tüketen kullanıcılar olarak sınıflandırılmaktayken, aktif kullanıcılar bu sosyal ağlara içerik yükleyen, kullanıcılarla daha sık etkileşime giren kişiler olarak nitelendirilmektedir. Pew Araştırma Merkezi'nin 2018 yılında raporladığı araştırma sonuçları, Birleşik Devletler'deki kişilerin %69'unun sosyal medya kullandığı ve bu kullanımdaki en aktif grubun 18-29 yaş grubu olduğunu göstermektedir.

Sosyal medya kullanımı, dünyanın birçok ülkesinde yaygın bir kullanıma sahip hale gelmiştir (Kuss ve Griffiths, 2011). Kişiler sosyalleşme, boş zaman aktivitesi, iletişim, içerik üretme ve paylaşma gibi birçok amaçla bu mecralarda vakit geçirmektedir (Allen

ve ark., 2014). Bir fenomen olarak sosyal medya, beraberinde bir bağımlılık sorusunu da getirmiştir (Andreassen ve ark., 2015). Aşırı kullanımlar ve kompulsif bir tüketim davranışı, bağımlılığın kavramsallaştırılması için önemli bir temel oluşturmaktadır (Griffiths, 2005). Sosyal medya ile aşırı ilgilenme ve kullanmak için kontrol edilemeyen bir güdülenme hissi, kullanım için aşırı zaman harcama ve bunun kişinin yaşamındaki diğer alanları etkilemesi, sosyal medya bağımlılığı olarak tanımlanmaktadır (Andreassen ve Pallesen, 2014).

Mevcut teknolojik gelişme ve değişimler, insanların çok sayıda bilgiye çok kısa sürede ulaşabilmelerini sağlayan bir noktadadır. Dünya genelinde; insanların teknolojik gelişmelere ve sosyal ağlara olan gereksinimi zamanla artış göstermektedir. Bu gereksinimin birçok insan için bağımlılık biçimine dönüştüğü de öne sürülmektedir (Koc ve Gulyaci, 2013). IDC'ye (International Data Corporation) ait araştırma sonuçları, katılımcıların %80'inin uyanmalarını takip eden 15 dakikada telefonlarını kontrol ettiklerini göstermiştir. Bunun yanında, akıllı telefon sahibi katılımcıların yaklaşık %79'unun günün 2 saatini telefonlarında geçirdikleri de raporlanmaktadır (2013).

Demografik değişkenler açısından incelendiğinde, sosyal medya kullanımı cinsiyet açısından çelişkili bulgulara sahiptir (Çam ve Isbulan, 2012; Andreassen, 2015). Hem erkeklerde hem de kadınlarda sosyal medya bağımlılığının daha yaygın olduğuna dair çeşitli bulgular vardır. Gençlerin ise yaşlılara oranla daha yüksek bağımlılık skorları aldığı raporlanmaktadır (Kuss ve ark., 2014). Romantik ilişki içerisinde olmanın, beraberinde getirdiği aidiyet hissi nedeniyle daha az sosyal medya bağımlılığı ile ilişkili olduğu söylenmektedir. Romantik ilişkiye sahip olmamak, kişilerin yeni biriyle tanışma olasılığının varlığı nedeniyle daha fazla meşguliyet ile ilişkili olabilmektedir (Ryan ve ark., 2014). Kişilik boyutlarının da sosyal medya bağımlılığını yordamada role sahip olduğu raporlanmaktadır (Hong ve ark., 2014).

1.5.1.Sosyal Medya Bağımlılığı

Literatür bulguları; 1991 ve sonrasında doğan nüfusta sosyal medya bağımlılığının yaygın olduğunu göstermektedir (Prakashyadav ve Rai, 2017). Sosyal medya bağımlılığı; sosyal medyaya ilişkin aktivitelerde yer almaya dair kontrol edilemeyen bir

motivasyon olarak tanımlanmaktadır (Siah ve ark., 2021). Kişiler, sosyal medyada harcadıkları zaman ve enerjiyi göz ardı ederek bu platformlarda yer alarak tatmin arayışındadırlar (Schou Andreassen ve Pallesen, 2014). Sosyal medya bağımlılığı; kişilerin geride kalma endişesiyle sosyal medya hesaplarını düzenli olarak kontrol etme konusunda sık sık ihtiyaç hissetmeleri ile karakterize edilmektedir (Afacan ve Ozbek, 2019). Kişiler tatmin olabilmek için hesaplarını kontrol etme konusundaki dürtülerini kontrol edememektedirler (Hou ve ark., 2019).

Sosyal medya bağımlılığının olumsuz sonuçları Hawi ve Samaha (2017) tarafından raporlanmıştır. Bu kişilerin daha düşük benlik saygısına sahip olabilecekleri, düşen akademik performans, kişilerarası ilişkilerin kalitesinde düşüş gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ayrıca sosyal medya kullanımı ve başa çıkma davranışları birlikte incelendiğinde, sosyal medya bağımlılığının daha fazla duygu odaklı başa çıkma stratejisi ile ilişkili olduğu raporlanmaktadır (Sriwilai ve Charoensukmongkol, 2015). Sosyal medya sitelerinin kullanımı ile artan anksiyete ve depresyon şiddeti raporlanmaktadır (Primack ve ark., 2017). Hurley (2018), sosyal medya bağımlılığındaki yükselmenin daha yüksek depresyon düzeyi ile ilişkili olduğunu raporlamıştır. Buna ek olarak, uyumsuz başa çıkmaların da aracı bir etkiye sahip olduğunu ve işlevsiz sosyal medya kullanımı ile ilişkili olduğunu göstermiştir.

1.5.2.Sosyal Medya Kullanımı ve Narsisizm

Sosyal ağ kullanımının benlik saygısı ve kendiliğe yönelik algıyla ilişkisi, özellikle de narsisistik kişilik örüntülerinin incelenip anlaşılabilmesi için önemli bir noktada durmaktadır. Sosyal ağların kişilere sağladığı otonomi (Lyvers ve ark., 2022), kendilerini istedikleri gibi sunabilme imkanı ve diğer kişilerin “beğenilerini” (Weiser, 2015), kendileri hakkındaki yorumlarını görebilmek için önemli bir mecradır (Buffardi ve Campbell, 2008). Sosyal ağlar, kişilere görülebilmeleri için bir imkan sağlamaktadır, dolayısıyla da narsisistik kişilik örüntülerinin pekiştirilebileceği ve sürdürülebileceği bir ortam olarak, incelenme gerekliliği bu doğrultuda yüksek öneme sahiptir (Halpern ve ark., 2016). Aktif kullanımın da narsisizmin görünürlüğü açısından yordayıcı olduğu söylenmektedir (Davenport ve ark., 2014).

Narsisizm boyutundaki yükselmeler, kullanıcıların sosyal ağlara yüklediği “Selfie” fotoğrafların sıklığı ve eğilimi ile de ilişkili olduğu görülmektedir (Lee ve Sung, 2016; Halpern ve ark., 2016). Aynı zamanda, narsisistik boyuttaki yükselmeler, kişilerin kendi fotoğraflarını daha çok beğenme eğilimi ile de ilişkili olarak bulunmuştur (Moon ve ark., 2016). Büyüklenmeci narsisistik boyutlar, Selfie çekme ve paylaşma sıklığında yordayıcı bir faktör olarak yer almaktadır (McCain ve ark., 2016). Singh ve arkadaşları da (2018), yukarıda tartışılan bulgularla tutarlı olarak, büyüklenmeci narsisizmin sosyal medya kullanımı ile yüksek bir ilişki gösterdiğini raporlamışlardır.

Mevcut literatür, narsisistik eğilimlerin artan sosyal medya faaliyetleri ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Demircioğlu ve Köse, 2018; Andreassen ve ark., 2017; Eskisu ve ark., 2017). Sosyal medya sitelerinde geçirilen süredeki artış (Davenport ve ark., 2014), durum bildiri ve gönderi paylaşma sıklığı (Carpenter, 2012), fotoğraf beğenme ve yorumlama sıklığı (Panek ve ark., 2013), başkalarının gönderilerine yorum yapma (DeWall ve ark., 2011) ve sahip olunan arkadaş/takipçi sayıları (Panek ve ark., 2013) narsisistik örüntüler ile ilişkili olarak raporlanmıştır. Kırçaburun ve arkadaşlarının (2018) Türkiye örneklemleri araştırma sonuçları da, narsisistik kişilik boyutunun sosyal medyayı aşırı kullanımla ilişkili olduğunu göstermektedir.

Bütün bu literatür bulgularının yanında, narsisizmin sosyal medya kullanımını yordamadığı da raporlanan bulgular arasında yer almaktadır (Frederick ve Zhang, 2019). İlişkinin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla, narsisizmin alt boyutlarının (rekabet, hayranlık ve kırgınlık) ne düzeyde ilişkili olduğunun anlaşılması önemli bir noktada durmaktadır. Sosyal medya kullanımının yaygınlığı göz önünde bulundurulduğunda, konunun daha iyi anlaşılabilmesi ve gerekli müdahale stratejilerinin planlanabilmesi için daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

1.6.ARAŞTIRMANIN HEDEFLERİ VE HİPOTEZLER

Bu çalışmada, narsisistik kişilik özelliklerinin sosyal ve toplumsal bağlamına ek olarak, narsisizmin psikolojik semptomlar ve bağımlılıklar ile olan ilişkisine dair süreçlerin daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir. Özellikle bu noktada, narsisizmin sahip olduğu en güncel model doğrultusundaki boyutlardan hareket ederek madde bağımlılığı ve

davranışsal bağımlılıkları anlamaya ve açıklamaya yönelik bir girişimin hem ulusal hem de uluslararası alanyazın doğrultusunda önemli bir referans olması düşünülmüştür.

Bu araştırmada planlanan bir diğer özgün katkı, narsisizmi sahip olduğu güncel alt boyutlarıyla birlikte ele almak olmuştur. Yerel alanyazında bu güncel boyutlara dayalı klinik perspektifli çalışmalara mevcut veri tarama süreci boyunca nispeten az rastlanmış olması da bu amacın belirlenmesinde etkili olmuştur. Narsisizme ilişkin özellikle de klinik psikoloji alt alanındaki çalışmalara nadiren rastlanmakta (Miller ve ark., 2021), sıkça iş-örgüt psikolojisi ve sosyal psikoloji araştırmalarındaki “karanlık üçlü” kişilik özelliği perspektifli incelemeler ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmanın, narsisistik yapı ve örüntülerin sosyal ve kişilerarası bağlama ek olarak psikiyatrik tanı kriterleri ve stresle başa çıkma davranışı gibi klinik değişkenlerle olan ilişkisinin daha iyi kavranabilmesi açısından bir zemin oluşturabilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda narsisistik kişilik boyutlarını ölçmesi planlanan ölçeklerin klinik geçerliklerinin Türkiye örnekleminde sınanması da sunulması hedeflenen potansiyel katkılardan biridir.

Narsisistik kişilik boyutlarının anlaşılmasının klinik psikoloji alt alanı için bir diğer potansiyel katkısı, narsisistik boyutlarla yakından ilişkili olan güç ve baskınlık kurma ihtiyacının psikoterapi kapsamında ortaya çıkarabileceği hasta-terapist arasındaki güç çatışmalarının analiz edilebilmesi ya da terapistin kendi kişilik örüntüsüne ilişkin kör noktalarının süpervizyon/terapi süreçleri ile çözülmesinde yatıyor olmasıdır (Spitzer ve Strauß, 2019). Kişilerin narsisistik boyutlarının hangi davranışlar ve potansiyel bağımlılıklarla ilişkili olduğunun görülmesiyle birlikte, kişilerin bu maddeleri kullanma ya da kompulsif davranışları gerçekleştirmesinde ne gibi ihtiyaç, tutum ve inançların rol oynuyor olduğunu görmek amaçlanmıştır.

Narsisizme yönelik yapıların anlaşılmasının bir diğer önemli katkısı terapötik bağlamda ortaya çıkmaktadır. Kişinin sosyal çevresi ile yaşadıklarından hareketle kişinin terapisti ile kurduğu aktarımın daha iyi anlaşılmasında sahip olunan narsisist örüntülerin anlaşılması ve günlük hayatındaki stresli olaylarla ne gibi bir başa çıkma izlediğini bilebilmek tedavi süreci için önemli katkıya sahip olabilir (Kealy ve ark., 2022).

Araştırma kapsamında yapılmış literatür taramasından hareketle; narsisistik hayranlık boyutunun sosyal olarak kabul edilebilir davranışlarla ilişkili olması doğrultusunda bu

özelliğın semptom seviyelerindeki düşüşle ve problem odaklı başa çıkmalarla ilişkili olacağını söylemek mümkünken; rekabet ve kırılgnlık boyutlarının tam tersi biçimde daha yüksek semptom seviyeleriyle ilişkili olması, ve işlev bozucu olarak nitelendirilen başa çıkma davranışlarıyla daha yüksek seviyede ilişkisinin olması beklenmektedir. Yukarıda sıralanan amaçlar ve yapılan literatür araştırması doğrultusunda, araştırmanın incelemeyi hedeflediğı hipotezler şu şekilde oluşturulmuştur:

H₁: Narsisistik hayranlık boyutu; bağımlılık ve psikolojik semptomlar ile negatif yönde ilişkili olacaktır.

H₂: Narsisistik rekabet boyutu, bağımlılık ve psikolojik semptom düzeyiyle pozitif yönde ilişkili olacaktır.

H₃: Kırılgn narsisizm boyutu, bağımlılık ve psikolojik semptom düzeyiyle pozitif yönde ilişkili olacaktır.

H₄: Problem odaklı başa çıkma davranışları, narsisistik hayranlık düzeyiyle pozitif yönde ilişkili olacaktır.

H₅: İşlevsel olmayan başa çıkma davranışları, narsisistik rekabet düzeyiyle pozitif yönde ilişkili olacaktır.

H₆: İşlevsel olmayan başa çıkma davranışları, narsisistik kırılgnlık düzeyiyle pozitif yönde ilişkili olacaktır.

H₇: Uyumlu başa çıkma davranışları; daha düşük bağımlılık düzeyi ve psikolojik semptom düzeyi ile ilişkili olacaktır.

H₈: Uyumsuz başa çıkma davranışları; daha yüksek bağımlılık düzeyi ve psikolojik semptom düzeyi ile ilişkili olacaktır.

H₉: Başa çıkma davranışları; narsisistik rekabet, hayranlık ve kırılgnlık boyutlarının bağımlılık ve psikolojik semptomlar arasındaki ilişkisinde aracı role sahip olacaktır.

2.BÖLÜM: YÖNTEM

2.1.KATILIMCILAR

Araştırma örneklemini için 18-45 yaş arasında, Türkiye’de yaşayan yetişkin, okuryazar katılımcılara ulaşmak hedeflenmiştir. Bu doğrultuda, Türkiye’nin farklı yerlerindeki katılımcılara çevrimiçi yolla ulaşılmış ve veri toplanmıştır. Araştırmada elverişli örneklemeden faydalanılmış ve bu doğrultuda ulaşılabilen maksimum sayıdaki katılımcıya ulaşılmaya çalışılmıştır.

2.2.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

2.2.1.Demografik Bilgi Formu

Araştırmada incelenmiş olan değişkenlerle yakından ilişkili olduğu literatür taramaları sonucunda görülen yaş, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, eğitim düzeyi, meslek, medeni durum, yaşanan yer (büyükşehir, şehir, köy), yaşanılan yerin farklı kişilerle paylaşılıp paylaşılmadığı, psikiyatrik tanının olup olmaması, hali hazırda psikiyatrik ilaç kullanımı, ailedeki psikiyatrik tanı alan kimsenin olup olmadığı, bilgilerine yönelik bilgiler alınmıştır.

2.2.2.Narsisistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği

Ölçeği Back ve arkadaşları (2013) geliştirmiştir. Büyüklenmeci narsisizmin rekabet ve hayranlık boyutlarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin 18 maddelik formu ve 6 maddelik kısa formu Türkçe’ye Demirci ve Ekşi tarafından (2017) çevrilmiştir. Araştırmada, davranış örneklemini geniş tutabilmek ve narsisizmin boyutlarına ilişkin daha tutarlı çıkarımlar yapabilmek adına 18 maddelik uzun formun kullanılmasına karar verilmiştir. Ölçeğin Narsisistik Hayranlık ve Narsisistik Rekabet olmak üzere iki boyutu vardır. Araştırmada sadece hayranlık ve rekabet boyutlarından yararlanılmıştır. Ölçek “Hiç katılmıyorum” ve “Tamamen katılıyorum” arasında değişen 6 seçenekli bir yapıdadır ve “Başarılarımdan fazlasıyla keyif alırım”, “Diğer insanların hiçbir değeri yoktur” gibi maddeler mevcuttur.

Orijinal ölçeğin sahip olduğu iç tutarlık katsayısı toplam puan için .80’dir. Alt boyutların katsayıları ise hayranlık için .84 ve rekabet için .80 şeklindedir. Ölçeğin

toplam puan iç tutarlık katsayısı uyarlanmış ölçekte ise .85 olarak raporlanmıştır. Alt boyutların iç tutarlık katsayıları ise .60'ın üzerinde bulunmuştur. Mevcut araştırmada ölçeğin iç tutarlık katsayısı toplam puan için .86, hayranlık boyutu için .84 ve rekabet boyutu için .83 olarak bulunmuştur.

2.2.3.Kırılğan Narsisizm Ölçeği

Kırılğan Narsisizm Ölçeği, Hendin ve Cheek'in (1997) kırılğan narsisizm özelliklerini kavramsallaştırabilmek ve ölçebilmek için geliştirdiği bir ölçektir. Ölçek 10 maddeye sahiptir, maddeler "Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum arasında beş seçenikle derecelendirilmektedir. Ölçek puanlarındaki yükselme kırılğan narsisizm eğiliminin yüksekliğini göstermektedir. Yürütülen faktör analizi sonucunda ölçeğin tek bir boyuttan oluştuğu görülmüştür. Ölçeğin alfa katsayısı farklı örneklemeler ile yürütülen çalışmalar sonucunda .62-.72 aralığında belirlenmiştir. Ayrıca farklı örneklemeler ile yürütülmüş olan MMPI temelli karma narsisizm ölçeği ile korelasyonu .61 ve .63 olarak raporlanmıştır.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması Şengül ve arkadaşları (2015) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin uyarlaması üniversite öğrencileri örneklemeyle gerçekleştirilmiştir. Uyarlanmış ölçek, iki maddenin düşük faktör yüküne sahip olması nedeniyle 8 maddeden oluşmaktadır. Uyarlanmış ölçeğin güvenilirlik katsayısı .66 olarak raporlanmıştır. Yürütülen tez araştırması doğrultusunda da ölçeği Türkçe'ye uyarlayan yazarların belirttiği doğrultuda yapmış oldukları geçerlik güvenilirlik verileri referans alınarak ölçek kullanılmıştır.

2.2.4.Depresyon-Anksiyete-Stres (DAS-21) Ölçeği

Ölçek Lovibond ve Lovibond (1994) tarafından geliştirilmiştir (akt., Beaufort ve ark., 2017). Ölçek; depresyon, anksiyete ve stres boyutları için 7'şer adet olmak üzere toplam 21 maddeye sahiptir. Ölçek "Bana hiç uygun değil" ve "Tamamen uygun" cevapları dahil olmak üzere toplam 4 seçeneğe sahiptir. Ölçek Türkçe'ye Sarıçam (2018) tarafından uyarlanmıştır. Ölçekten alınan puanlardaki yükselme; depresyon, kaygı ve stres deneyimindeki yükselme anlamına gelmektedir. Ölçeğin orijinal hali için elde edilmiş olan iç tutarlılık katsayısı depresyon için .94, anksiyete için .87 ve stres için .91 şeklinde raporlanmıştır (Anthony ve ark. 1998). Ölçeğin tamamına yönelik güvenilirlik katsayısı ise .93 olarak raporlanmıştır (Henry ve Crawford, 2005). Ölçeğin Türkçe

uyarlaması hem klinik hem de klinik olmayan örneklem ile yürütülmüştür. Ölçeğin klinik olmayan örneklem için sahip olduğu test-tekrar test korelasyon katsayısı alt ölçekler bağlamında depresyon için $r=.06$, kaygı için $r=.07$ ve stres için $r=.06$ olarak elde edilmiştir. Araştırma doğrultusunda iç tutarlılık katsayıları hesaplanmış olup tüm ölçek için .93, depresyon alt ölçeği için .83, anksiyete alt ölçeği için .84 ve stres alt ölçeği için .89 değerleri elde edilmiştir.

2.2.5.Başa Çıkma Stilleri Ölçeği Kısa Formu

Carver ve arkadaşları (1989)'nın Başa Çıkma Stilleri ölçeğinin kısa formudur. Türkçe uyarlamasını Bacanlı ve arkadaşları (2013) gerçekleştirmiştir. Ölçek 28 maddeden oluşmakta ve 2 maddeden oluşan 14 alt boyuta sahiptir. Ölçek "Asla böyle bir şey yapmam" ve "Çoğunlukla böyle yaparım" seçenekleri dahil olmak üzere dört seçenekle puanlanmaktadır. Ölçeğin 14 alt boyutu mevcuttur ve her başa çıkma davranışı iki madde ile ölçülmektedir. Carver (1997) alt ölçeklerin sahip olduğu iç tutarlık katsayılarını .50'nin üzerinde olarak raporlanmıştır. Uyarlanmış ölçekte alt ölçeklerin iç tutarlık katsayıları 0.39 ve 0.92 aralığında raporlanmıştır. Ölçek puanlarındaki yükselme başa çıkma davranışının daha fazla kullanıldığını göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ise 0.70 olarak raporlanmıştır. Tez araştırması doğrultusunda ölçeğin güvenilirlik katsayısı .73 olarak yeniden hesaplanmıştır. Alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları ise .32 ve .93 arasında değişmiştir.

Ölçeğin alt boyutları, kuramsal doğrultuda üç ana başlık altında toplanmaktadır (Bacanlı ve ark., 2013).

- (1) Planlama, diğer etkinlikleri bırakma, kendini sınırlandırma ve araçsal sosyal destek arama→Problem odaklı başa çıkmalar
- (2) Duygusal sosyal destek arama, olumlu yeniden yorumlama, kabullenme, mizah ve dine yönelme→ Duygusal odaklı başa çıkmalar
- (3) Duygulara odaklanma ve ortaya koyma, yadsıma, davranışsal ilgiyi kesme, zihinsel ilgiyi kesme ve ilaç/alkol→İşlevsel olmayan başa çıkmalar

2.2.6.Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu

Şahin ve Yağcı'nın (2017) geliştirdiği, “Bana hiç uygun değil” ve “Bana çok uygun” arasında değişen beş seçenekten oluşan 20 maddelik bir ölçektir. Ölçeğe ait iki alt boyut “sanal tolerans” ve “sanal iletişim” ismindedir. İlk 11 madde sanal tolerans boyutunu, sonraki 9 madde ise sanal iletişim boyutunu ölçmektedir. Ölçek puanlarındaki genel yükselme ise kişilerin kendilerini sosyal madde bağımlısı olarak etiketlemelerindeki artışı yordamaktadır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı ,87; sanal tolerans alt ölçeği için, .88 ve sanal iletişim alt ölçeği için .83'tür. Mevcut araştırma doğrultusunda ölçeğin iç tutarlık katsayısı hesaplanmış olup .84 olarak elde edilmiştir.

2.2.7.Bapirt Alkol ve Madde Ölçeği

Ölçekler Ögel ve arkadaşları (2012) tarafından geliştirilmiştir; alkol ve madde olmak üzere iki ayrı ölçekten oluşmaktadır. Alkol ölçeği altı maddeden oluşmaktadır. Bu ölçek, “Son altı ay içinde ne sıklıkta alkol kullandınız” ya da “Son altı ay içerisinde alkol kullandığınızda bir günde ne kadar içerdiniz” gibi maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin toplam puanının 3 veya daha üstü olduğu takdirde kişi yüksek bağımlılık riski kapsamında değerlendirilmektedir.

Madde riski ise yedi maddeden oluşan bir ölçekle ölçülmektedir. Bu ölçekte ise “Son bir yıl içinde ne sıklıkta [madde] kullandınız”, “[Madde] kullandığınızda hayatınızdaki başka etkinliklerden vazgeçtiğiniz oluyor mu” gibi sorular mevcuttur. Bu ölçek boyutunda ise toplam puanın 4 veya üstü olması ya da kişinin enjeksiyon yoluyla madde kullanımına evet cevabı vermiş olması kişinin madde kullanım düzeyi “yüksek risk” olarak değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Fakat bu madde ölçek toplam puan hesaplamasına dahil edilmemektedir. Alkol ölçeğinin alfa katsayısı .70, madde ölçeğinin ise .88 olarak bulunmuştur. Yürütülen araştırmada ise iç tutarlık katsayıları ölçekler için yeniden yürütülerek alkol ölçeği için .77, madde ölçeği için ise .83 olarak elde edilmiştir.

2.3.İŞLEM

Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan araştırma için gerekli izinler alınmıştır. Bunun ardından veriler Aralık 2022 – Nisan 2023 tarihleri arasında SurveyMonkey adlı

anket uygulama sitesi üzerinden çevrimiçi yolla toplanmıştır. Katılımcılara Instagram, LinkedIn ve WhatsApp uygulamaları aracılığıyla ulaşılmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük gözetilmiştir ve katılımcılara bu doğrultuda bilgilendirilmiş onam formu iletilmiştir. Formun içeriğini araştırmacılar, araştırma içeriği, amacı, etik kurul izni, iletişim adresleri oluşturmaktadır. Araştırmada ortaya çıkabilecek olan yorgunluk ve sıra etkilerinin önüne geçmek amacıyla ölçekler, demografik bilgi formunun sırası en başta olacak biçimde seçkisizleştirme yoluyla katılımcılara sunulmuştur. Araştırmaya katılım süresi ortalama 12 dakika olarak gözlenmiştir.

2.4.VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmada yer alan ölçeklerden Bapirt Alkol ve Madde Risk Tarama Ölçekleri, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu ve Kırılgan Narsisizm Ölçeği için ölçek toplam puanları kullanılmıştır. Narsisistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği için ölçeğin sahip olduğu Rekabet ve Hayranlık boyutları kullanılmıştır. Başa Çıkma Stilleri ölçeği için ölçeğin sahip olduğu 14 alt ölçek, başa çıkma davranışlarını değerlendirebilme amacıyla kullanılmıştır. Depresyon-Anksiyete-Stres 21 Ölçeği için de ölçeğin Depresyon, Anksiyete ve Stres alt ölçeklerinden faydalanılmıştır.

Araştırmanın incelemeyi hedeflediği hipotezler ve sonuçlar doğrultusunda demografik bilgilere dair sıklık ve frekans yüzdeleri, yaş değişkeni için ortalama ve standart sapma olmak üzere tanımlayıcı istatistiklerden faydalanılmıştır. Hipotezlerin test edilebilmesi için Hayes'in (2009) aracı değişken analizi için öne sürdüğü dolaylı etkinin güven aralığının sağlanma koşulu referans alınmış ve Process Model 4 ile analizler yürütülmüştür. Demografik bilgilerin ve araştırma değişkenlerinin yordayıcılıklarının incelenmesi amacıyla MANOVA ve hiyerarşik regresyon analizlerinden faydalanılmıştır.

Araştırma verilerini raporlarken öncelikle demografik değişkenlerin temel değişkenlerle ilişkisi incelenmiş ve sunulmuş, ardından narsisistik kişilik boyutlarının sırasıyla bağımlılıklar, semptomlar ve başa çıkmalarla ilişkisi incelenmiştir. Son olarak; narsisistik rekabet, hayranlık ve kırılganlık özelliklerinin bağımlılık ve semptom değişkenlerini yordamasında başa çıkma davranışlarının aracılık rolleri incelenerek raporlanmıştır.

3.BÖLÜM: BULGULAR

Analizlere geçmeden önce anket verileri Sosyal Bilimler için İstatistik Programı (SPSS)'nin 21. sürümüne aktarılmıştır. Öncelikle veri girişleri kontrol edilmiştir. Başlangıçta 477 katılımcının verisi incelenmiş, bu katılımcılar arasında yaş beyanında bulunmayan, dolayısıyla da dışlama kriterinin incelenemediği veriler ve 18-45 yaş aralığı dışında yaş bildiriminde bulunan katılımcıların verileri silinerek toplam 378 katılımcı elde edilmiştir. Bu katılımcıların arasından ölçekleri hiç doldurmayan ve belirli ölçekleri boş bırakan katılımcılar tespit edilerek 297 katılımcı elde edilmiştir. Bu katılımcılarla uç değer analizi yürütülmüş ve ± 3.29 değeri referans alınarak bu değer dışındaki katılımcılar analizden çıkarılarak 279 katılımcı verisi elde edilmiştir. Elde edilen katılımcı sayısı, araştırmaya katılım gösteren 477 kişinin yaklaşık %58.56'lık oranını oluşturan bir cevap yüzdesine denk gelmektedir. Ulaşılan kişilerin cevap verme yüzdesi, Wu ve Zhao'nun (2022) meta-analiz araştırmasında ortaya koyduğu %44.1'lik cevap oranının üzerinde bulunmuş, dolayısıyla katılımcı sayısının elverişli örnekleme doğrultusunda yeterli olduğu kararı verilmiştir.

Takip eden bölümde; öncelikle araştırmada elde edilen sosyodemografik değişkenlere ait sıklık, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri raporlanarak örneklem özelliklerine dair bulguların raporlanması amaçlanmıştır. Ardından elde edilen ölçek puanlarından hareketle demografik değişkenlere dair grup karşılaştırmaları regresyon ve MANOVA analizleri yoluyla raporlanacaktır. Grup karşılaştırmalarının ardından araştırmadaki değişkenlerin birbiriyle olan ilişkileri regresyon analizleri yoluyla incelenerek raporlanacaktır. Araştırma hipotezlerini test edebilmek amacıyla Hayes'in (2009) aracılığa karar vermedeki dolaylı etkiye ait güven aralıkları kontrol edilerek aracılık incelenecektir. Bulguların raporlanmasından sonra araştırmada elde edilen sonuçlar, incelenen değişkenlere ait mevcut literatür bilgilerinin doğrultusunda tartışılacaktır.

3.1.DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE AİT BULGULARIN RAPORLANMASI

Araştırma örneklemini Türkiye'de yaşayan 18-45 yaş arasındaki katılımcılar oluşturmuştur. Örnekleme ait yaş ortalaması 26.29'dur (SS=7.36). Örneklem 201 kadın, 77 erkek, 1 Non-binary (ikilik dışı) katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcılara ait

demografik yapı ve özellikler Tablo 1'de sıklık ve yüzde değerleri ile birlikte raporlanmıştır.

Tablo 1. *Araştırma Katılımcılarının Demografik Özelliklerine Ait Sıklık ve Yüzelik Değerleri*

Değişken		Sıklık (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	77	27.6
	Kadın	201	72
	Non-Binary	1	0.4
SED	Düşük	19	6.8
	Orta-Alt	55	19.7
	Orta	153	54.8
	Orta-Üst	52	18.6
Eğitim	İlköğretim	119	42.7
	ÖnLisans-Lisans	119	42.7
	Yüksek Lisans	34	12.2
	Doktora	7	2.5
Medeni Durum	Bekar	141	50.5
	İlişkisi Var	70	25.1
	Evli	61	21.9
	Boşanmış-Ayrılmış	7	2.5
Yaşanan Yer	Büyükşehir	235	84.2
	Şehir	21	7.5
	İlçe	15	5.4
	Köy	8	2.9
Konut Paylaşımı	Aile	175	62.7
	Partner/Eş	37	13.3
	Ev Arkadaşı	36	12.9
	Tek Başına	31	11.1
Psikiyatrik Tanı	Var	58	20.8
	Yok	221	79.2
Psikiyatrik İlaç	Kullanan	43	15.4
	Kullanmayan	236	84.6
Aile Psikiyatrik Tanı	Var	62	22.2
	Yok	217	77.8
Sosyal Medya	Facebook	75	26.9
	Twitter	179	64.2

Instagram	258	92.5
Youtube	243	87,1
TikTok	42	15.1

Araştırmada elde edilen ölçek verilerine ait normallik sayıltısı Basıklık ve Çarpıklık değerlerinin incelenmesi yoluyla yapılmıştır. Normallik sayıltısı için +3 ve -3 değerleri arasındaki basıklık ve çarpıklık değerleri normal kabul edilmiştir. Alkol ve Madde kullanım riski dışındaki tüm ölçek verilerinin normallik sayıltısını sağladığı görülmüştür. Bu değişkenlerde normalliğin sağlanamamış olmasının alkol-madde bağımlılığı tanısına sahip popülasyon yerine tamamı madde kullanmayan, genel bir popülasyonla çalışılmış olması düşünülmüştür (Ögel ve ark., 2017). Değişkenlere ait ortalama ve standart sapma değerleri ve minimum-maksimum değerler listelenmiştir. Normallik sayıltısı için ise çarpıklık-basıklık değerlerinden faydalanılmıştır. Sonuçlar Tablo 2’de raporlanmıştır.

Tablo 2. *Araştırma Değişkenlerine Ait Betimleyici İstatistikler*

Değişkenler	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum	Çarpıklık	Basıklık
Narsisistik Hayranlık Düzeyi	3.46	.95	1.11	6.00	.268	.004
Narsisistik Rekabet Düzeyi	2.17	.84	1.00	5.00	.953	.621
Narsisistik Kırılganlık Düzeyi	22.54	4.71	8.00	36.00	-.038	.126
Madde Bağımlılığı Riski Düzeyi	.69	1.71	.00	13.00	3.13	12.226
Alkol Bağımlılığı Riski Düzeyi	1.48	1.48	.00	14.00	2.01	6.279
Sosyal	49.50	49.50	20.00	82.00	.137	-.121

Medya Bağımlılığı Düzeyi						
Stres Düzeyi	14.29	14.29	7.00	27.00	.533	.148
Anksiyete Düzeyi	11.67	11.67	7.00	26.00	1.09	.853
Depresyon Düzeyi	13.89	13.89	7.00	28.00	.702	-.020
Araçsal Sosyal Destek Kullanma Davranışı	6.29	6.29	2.00	8.00	-.550	-.183
Mizah Davranışı	5.37	5.37	2.00	8.00	-.274	-.762
Duyguları Ortaya Koyma Davranışı	5.81	5.81	2.00	8.00	-.253	-.633
Madde Kullanımı Davranışı	2.91	2.91	2.00	8.00	1.60	1.842
Kabullenme Davranışı	6.22	6.22	2.00	8.00	-.305	-.122
Diğer Etkinlikleri Bırakma Davranışı	5.54	5.44	2.00	8.00	-.079	-.106
Dine Yönelme Davranışı	4.84	4.84	2.00	8.00	.086	-1.341

Yadsıma Davranışı	3.32	3.32	2.00	7.00	.804	.164
Davranışsal İlgii Kesme Davranışı	3.64	3.64	2.00	8.00	.703	-.161
Zihinsel İlgii Kesme Davranışı	5.00	5.00	2.00	8.00	.076	-.570
Kendini Sınırlandırm a Davranışı	5.18	5.18	2.00	8.00	-.069	-.314
Olumlu Yeniden Yorumlama Davranışı	6.06	6.06	2.00	8.00	-.409	-.502
Duygusal Sosyal Destek Kullanma Davranışı	5.56	5.56	2.00	8.00	-.146	-.591
Planlama Davranışı	6.67	6.67	3.00	8.00	-.621	-.336

3.1.1. Demografik Değişkenlerin Araştırma Değişkenleriyle İlişkilerinin Raporlanması

Araştırmada kullanılmış olan demografik değişkenlerin araştırma değişkenleriyle ilişkisini incelemek amacıyla regresyon analizlerinden ve MANOVA'dan faydalanılmıştır. Bu doğrultuda narsistik kişilik boyutları, bağımlılık-semptom düzeyleri ve başa çıkma davranışları ortalama puanlarının demografik gruplar arasındaki farklılaşmalarının incelenmesi hedeflenmiştir. Analizler için homojenlik

sayılısı incelenmiş, ardından Bonferroni ya da Games-Howell düzeltmeli sonuçlar incelenerek grup ortalama farkları raporlanmıştır. Sadece yaşanan yer değişkenine dair grup farklılaşmalarında anlamlılığa sahip sonuç elde edilememiştir.

3.1.1.1.Cinsiyet

Araştırmada yer alan narsisistik kişilik boyutları, bağımlılık-sembtom seviyeleri ve başa çıkma davranışları açısından cinsiyet grupları arasındaki farklılaşmaları inceleyebilmek amacıyla MANOVA analizinden faydalanıldı. İncelenen sonuçlar doğrultusunda MANOVA modelinin anlamlı olduğu görüldü ($F(10,544)=6.66, p<.001, \text{Wilk's } \Lambda = .794, \text{partial } \eta^2 = .11$). Cinsiyet değişkenindeki grup farklılaşmaları için Bonferroni düzeltmeli sonuçlar incelenerek erkeklerin narsisistik rekabet ortalamalarının ($\text{Ort}=2.37, \text{SS}=.93$) kadınlara ($\text{Ort}=2.10, \text{SS}=.79$) göre daha yüksek olduğu ($F(2,276)=3.14, p=.045, \text{partial } \eta^2 = .02$); erkeklerin duyguları ortaya koyma davranışı ortalamalarının ($\text{Ort}=5.17, \text{SS}=1.49$) kadınlara ($\text{Ort}=6.06, \text{SS}=1.43$) göre daha düşük olduğu ($F(2,276)=10.81, p<.001, \text{partial } \eta^2 = .07$); erkeklerin diğer etkinlikleri bırakma davranışı ortalamalarının ($\text{Ort}=6.01, \text{SS}=1.19$) kadınlara ($\text{Ort}=5.37, \text{SS}=1.30$) göre daha yüksek olduğu ($F(2,276)=7.26, p=.001, \text{partial } \eta^2 = .05$); erkeklerin din yoluyla başa çıkma davranışı ortalamalarının ($\text{Ort}=4.30, \text{SS}=2.03$) kadınlara ($\text{Ort}=5.05, \text{SS}=2.18$) göre daha düşük olduğu ($F(2,276)=3.56, p=.030, \text{partial } \eta^2 = .02$); erkeklerin davranışsal ilgiyi kesme davranışı ortalamalarının ($\text{Ort}=3.26, \text{SS}=1.24$) kadınlara ($\text{Ort}=3.79, \text{SS}=1.50$) göre daha düşük olduğu ($F(2,276)=3.95, p=.020, \text{partial } \eta^2 = .03$) sonucuna varıldı. Veriler Tablo 3'te görselleştirildi.

Tablo 3. *Cinsiyet Gruplarının Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları*

Grup Değişkeni	Araştırma Değişkenleri	Erkek Ort. (SS)	Kadın Ort. (SS)	F	p
Cinsiyet	Narsisistik Rekabet Düzeyi	2.37(.93)	2.10(.79)	3.14	.045*
	Duyguları Ortaya Koyma Davranışı	5.17(1.49)	6.06(1.43)	10.81	.000**
	Diğer	6.01(1.19)	5.37(1.30)	7.26	.001*

Etkinlikleri Bırakma Davranışı					
Dine Yönelme Davranışı	4.30(2.03)	5.05(2.18)	3.56	.030*	
Davranışsal İlgiyi Kesme Davranışı	3.26(1.24)	3.79(1.50)	3.95	.020*	
Wilks' $\lambda = .794$, F(10,544) =6.66, p<.001, $\eta^2 = .11$					

*p<.05, **p<.001, Ort.=Ortalama, SS=Standart Sapma.

3.1.1.2.Yaş

Katılımcılara ait yaş değişkeninin sırasıyla narsisistik kişilik boyutları, başa çıkma stilleri, alkol-madde bağımlılığı riskleri, sosyal medya bağımlılığı ve semptom seviyelerini anlamlı bir şekilde yordayıp yordamadığını test etmek amacıyla doğrusal regresyon analizlerinden faydalanıldı.

Yürütülen regresyon analizleri sonucunda yaş değişkeni, Narsisistik rekabet düzeyini istatistiksel olarak anlamlı (F(1,277)= 13.57, p<.001) ve negatif yönde ($\beta = -.22$, t= -3.684, p<.001) yordadı. Bağımlılık değişkenleri incelendiğinde yaş değişkeni Sosyal Medya Bağımlılığı düzeyini istatistiksel olarak anlamlı (F(1,277)= 29.72, p<.001) ve negatif yönde ($\beta = -.31$, t= -5.452, p<.001) yordadı. Psikiyatrik semptom değişkenleri için yaş değişkeni Stres düzeyini istatistiksel olarak anlamlı (F(1,277)= 17.41, p<.001) ve negatif yönde ($\beta = -.24$, t= -4.173, p<.001); Anksiyete düzeyini istatistiksel olarak anlamlı (F(1,277)= 13.71, p<.001) ve negatif yönde ($\beta = -.22$, t= -3.702, p<.001); Depresyon düzeyini istatistiksel olarak anlamlı (F(1,277)= 19.50, p<.001) ve negatif yönde ($\beta = -.26$, t= -4.415, p<.001) yordadı.

Başta çıkma davranışları doğrultusunda yaş değişkeni Mizah davranışını istatistiksel olarak anlamlı (F(1,277)= 14.19, p<.001) ve negatif yönde ($\beta = -.22$, t= -3.767, p<.001); Yadsıma davranışını istatistiksel olarak anlamlı (F(1,277)= 6.49, p=.011) ve negatif yönde ($\beta = -.15$, t= -2.548, p=.011); Davranışsal olarak ilgiyi kesme davranışını istatistiksel olarak anlamlı (F(1,277)= 7.75, p=.006) ve negatif yönde ($\beta = -$

.16, $t = -2.784$, $p = .006$); Zihinsel olarak ilgiyi kesme davranışını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ($F(1,277) = 6.37$, $p = .012$) ve negatif yönde ($\beta = -.15$, $t = -2.523$, $p = .012$); Olumlu yeniden yorumlama davranışını istatistiksel olarak anlamlı ($F(1,277) = 4.31$, $p = .039$) ve pozitif yönde ($\beta = .12$, $t = 2.076$, $p = .031$); Planlama davranışını istatistiksel olarak anlamlı ($F(1,277) = 4.70$, $p = .031$) ve pozitif yönde ($\beta = .13$, $t = 2.168$, $p = .031$) yordadı. Sonuçlar Tablo 4'te listelendi.

Tablo 4. Yaş Değişkeninin Yordayıcı Olduğu Araştırma Değişkenlerine Ait Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan	Yordayıcı	Değişkenler			Model	
		β	t	p	R^2	F
Narsisistik rekabet Düzeyi	Yaş	-.216	-3.684	.000**	.047	13.57**
Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi		-.311	-5.452	.000**	.097	29.722**
Stres Düzeyi		-.243	-4.173	.000**	.059	17.413**
Anksiyete Düzeyi		-.217	-3.702	.000**	.047	13.706**
Depresyon Düzeyi		-.256	-4.415	.000**	.066	19.493**
Mizah		-.221	-3.767	.000**	.049	14.191**
Yadsıma Davranışı		-.151	-2.548	.011*	.023	6.494*
Davranışsal İlgiyi kesme		-.165	-2.784	.006*	.027	7.750*
Zihinsel olarak ilgiyi kesme		-.150	-2.523	.012*	.022	6.366*
Olumlu yeniden yorumlama		.124	2.076	.039*	.012	4.309*
Planlama		.129	2.168	.031*	.017	4.700*

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.1.1.3.Sosyo-Ekonomik Düzey

Araştırmada yer alan değişkenler açısından sosyo-ekonomik düzey (SED) grupları arasındaki farklılaşmaları inceleyebilmek amacıyla MANOVA analizinden faydalanıldı.

İncelenen sonuçlar doğrultusunda modelin anlamlı olduğu görüldü ($F(6,548)=4.17$, $p<.001$, Wilk's $\Lambda = .914$, partial $\eta^2 = .04$). Sosyo-ekonomik grup değişkenindeki grup farklılaşmaları için Bonferroni düzeltmeli çoklu grup karşılaştırmaları incelenerek Orta-Yüksek SED'deki grubun depresyon seviyesi puan ortalamalarının (Ort=12.27, SS=4.76), Düşük-Orta (Ort=14.98, SS=5.20) ve Düşük (Ort=16.21, SS=4.73) SED seviyesindekilere göre daha düşük olduğu ($F(3,275)=4.68$, $p=.003$, partial $\eta^2 = .05$); Kabullenme davranışı ortalamalarının ise Orta SED'deki grupta (Ort=6.01, SS=1.32), Düşük SED grubuna göre (Ort=6.53, SS=.90) daha düşük olduğu ($F(3,275)=3.60$, $p=.014$, partial $\eta^2 = .04$) sonucuna varıldı. Veriler Tablo 5'te görselleştirildi.

Tablo 5. Sosyo-Ekonomik Grupların Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.

Grup Değişkeni	Araştırma Değişkenleri	Orta-Yüksek SED Ort. (SS)	Orta SED Ort. (SS)	Düşük-Orta SED Ort. (SS)	Düşük SED Ort. (SS)	F	p
Sosyo-ekonomik Düzey	Depresyon Düzeyi	12.27 (4.76)		14.98 (5.20)	16.21 (4.73)	4.68	.003*
	Kabullenme Davranışı		6.01(1.32)		6.53(.90)	3.60	.014*

Wilks' $\lambda = .914$,
 $F(6,548)=4.17$,
 $p<.001$,
 $\eta^2 = .04$

* $p<.05$, Ort.=Ortalama, SS=Standart Sapma.

3.1.1.4. Mezun Olunan Eğitim Düzeyi

Mezun olunan eğitim düzeyleri için araştırma değişkenlerindeki ortalama farkları inceleyebilmek amacıyla MANOVA analizinden faydalandı. İncelenen sonuçlar doğrultusunda modelin anlamlı olduğu sonucuna varıldı ($F(15,748.51)=2.46$, $p=.002$, Wilk's $\Lambda = .876$, partial $\eta^2 = .04$).

Grup farklılaşmaları için Bonferroni düzeltmeli çoklu grup karşılaştırmaları incelendi ve Doktora grubunun narsistik kırılma düzeyi puan ortalamalarının (Ort=17.57, SS=3.91), İlköğretim (Ort=22.82, SS=4.59) ve Yüksek Lisans (Ort=23.15, SS=4.67)

seviyesindekilere göre daha düşük olduğu (F (3,275)=3.03, p=.030, partial $\eta^2 = .03$) görüldü.

Lisans-Önlisans grubunun stres seviyesi ortalamasının (Ort=13.41, SS=4.15), İlköğretim grubuna göre (Ort=15.35, SS=3.99) daha düşük ortalama puana sahip olduğu (F (3,275)=5.62, p=.001, partial $\eta^2 = .06$); Lisans-Önlisans grubunun anksiyete seviyesi ortalamasının (Ort=11.11, SS=4.16), İlköğretim grubuna göre (Ort=12.52, SS=3.98) daha düşük ortalama puana sahip olduğu (F (3,275)=3.90, p=.009, partial $\eta^2 = .04$); Lisans-Önlisans grubunun Yadsıma davranışı ortalamasının (Ort=3.12, SS=1.08), İlköğretim grubuna göre (Ort=3.58, SS=1.36) daha düşük ortalama puana sahip olduğu (F (3,275)=3.08, p=.028, partial $\eta^2 = .03$); Lisans-Önlisans grubunun Davranışsal ilgiyi kesme davranışının (Ort=3.34, SS=1.32), İlköğretim grubuna göre (Ort=3.99, SS=1.49) daha düşük ortalama puana sahip olduğu (F (3,275)=4.51, p=.004, partial $\eta^2 = .05$) sonuçları görüldü. Veriler Tablo 6'da görselleştirildi.

Tablo 6. *Eğitim Seviyesinin Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.*

Grup Değişkeni	Araştırma Değişkenleri	Doktora Ort. (SS)	Lisans-Önlisans Ort.(SS)	İlköğretim Ort. (SS)	Yüksek Lisans Ort. (SS)	F	p
Eğitim Seviyesi	Narsisistik Kırılma Düzeyi	17.57 (3.91)		22.82 (4.59)	23.15 (4.67)	3.03	.030*
	Stres Düzeyi		13.41 (4.15)	15.35 (3.99)		5.62	.001*
	Anksiyete Düzeyi		11.11 (4.16)	12.52 (3.98)		3.90	.009*
	Yadsıma Davranışı		3.12(1.08)	3.58 (1.36)		3.08	.028*
	Davranışsal İlgiyi Kesme Davranışı		3.34(1.32)	3.99(1.49)		4.51	.004*

Wilks' $\lambda = .876$,

F(15,748.51)=2.
46,
p=.002, $\eta^2 = .04$

* $p < .05$, Ort.=Ortalama, SS=Standart Sapma.

3.1.1.5. Medeni Durum

Medeni durum için araştırma değişkenlerindeki ortalama farkları inceleyebilmek amacıyla MANOVA analizinden faydalanıldı. İncelenen sonuçlar doğrultusunda modelin anlamlı olduğu sonucuna varıldı (F (21, 772.97)=4.28, $p < .001$, Wilk's $\Lambda = .729$, partial $\eta^2 = .10$). Grup farklılaşmaları için Bonferroni düzeltmeli çoklu grup karşılaştırmaları incelendi, yalnızca alkol bağımlılığı riski ve anksiyete düzeyi için Games-Howell düzeltmeli sonuçlar kullanıldı.

Yürütülen analizler doğrultusunda Evli grubun alkol bağımlılığı riski ortalamasının (Ort=.98, SS=1.50), İlişkisi olan gruba göre (Ort=1.97, SS=2.10) daha düşük olduğu (F (3,275)=2.81, $p = .040$, partial $\eta^2 = .03$); Evli grubun sosyal medya bağımlılığı düzeyinin (Ort=44.01, SS=10.63), Bekar (Ort=50.40, SS=11.14) ve İlişkisi olan (Ort=52.38, SS=10.58) gruba göre daha düşük ortalama puana sahip olduğu (F (3,275)=7.18, $p < .001$, partial $\eta^2 = .07$); Evli grubun stres düzeyinin (Ort=13.13, SS=4.13), İlişkisi olan (Ort=15.41, SS=4.41) gruba göre daha düşük ortalama puana sahip olduğu (F (3,275)=3.51, $p = .016$, partial $\eta^2 = .04$); İlişkisi olan grubun anksiyete düzeyinin (Ort=13.46, SS=4.83), Bekar (Ort=11.28, SS=3.48) ve Evli (Ort=10.41, SS=4.06) gruba göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu (F (3,275)=7.29, $p < .001$, partial $\eta^2 = .07$); Evli grubun depresyon düzeyinin (Ort=11.49, SS=4.14), Bekar (Ort=14.70, SS=4.67) ve İlişkisi olan (Ort=14.23, SS=4.93) gruba göre daha düşük ortalamaya sahip olduğu (F (3,275)=7.19, $p < .001$, partial $\eta^2 = .07$); Evli grubun mizah davranışı ortalamasının (Ort=4.77, SS=1.79), Bekar (Ort=5.53, SS=1.86) gruba göre daha düşük ortalama puana sahip olduğu (F(3,275)=2.84, $p = .038$, partial $\eta^2 = .03$); Bekar grubun dine yönelme düzeyinin (Ort=4.57, SS=2.07) ve İlişkisi olan grubun dine yönelme düzeyinin (Ort=4.53, SS=2.18), Evli (Ort=5.59, SS=2.12) ve Ayrılmış/Boşanmış (Ort=6.86, SS=1.57) gruplara göre daha düşük ortalama puana sahip olduğu (F (3,275)=6.01, $p = .001$, partial $\eta^2 = .06$) görülmüştür. Veriler Tablo 7'de aktarılmıştır.

Tablo 7. Medeni Durum Gruplarının Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları.

Grup	Araştırma	Bekar	İlişkisi	Evli Ort.	Ayrılmış/ Boşanmış	F	p
Değişkeni	Değişkenleri	Ort. (SS)	var Ort. (SS)	(SS)	Ort.(SS)		
Medeni Durum	Alkol Bağımlılığı Riski Düzeyi		1.97 (2.10)	.98(1.50)		2.81	.040*
	Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi	50.40 (11.14)	52.38 (10.58)	44.01 (10.63)		7.18	.000**
	Stres Düzeyi		15.41 (4.41)	13.13(4.13)		3.51	.016*
	Anksiyete Düzeyi	11.28 (3.48)	13.46 (4.83)	10.41(4.06)		7.29	.000**
	Depresyon Düzeyi	14.70 (4.67)	14.23 (4.93)	11.49(4.14)		7.19	.000**
	Mizah Davranışı	5.53 (1.86)		4.77(1.79)		2.84	.038*
	Dine Yönelme Davranışı	4.57 (2.07)	4.53 (2.18)	5.59(2.12)	6.86(1.57)	6.01	.001*

Wilks' $\lambda = .729$,
 $F(21,772.97)=4.2$
 $p<.001, \eta^2 = .10$

* $p<.05$, Ort.=Ortalama, SS=Standart Sapma.

3.1.1.6.Konut Paylaşımı

Katılımcıların yaşadıkları konutu kimlerle paylaşıyor olduklarının araştırma değişkenleri açısından grup farklılaşması ortaya çıkarıp çıkarmadığını inceleyebilmek amacıyla MANOVA analizinden faydalanıldı. İncelenen sonuçlar doğrultusunda modelin anlamlı olduğu sonucuna varıldı ($F(6, 548)=4.28, p<.001, \text{Wilk's } \Lambda = .916$,

partial $\eta^2 = .04$). Duygusal sosyal destek arama davranışı için Bonferroni, Madde kullanımı davranışı için Games-Howell düzeltilmeli çoklu grup karşılaştırmaları incelendi. Yürütülen analizler doğrultusunda Ailesiyle yaşayan grubun , madde kullanımı davranışı ortalamasının (Ort=2.70, SS=1.34), Eş/Partnerle yaşayan gruba göre (Ort=3.59, SS=1.67) daha düşük olduğu (F (3,275)=4.40, p=.005, partial $\eta^2 = .05$); Eş/Partnerle yaşayan grubun duygusal sosyal destek davranışı ortalamasının (Ort=6.14, SS=1.46), yalnız yaşayan gruba göre (Ort=4.97, SS=1.52) daha yüksek olduğu (F (3,275)=3.89, p=.009, partial $\eta^2 = .04$) sonuçları elde edildi. Veriler Tablo 8'de görselleştirildi.

Tablo 8. Konut Paylaşımı Gruplarının Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları

Grup Değişkeni	Araştırma Değişkenleri	Aile Ort. (SS)	Eş/Partner Ort. (SS)	Yalnız Ort. (SS)	F	p
Konut Paylaşımı	Madde Kullanımı Davranışı	2.70 (1.34)	3.59(1.67)		4.40	.005*
	Duygusal Sosyal Destek Arama Davranışı		6.14 (1.46)	4.97 (1.52)	3.89	.009**
Wilks' $\lambda = .916$, F(6,548)=4.28 p<.001, $\eta^2 = .04$						

*p<.05, **p<.001, Ort.=Ortalama, SS=Standart Sapma.

3.1.1.7.Psikiyatrik Tanı

Psikiyatrik tanıya sahip olan ve olmayan katılımcıların araştırma değişkenleri doğrultusunda karşılaştırılabilirlikleri amacıyla MANOVA analizinden faydalandı. Analiz modeli istatistiksel olarak anlamlı bulundu (F (10, 268)=6.63, p<.001, Wilk's $\Lambda = .802$, partial $\eta^2 = .20$). Yürütülen MANOVA analizi sonucunda, tanı alan grubun narsisistik rekabet düzeyi ortalamasının (Ort.= 2.42, SS = .85), tanı almayan grup

ortalamasından (Ort.= 2.11, SS = .82) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu (F (1,277)=6.37, p=.012, partial $\eta^2 = .02$); tanı alan grubun narsistik kırılabilirlik ortalamasının (Ort.= 24.74, SS = 4.49) tanı almayan grubun ortalamasından (Ort.= 21.96, SS = 4.61) istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha yüksek olduğu (F (1,277)=16.91, p<.001, partial $\eta^2 = .06$) sonucu elde edilmiştir.

Bağımlılık ve semptom seviyeleri bağlamında madde bağımlılığı riski için tanı alan grubun ortalamasının (Ort.= 1.53, SS = 2.66), tanı almayan grup ortalamasından (Ort.= .47, SS = 1.28) anlamlı düzeyde daha yüksek (F(1,277)=18.82, p<.001, partial $\eta^2 = .06$); alkol bağımlılığı riski düzeyi için tanı alan grubun ortalamasının (Ort.= 2.45, SS = 2.77), tanı almayan grubun ortalamasından (Ort.= 1.23, SS = 1.64) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu (F(1,277)=18.29, p<.001, partial $\eta^2 = .06$); tanı alan grubun stres düzeyi ortalamasının (Ort.= 16.28, SS = 4.12), tanı almayan grup ortalamasından (Ort.= 13.77, SS = 4.08) daha yüksek olduğu (F (1,277)=17.30, p<.001, partial $\eta^2 = .06$); tanı alan grubun anksiyete düzeyi ortalamasının (Ort.= 13.79, SS = 4.69), tanı almayan gruptan (Ort.= 11.11, SS = 3.76) daha yüksek olduğu (F(1,277)=21.04, p<.001, partial $\eta^2 = .07$); tanı alan grubun depresyon düzeyi ortalamasının (Ort.= 15.78, SS = 5.00), tanı almayan grup ortalamasından (Ort.= 13.39, SS = 4.59) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu (F(1,277)=11.90, p=.001, partial $\eta^2 = .04$) sonucu elde edilmiştir.

Baş çıkma stilleri doğrultusunda madde kullanımı davranışı için tanı alan grubun ortalamasının (Ort.= 3.72, SS = 1.80), tanı almayan grup ortalamasından (Ort.= 2.69, SS = 1.26) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu (F(1,277)=25.44, p<.001, partial $\eta^2 = .08$); Din Baş Çıkma Davranışı doğrultusunda tanı alan grup ortalamasının (Ort.= 4.03, SS = 1.85), tanı almayan grup ortalamasından (Ort.= 5.05, SS = 2.18) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük olduğu (F(1,277)=25.44, p=.001, partial $\eta^2 = .04$); Kendini Sınırlandırma Baş Çıkma Davranışı için ise tanı alan grubun ortalamasının (Ort.= 5.50, SS = 1.44), tanı almayan grup ortalamasından (Ort.= 5.09, SS = 1.29) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu (F(1,277)=4.39, p=.037, partial $\eta^2 = .02$) sonucu elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 9'da aktarılmıştır.

Tablo 9. *Psikiyatrik Tanı Alan ve Almayan Grupların Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları*

Grup Değişkeni	Araştırma Değişkenleri	Tanı Alan Ort. (SS)	Tanı Almayan Ort. (SS)	F	p
Tanı Varlığı	Narsisistik Rekabet	2.42(.85)	2.11(.82)	6.37	.012*
	Narsisistik Kırılganlık	24.74(4.49)	21.96(4.61)	16.91	.000**
	Madde Bağımlılığı Riski	1.53(2.66)	.47(1.28)	18.82	.000**
	Alkol Bağımlılığı Riski	2.45(2.77)	1.23(1.64)	18.29	.000**
	Stres Düzeyi	16.28(4.12)	13.77(4.08)	17.30	.000**
	Anksiyete Düzeyi	13.79(4.69)	11.11(3.76)	21.04	.000**
	Depresyon Düzeyi	15.78(5.00)	13.39(4.59)	11.90	.001*
	Madde Kullanımı Davranışı	3.72(1.80)	2.69(1.26)	25.44	.000**
	Dine Yönelme Davranışı	4.03(1.85)	5.05(2.18)	25.44	.001*
	Kendini Sınırlandırma Davranışı	5.50(1.44)	5.09(1.29)	4.39	.037*

Wilks' $\lambda = .802$,
 $F(10,268) = 6.63$,
 $p < .001$, $\eta^2 = .20$

*= $p < .05$, **= $p < .001$, Ort.=Ortalama, SS=Standart Sapma.

3.1.1.8.İlaç Kullanımı

Hali hazırda psikiyatrik ilaç kullanan ve kullanmayan katılımcıların araştırma değişkenlerinin puan ortalamalarının farklılaşmalarının incelenmesi amacıyla MANOVA analizi yürütülmüştür. Analiz modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F(9, 269)=4.42, p<.001, \text{Wilk's } \Lambda = .871, \text{partial } \eta^2 = .13$).

İlaç kullanan grubun narsisistik kırılma seviyesi ortalamalarının (Ort.= 24.67, SS = 4.25), ilaç kullanmayan grubun ortalamasına (Ort.= 22.15, SS = 4.70) göre daha yüksek olduğu görülmüştür ($F(1,277)=10.81, p=.001, \text{partial } \eta^2 = .04$). Madde Bağımlılığı Riski Düzeyi için ilaç kullanan grubun ortalaması (Ort.= 1.63, SS = 2.43), ilaç kullanmayan grup ortalamasından (Ort.= .52, SS = 1.49) anlamlı düzeyde daha yüksektir ($F(1,277)=15.97, p<.001, \text{partial } \eta^2 = .05$). Alkol Bağımlılığı Riski için ilaç kullanan grubun ortalaması (Ort.= 2.37, SS = 2.50), ilaç kullanmayan grup ortalamasından (Ort.= 1.32, SS = 1.84) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir ($F(1,277)=10.48, p=.001, \text{partial } \eta^2 = .04$); Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi için ilaç kullanan grup ortalaması (Ort.= 53.91, SS = 11.40), ilaç kullanmayan grup ortalamasından (Ort.= 48.70, SS = 11.01) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir ($F(1,277)=8.05, p=.005, \text{partial } \eta^2 = .03$). Anksiyete Düzeyi için ilaç kullanan grubun ortalaması (Ort.= 13.49, SS = 4.42), ilaç kullanmayan grubun ortalamasından (Ort.= 11.33, SS = 3.97) anlamlı düzeyde daha yüksektir ($F(1,277)=10.34, p=.009, \text{partial } \eta^2 = .04$). Depresyon Düzeyi için ilaç kullanan grubun ortalaması (Ort.= 15.63, SS = 4.83), kullanmayan grup ortalamasından (Ort.= 13.57, SS = 4.70) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir ($F(1,277)=6.90, p=.009, \text{partial } \eta^2 = .02$).

Baş çıkma stilleri incelendiğinde Araçsal Sosyal Destek Kullanma Davranışı ortalaması ilaç kullanan grupta (Ort.= 5.88, SS = 1.47), kullanmayan gruptan (Ort.= 6.37, SS = 1.38) anlamlı düzeyde daha düşük ($F(1,277)=4.39, p=.037, \text{partial } \eta^2 = .02$); Madde Kullanımı Davranışı ortalaması ilaç kullanan grupta (Ort.= 3.51, SS = 1.76), kullanmayan gruptan (Ort.= 2.80, SS = 1.36) anlamlı düzeyde daha yüksek ($F(1,277)=9.15, p=.003, \text{partial } \eta^2 = .03$) ve Davranışsal İlgii Kesme Davranışı ortalaması ilaç kullanan grupta (Ort.= 4.32, SS = 1.57), kullanmayan gruptan (Ort.= 3.52, SS = 1.39) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir ($F(1,277)=11.84, p=.001, \text{partial } \eta^2 = .04$). Veriler Tablo 10'da aktarılmıştır.

Tablo 10. *Psikiyatrik İlaç Kullanan ve Kullanmayan Grupların Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları*

Grup Değişkeni	Araştırma Değişkenleri	İlaç Kullanan Ort. (SS)	İlaç Kullanmayan Ort. (SS)	F	p
İlaç Kullanımı	Narsisistik Kırılma Düzeyi	24.67(4.25)	22.15(4.70)	10.81	.001*
	Madde Bağımlılığı Riski Düzeyi	1.63(2.43)	.52(1.49)	15.97	.000**
	Alkol Bağımlılığı Riski Düzeyi	2.37(2.50)	1.32(1.84)	10.48	.001*
	Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi	53.91(11.40)	48.70(11.01)	8.05	.005*
	Anksiyete Düzeyi	13.49(4.42)	11.33(3.97)	10.34	.009*
	Depresyon Düzeyi	15.63(4.83)	13.57(4.70)	6.90	.009*
	Araçsal Sosyal Destek Kullanma Davranışı	5.88(1.47)	6.37(1.38)	4.39	.037*
	Madde Kullanımı Davranışı	3.51(1.76)	2.80(1.36)	9.15	.003*
	Davranışsal İlgili Kesme Davranışı	4.32(1.57)	3.52(1.39)	11.84	.001*
	Wilks' $\lambda = .871$, F(9,269)=4.42, p<.001, $\eta^2 = .13$				

*=p<.05, **=p<.001, Ort.=Ortalama, SS=Standart Sapma.

3.1.1.9.Aile Psikiyatrik Öyküsü

Ailesinde psikiyatrik tanıya sahip olan ve olmayan katılımcıların araştırma değişkenleri doğrultusundaki farklılaşmalarını incelemek amacıyla MANOVA analizi yürütüldü. Yürütülen analiz modelinin anlamlı olduğu görüldü ($F(3, 275)=4.92$, $p=.002$, Wilk's $\Lambda = .949$, partial $\eta^2 = .05$). Ailesinde psikiyatrik tanı öyküsü olan grubun narsisistik kırılma puan ortalamasının (Ort.= 24.05, SS = 5.00), tanı olmayan katılımcıların ortalamasına göre (Ort.= 22.11, SS = 4.55) anlamlı düzeyde yüksek ($F(1,277)=8.40$, $p=.004$, partial $\eta^2 = .03$); Stres düzeyi ortalamasının benzer şekilde tanı öyküsü bulunan grupta (Ort.= 15.22, SS = 4.04), bulunmayan grup ortalamasına göre (Ort.= 14.02, SS = 4.12) daha yüksek ($F(1,277)=3.99$, $p=.047$, partial $\eta^2 = .01$) ve dine yönelme davranışı ortalamasının tanı öyküsü olan grupta (Ort.= 4.29, SS = 1.99), olmayan grup ortalamasına göre (Ort.= 5.00, SS = 2.18) anlamlı düzeyde daha düşük ($F(1,277)=5.30$, $p=.022$, partial $\eta^2 = .02$) olduğu görüldü. Veriler Tablo 11'de aktarıldı.

Tablo 11. *Ailesinde Tanıya Sahip Olan Kişi Olan ve Olmayan Grupların Araştırma Değişkenlerindeki Ortalama Farklarına Yönelik Yürütülen Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi Sonuçları*

Grup Değişkeni	Araştırma Değişkenleri	Tanı Öyküsü Olan Grup Ort. (SS)	Tanı Öyküsü Olmayan Grup Ort. (SS)	F	p
Ailede Tanı Öyküsü Varlığı	Narsisistik Kırılma Düzeyi	24.05 (5.00)	22.11 (4.55)	8.40	.004*
	Stres Düzeyi	15.22 (4.04)	14.02 (4.12)	3.99	.047*
	Dine Yönelme Davranışı	4.29 (1.99)	5.00 (2.18)	5.30	.022*
Wilks' $\lambda = .949$, $F(3,275)=4.92$ $P=.002$, $\eta^2 = .05$					

* $p < .05$, Ort. = Ortalama, SS = Standart Sapma.

3.1.1.10.Kullanılan Sosyal Medya Platformu Sayısı

Sosyal medya uygulaması sayısındaki artışın araştırma değişkenleriyle ilişkisini inceleyebilmek amacıyla doğrusal regresyon analizleri yürütüldü. Bağımlılık değişkenleri incelendiğinde kullanılan sosyal medya uygulaması sayısı, Alkol Bağımlılığı Riskini ($F(1,277)= 8.84$, $p=.003$) pozitif yönde ($\beta= .18$, $p=.003$); Sosyal Medya Bağımlılığı düzeyini ($F(1,277)= 27.69$, $p<.001$) ve pozitif yönde ($\beta= .30$, $p<.001$) ve Anksiyete düzeyini ($F(1,277)= 4.87$, $p=.028$) pozitif yönde ($\beta= .13$, $p=.028$) yordadı. Başa çıkma davranışları doğrultusunda kullanılan sosyal medya uygulaması sayısındaki artış Mizah davranışını ($F(1,277)= 4.16$, $p=.042$) pozitif yönde ($\beta= .12$, $p=.042$); Dine yönelme davranışını ise ($F(1,277)= 9.55$, $p=.002$) negatif yönde ($\beta= -.18$, $p=.002$) yordadı. Analiz sonuçlarına ait veriler Tablo 12’de aktarıldı.

Tablo 12. *Kullanılan Sosyal Medya Uygulaması Sayısının Araştırma Değişkenlerini Yordamasına Ait Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları*

Yordanan	Yordayıcı	Değişkenler			Model	
		β	t	p	R ²	F
Alkol Bağımlılığı Riski Düzeyi	Kullanılan Sosyal Medya Uygulama Sayısı	.18	2.974	.003*	.031	8.84*
Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi		.30	5.262	.000**	.091	27.69**
Anksiyete Düzeyi		.13	2.206	.028*	.017	4.87*
Mizah Davranışı		.12	2.039	.042*	.047	4.16*
Dine Yönelme Davranışı		-.18	-3.090	.002*	.033	9.55*

* $p<.05$, ** $p<.001$

3.2.ARAŞTIRMANIN TEMEL DEĞİŞKENLERİNİN BİRBİRLERİYLE İLİŞKİSİNE DAİR BULGULARIN RAPORLANMASI

Yürütülen araştırmada narsisistik kişilik boyutları, başa çıkma davranışları ve bağımlılık-semptom düzeyleri araştırma değişkenleri olarak ele alınmıştır. Araştırmanın temel hipotezlerini araştırmak amacıyla hiyerarşik regresyon analizleri yürütülmüştür. Bu bölüm incelenmesi hedeflenen hipotezler doğrultusunda iki alt başlığa ayrılmıştır;

1- Bağımlılık ve Semptom Seviyeleriyle İlişkili Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi (Araştırma hipotezlerinden H₁, H₂, H₃, H₇ ve H₈'in sınanması amacıyla)

2- Narsisistik Kişilik Boyutları İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi (Araştırma hipotezlerinden H₄, H₅ ve H₆'nin sınanması amacıyla)

3.2.1.Bağımlılık ve Semptom Seviyeleriyle İlişkili Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Bu kısımda araştırmada incelenmesi hedeflenen hipotezler doğrultusunda bağımlılık ve psikolojik semptom düzeylerinin hangi narsisistik kişilik boyutları ve başa çıkma davranışlarıyla ilişkili olduğunun görülmesi amacıyla bir dizi hiyerarşik regresyon analizi yürütülerek sonuçlar listelenmiştir.

3.2.1.1.Madde Bağımlılığı Riskini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Öncelikle madde bağımlılığı riskini yordaması planlanan kişilik boyutları ve başa çıkma davranışları incelenmiştir. Yürütülen hiyerarşik regresyon analizi sonucunda iki model elde edilmiştir. İlk modelde narsisistik rekabet düzeyi madde bağımlılığı riski düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .22$, $t = 3.77$, $p < .001$) ve varyansın %4.9'una sahiptir ($F(1,277) = 14.21$, $p < .001$, $R^2 = .049$). İkinci modelde dine yönelme davranışı modele dahil olmuştur. Dine yönelme davranışı madde bağımlılığı riski düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta = -.31$, $t = 5.46$, $p < .001$) ve açıkladığı varyans %9.3 olarak bulunmuştur ($F(\text{Değişim}(1,276) = 29.76$, $p < .001$, $R^2 \text{Değişim} = .093$). Madde bağımlılığı riskini yordamada modelin açıkladığı toplam varyans %14.1 olarak bulunmuştur ($F(2,276) = 22.72$, $p < .001$, $R^2 = .141$). Bulgular Tablo 13'te aktarılmıştır.

Tablo 13. Madde Bağımlılığı Riskinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R ²	F	
Model 1	Madde Bağımlılığı Riski Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.22	3.77	.000**	1.000	.22	.049	14.21
Model 2	Madde Bağımlılığı Riski Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.19	3.43	.001*	.991	.38	.141	22.72
		Dine Yönelme Davranışı	-.31	-5.46	.000**	.991			

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.2.1.2. Alkol Bağımlılığı Riskini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Alkol bağımlılığı riskini yordamada kişilik boyutları ve başa çıkma davranışları incelenmiştir. Yürütülen hiyerarşik regresyon analizi sonucunda üç model elde edilmiştir. İlk modelde narsisistik rekabet düzeyi alkol bağımlılığı riski düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .20$, $t = 3.37$, $p = .001$) ve alkol bağımlılığı riskini yordamada varyansın %3.9'una sahiptir ($F(1,277) = 11.34$, $p = .001$, $R^2 = .039$). İkinci modelde madde kullanımı davranışı modele dahil olmuştur. Madde kullanımı davranışı alkol bağımlılığı riski düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .33$, $t = 5.60$, $p = .019$) ve narsisistik rekabetin yordayıcılığı ortadan kalkmıştır. Madde kullanımı davranışının açıkladığı varyans %9.8 olarak bulunmuş ($FDeğişim(1,276) = 31.31$, $p < .001$, $R^2Değişim = .098$) ve model varyansın %13.8'ini açıklamaktadır ($F(2,276) = 21.95$, $p < .001$, $R^2 = .098$). Son modelde dine yönelme davranışı modele dahil olmuştur. Dine yönelme davranışı alkol bağımlılığı riski düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta = -.27$, $t = -4.90$, $p < .001$) ve madde bağımlılığı riskini yordamada varyansın %6.9'una sahiptir ($FDeğişim(1,275) = 23.99$, $p < .001$, $R^2Değişim = .069$). Son modelin alkol bağımlılığı riskini yordamada açıkladığı varyans %20.6 olarak bulunmuştur ($F(3,275) = 23.84$, $p < .001$, $R^2 = .206$). Veriler Tablo 14'te özetlenmiştir.

Tablo 14. Alkol Bağımlılığı Riskinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R ²	F	
Model 1	Alkol Bağımlılığı Riski Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.22	3.77	.000**	1.000	.22	.049	14.21
Model 2	Alkol Bağımlılığı Riski Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.09	1.64	.067	.922	.37	.137	21.95
		Madde Kullanımı Davranışı	.33	5.60	.019*	.922			
Model 3	Alkol Bağımlılığı Riski Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.09	1.64	.101	.919	.45	.206	23.84
		Madde Kullanımı Davranışı	.29	5.16	.000**	.907			
		Dine Yönelme Davranışı	-.27	-4.90	.000**	.976			

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.2.1.3. Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Sosyal medya bağımlılığı düzeyini yordamada kişilik boyutları ve başa çıkma davranışları incelenmiştir. Yürütülen hiyerarşik regresyon analizi sonucunda dört model elde edilmiştir.

İlk modelde narsisistik rekabet düzeyi sosyal medya bağımlılığı düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .18$, $t = 3.18$, $p = .002$) ve sosyal medya bağımlılığı düzeyini yordamada varyansın %3.5'ine sahiptir ($F(1,277) = 10.11$, $p = .002$, $R^2 = .035$). İkinci modelde davranışsal ilgiyi kesme davranışı modele dahil olmuştur. Sosyal medya bağımlılığı düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .29$, $t = 5.06$, $p < .001$) ve açıkladığı varyans %8.2 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,276) = 25.56$, $p < .001$, $R^2Değişim = .082$). Model varyansın %11.7'sini açıklamaktadır ($F(2,276) = 18.28$, $p < .001$, $R^2 = .117$). Üçüncü

modelde zihinsel ilgiyi kesme davranışı modele dahil olmuştur. Zihinsel ilgiyi kesme davranışı sosyal medya bağımlılığı düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .18$, $t = 3.11$, $p = .002$) ve açıkladığı varyans %3 olarak bulunmuştur. ($F_{Değişim}(1,275) = 9.65$, $p = .002$, $R^2_{Değişim} = .030$). Model varyansın %14.7'sini açıklamaktadır ($F(3,275) = 15.79$, $p < .001$, $R^2 = .147$). Son modelde kendini sınırlandırma davranışı modele dahil olmuştur. Kendini sınırlandırma davranışı sosyal medya bağımlılığı düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta = -.12$, $t = -1.97$, $p = .049$) ve varyansın %1.2'sine sahiptir ($F_{Değişim}(1,274) = 3.90$, $p = .049$, $R^2_{Değişim} = .012$). Son modelin sosyal medya bağımlılığı düzeyini yordamada açıkladığı varyans %15.9 olarak bulunmuştur ($F(4,274) = 12.94$, $p < .001$, $R^2 = .159$). Veriler Tablo 15'te özetlenmiştir.

Tablo 15. Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R ²	F	
Model 1	Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.19	3.18	.002*	1.000	.19	.035	10.11
Model 2	Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.14	2.37	.019*	.968			
		Davranışsal İlgiyi Kesme Davranışı	.29	5.06	.000**	.968	.34	.117	18.28
Model 3	Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.14	2.46	.015*	.968			
		Davranışsal İlgiyi Kesme Davranışı	.24	3.97	.000**	.882	.38	.147	15.79
		Zihinsel İlgiyi Kesme Davranışı	.18	3.11	.002*	.909			
Model 4	Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.15	2.69	.007*	.954			

Düze yi								
Davranışsal İlgiyi Kesme Davranışı	.26	4.28	.000**	.854				
					.40	.159	12.94	
Zihinsel İlgiyi Kesme Davranışı	.20	3.37	.001*	.892				
Kendini Sınırlandırm a Davranışı	-.12	-1.97	.049*	.907				

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.2.1.4. Stres Düzeyini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Stres düzeyini yordamada kişilik boyutları ve başa çıkma davranışları incelenmiştir. Yürütülen hiyerarşik regresyon analizi sonucunda altı model elde edilmiştir.

İlk modelde narsisistik kırılgnalık düzeyi stres düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .32$, $t = 5.55$, $p < .001$) ve stres düzeyini yordamada varyansın %10'una sahiptir ($F(1,277) = 30.84$, $p < .001$, $R^2 = .100$). İkinci modelde narsisistik rekabet modele dahil olmuştur. stres düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .21$, $t = 3.18$, $p = .002$) ve açıkladığı varyans %3.2 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,276) = 10.11$, $p = .002$, $R^2Değişim = .032$). Model varyansın %13.2'sini açıklamaktadır ($F(2,276) = 20.98$, $p < .001$, $R^2 = .132$). Üçüncü modelde davranışsal ilgiyi kesme davranışı modele dahil olmuştur. Davranışsal ilgiyi kesme davranışı stres düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .28$, $t = 4.99$, $p < .001$) ve açıkladığı varyans %7.2 olarak bulunmuştur. ($FDeğişim(1,275) = 24.88$, $p < .001$, $R^2Değişim = .072$). Model varyansın %20.4'ünü açıklamaktadır ($F(3,275) = 23.50$, $p < .001$, $R^2 = .204$). Dördüncü modelde duyguları ortaya koyma davranışı modele dahil olmuştur ve stres düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .15$, $t = 2.70$, $p = .007$), açıkladığı varyans %2.1 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,274) = 7.31$, $p = .007$, $R^2Değişim = .021$). Model varyansın %22.5'ini açıklamaktadır ($F(4,274) = 19.85$, $p < .001$, $R^2 = .225$). Beşinci modelde mizah davranışı modele dahil olmuştur ve stres düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .11$, $t = 2.09$, $p = .037$), açıkladığı varyans %1.2 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,273) = 4.38$, $p = .037$, $R^2Değişim = .012$). Model varyansın %23.7'sini açıklamaktadır ($F(5,273) = 16.95$,

$p < .001$, $R^2 = .237$). Altıncı ve son modelde dine yönelme davranışı modele dahil olmuştur. Dine yönelme davranışı stres düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .12$, $t = 2.16$, $p = .031$) ve varyansın %1.3'üne sahiptir ($F_{Değişim}(1,272) = 4.69$, $p = .031$, $R^2_{Değişim} = .013$). Son modelin stres düzeyini yordamada açıkladığı varyans %25 olarak bulunmuştur ($F(6,272) = 15.10$, $p < .001$, $R^2 = .250$). Veriler Tablo 16'da özetlenmiştir.

Tablo 16. *Stres Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları*

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R ²	F	
Model 1	Stres Düzeyi	Narsisistik Kırılganlık Düzeyi	.32	5.55	.000**	1.000	.32	.100	30.84
Model 2	Stres Düzeyi	Narsisistik Kırılganlık Düzeyi	.21	3.29	.001*	.75			
		Narsisistik Rekabet Düzeyi	.21	3.18	.002*	.75	.36	.132	20.98
Model 3	Stres Düzeyi	Narsisistik Kırılganlık Düzeyi	.17	2.72	.007*	.73			
		Narsisistik Rekabet Düzeyi	.18	2.86	.005*	.74	.45	.204	23.50
		Davranışsal İlgili Kesme Davranışı	.28	4.99	.000**	.95			
Model 4	Stres Düzeyi	Narsisistik Kırılganlık Düzeyi	.16	2.52	.012*	.73			
		Narsisistik Rekabet Düzeyi	.17	2.72	.007*	.74			
		Davranışsal İlgili Kesme Davranışı	.27	4.86	.000**	.95	.47	.225	19.85

		Duyguları Ortaya Koyma Davranışı	.15	2.70	.007*	.97			
Model 5	Stres Düzeyi	Narsisistik Kırılma Düzeyi	.15	2.41	.017*	.73			
		Narsisistik Rekabet Düzeyi	.17	2.71	.007*	.74			
		Davranışsal İlgili Kesme Davranışı	.25	4.65	.000**	.94			
							.49	.237	16.95
		Duyguları Ortaya Koyma Davranışı	.14	2.59	.010*	.97			
		Mizah Davranışı	.11	2.09	.037*	.97			
Model 6	Stres Düzeyi	Narsisistik Kırılma Düzeyi	.16	2.51	.013*	.73			
		Narsisistik Rekabet Düzeyi	.17	2.85	.005*	.74			
		Davranışsal İlgili Kesme Davranışı	.26	4.69	.000**	.94			
		Duyguları Ortaya Koyma Davranışı	.13	2.48	.014*	.96	.50	.250	15.10
		Mizah Davranışı	.12	2.34	.020*	.96			
		Dine Yönelme	.12	2.16	.031*	.97			

Davranışı

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.2.1.5. Anksiyete Düzeyini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Anksiyete düzeyini yordamada kişilik boyutları ve başa çıkma davranışları incelenmiştir. Yürütülen hiyerarşik regresyon analizi sonucunda üç model elde edilmiştir. İlk modelde narsisistik kırılabilirlik düzeyi anksiyete düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .26$, $t = 4.57$, $p < .001$) ve anksiyete düzeyini yordamada varyansın %7'sine sahiptir ($F(1,277) = 20.87$, $p < .001$, $R^2 = .070$). İkinci modelde davranışsal ilgiyi kesme davranışı modele dahil olmuştur. Anksiyete düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .26$, $t = 4.56$, $p < .001$) ve açıkladığı varyans %6.5 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,276) = 20.81$, $p < .001$, $R^2Değişim = .065$). Model varyansın %13.5'ünü açıklamaktadır ($F(2,276) = 21.59$, $p < .001$, $R^2 = .135$). Üçüncü ve son modelde madde kullanımı davranışı modele dahil olmuştur. Anksiyete düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .12$, $t = 2.10$, $p = .037$) ve varyansın %1.4'üne sahiptir ($FDeğişim(1,275) = 4.40$, $p = .037$, $R^2Değişim = .014$). Son modelin anksiyete düzeyini yordamada açıkladığı varyans %14.9 olarak bulunmuştur ($F(3,275) = 16.04$, $p < .001$, $R^2 = .149$). Veriler Tablo 17'de özetlenmiştir.

Tablo 17. Anksiyete Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R ²	F	
Model 1	Anksiyete Düzeyi	Narsisistik Kırılabilirlik Düzeyi	.26	4.57	.000**	1.000	.26	.070	20.87
Model 2	Anksiyete Düzeyi	Narsisistik Kırılabilirlik Düzeyi	.21	3.70	.000**	.96			
		Davranışsal İlgili Kesme Davranışı	.26	4.56	.000**	.96	.37	.135	21.59
Model 3	Anksiyete Düzeyi	Narsisistik Kırılabilirlik Düzeyi	.19	3.83	.001*	.94			

Davranışsal İlgiyi Kesme Davranışı	.23	3.92	.000**	.90	.39	.149	16.04
Madde Kullanımı Davranışı	.12	2.10	.037*	.90			

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.2.1.6. Depresyon Düzeyini Yordayan Narsisistik Kişilik Boyutları ve Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Depresyon düzeyini yordamada kişilik boyutları ve başa çıkma davranışları incelenmiştir. Yürütülen hiyerarşik regresyon analizi sonucunda dört model elde edilmiştir.

İlk modelde narsisistik rekabet düzeyi depresyon düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .25$, $t = 4.25$, $p < .001$) ve varyansın %6.1'ine sahiptir ($F(1,277) = 18.05$, $p < .001$, $R^2 = .061$). İkinci modelde narsisistik hayranlık modele dahil olmuştur. Depresyon düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta = -.14$, $t = -2.22$, $p = .028$) ve açıkladığı varyans %1.6 olarak bulunmuştur ($F_{Değişim}(1,276) = 4.91$, $p = .028$, $R^2_{Değişim} = .016$). Model varyansın %7.8'ini açıklamaktadır ($F(2,276) = 11.61$, $p < .001$, $R^2 = .078$). Üçüncü modelde narsisistik kırılabilirlik modele dahil olmuştur. Depresyon düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .15$, $t = 2.20$, $p = .029$) ve açıkladığı varyans %1.6 olarak bulunmuştur ($F_{Değişim}(1,275) = 4.83$, $p = .029$, $R^2_{Değişim} = .016$). Model varyansın %9.4'ünü açıklamaktadır ($F(3,275) = 9.46$, $p < .001$, $R^2 = .094$). Dördüncü ve son modelde davranışsal ilgiyi kesme davranışı modele dahil olmuştur. Depresyon düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .34$, $t = 6.04$, $p < .001$) ve varyansın %10.7'sine sahiptir ($F_{Değişim}(1,274) = 36.51$, $p < .001$, $R^2_{Değişim} = .107$). Son modelin depresyon düzeyini yordamada açıkladığı varyans %20 olarak bulunmuştur ($F(4,274) = 17.14$, $p < .001$, $R^2 = .200$). Veriler Tablo 18'de aktarılmıştır.

Tablo 18. Depresyon Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R ²	F	
Model 1	Depresyon Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.25	4.25	.000**	1.000	.25	.061	18.05
Model 2	Depresyon Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.30	4.81	.000**	.84			
		Narsisistik Hayranlık Düzeyi	-.14	-2.22	.028*	.84	.28	.078	11.61
Model 3	Depresyon Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.24	3.43	.001*	.69			
		Narsisistik Hayranlık Düzeyi	-.16	-2.57	.011*	.82	.31	.094	9.46
		Narsisistik Kırılganlık Düzeyi	.15	2.20	.029*	.73			
Model 4	Depresyon Düzeyi	Narsisistik Rekabet Düzeyi	.18	2.68	.008*	.67			
		Narsisistik Hayranlık Düzeyi	-.08	-1.24	.214	.78	.45	.200	17.14
		Narsisistik Kırılganlık Düzeyi	.08	1.24	.217	.71			
		Davranışsal İlgii Kesme Davranışı	.34	6.04	.000**	.90			

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.2.2.Narsisistik Kişilik Boyutları İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Bu başlıkta hangi narsisistik kişilik boyutlarının hangi başa çıkma davranışlarıyla ilişkili olduğunu inceleyebilmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizlerinden faydalanılmıştır ve elde edilen sonuçlar raporlanıp tablolaştırılarak aktarılmıştır.

3.2.2.1.Narsisistik Hayranlık Boyutu İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Narsisistik hayranlıkla ilişkili olan başa çıkma davranışlarını incelemek için hiyerarşik regresyon analizi yürütülmüştür. Yürütülen analiz sonucunda iki model elde edilmiştir. İlk modelde yadsıma davranışı narsisistik hayranlık düzeyiyle pozitif yönde ilişkilidir ($\beta = .17$, $t = 2.94$, $p = .004$) ve varyansın %3'üne sahiptir ($F(1,277) = 8.62$, $p = .004$, $R^2 = .030$). İkinci modelde davranışsal ilgiyi kesme davranışı modele dahil olmuştur ve narsisistik hayranlık düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta = -.22$, $t = -3.47$, $p = .001$) ve açıkladığı varyans %4.1 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,276) = 12.06$, $p = .001$, $R^2Değişim = .041$). Modelin açıkladığı toplam varyans %7.1 olarak bulunmuştur ($F(2,276) = 10.52$, $p < .001$, $R^2 = .071$). Veriler Tablo 19'da aktarılmıştır.

Tablo 19. Narsisistik Hayranlık Düzeyini Yordayan Başa Çıkma Davranışlarına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R ²	F	
Model 1	Narsisistik Hayranlık Düzeyi	Yadsıma Davranışı	.17	2.94	.004*	1.00	.17	.030	8.62
Model 2	Narsisistik Hayranlık Düzeyi	Yadsıma Davranışı	.26	4.14	.000**	.84	.27	.071	10.52
		Davranışsal İlgiyi Kesme Davranışı	-.22	-3.47	.001*	.84			

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.2.2.2.Narsisistik Rekabet Boyutu İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Narsisistik rekabet düzeyiyle ilişkili başa çıkma davranışları incelenmiş ve yürütülen hiyerarşik regresyon analizi sonucunda dört model elde edilmiştir. İlk modelde madde kullanımını davranışı narsisistik rekabet düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .28$, $t = 4.85$, $p < .001$) ve varyansın %7.8'ine sahiptir ($F(1,277) = 23.54$, $p < .001$, $R^2 = .078$). İkinci modelde olumlu yeniden yorumlama davranışı dahil olmuştur. Narsisistik rekabet düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta = -.21$, $t = -3.62$, $p < .001$) ve açıkladığı varyans %4.2 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,276) = 13.08$, $p < .001$, $R^2Değişim = .042$). Model varyansın %12'sini açıklamaktadır ($F(2,276) = 18.82$, $p < .001$, $R^2 = .120$). Üçüncü modelde yadsıma davranışı analize yordayıcı olarak girmiş ve narsisistik rekabet düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .14$, $t = 2.40$, $p = .017$) ve açıkladığı varyans %1.8 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,275) = 5.76$, $p = .017$, $R^2Değişim = .018$). Model varyansın %13.8'ini açıklamaktadır ($F(3,275) = 14.68$, $p < .001$, $R^2 = .138$). Dördüncü ve son modelde kendini sınırlandırma davranışı modele dahil olmuştur. Narsisistik rekabet düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .12$, $t = 2.11$, $p = .036$) ve varyansın %1.4'üne sahiptir ($FDeğişim(1,274) = 4.44$, $p = .036$, $R^2Değişim = .014$). Son modelin Narsisistik rekabet düzeyini yordamada açıkladığı varyans %15.2 olarak bulunmuştur ($F(4,274) = 12.26$, $p < .001$, $R^2 = .152$). Veriler Tablo 20'de aktarılmıştır.

Tablo 20. Narsisistik Rekabet Düzeyini Yordayan Başa Çıkma Davranışlarına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R ²	F	
Model 1	Narsisistik Rekabet Düzeyi	Madde Kullanımı Davranışı	.28	4.85	.000**	1.00	.28	.078	23.54
Model 2	Narsisistik Rekabet Düzeyi	Madde Kullanımı Davranışı	.24	4.14	.000**	.961			
		Olumlu Yeniden Yorumlama Davranışı	-.21	-3.62	.000**	.961	.35	.120	18.82

Model 3	Narsisistik Rekabet Düzeyi	Madde Kullanımı Davranışı	.21	3.52	.001*	.911			
		Olumlu Yeniden Yorumlama Davranışı	-.22	-3.76	.000**	.958	.37	.138	14.68
		Yadsıma Davranışı	.14	2.40	.017*	.949			
Model 4	Narsisistik Rekabet Düzeyi	Madde Kullanımı Davranışı	.20	3.36	.001*	.905			
		Olumlu Yeniden Yorumlama Davranışı	-.22	-3.84	.000**	.958	.39	.152	12.26
		Yadsıma Davranışı	.12	2.12	.035*	.932			
		Kendini Sınırlandırma Davranışı	.12	2.11	.036*	.970			

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.2.2.3. Narsisistik Kırılgnlık Boyutu İle İlişkili Olan Başa Çıkma Davranışlarının İncelenmesi

Narsisistik kırılgnlık düzeyinin ilişkili olduğu başa çıkma davranışları incelenmiştir. Yürütülen hiyerarşik regresyon analizleri sonucunda altı model elde edilmiştir. İlk modelde yadsıma davranışı narsisistik kırılgnlık düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .25$, $t = 4.27$, $p < .001$) ve varyansın %6.2'sine sahiptir ($F(1,277) = 18.22$, $p < .001$, $R^2 = .062$). İkinci modelde duygusal sosyal destek arama davranışı modele dahil olmuştur ve narsisistik kırılgnlık düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .23$, $t = 4.01$, $p < .001$) ve açıkladığı varyans %5.2 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,276) = 16.07$, $p < .001$, $R^2Değişim = .052$). Model varyansın %11.3'ünü açıklamaktadır ($F(2,276) = 17.984$, $p < .001$, $R^2 = .132$). Üçüncü modelde olumlu yeniden yorumlama davranışı modele dahil olmuştur. Narsisistik kırılgnlık düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta = -.16$, $t = -2.89$, $p = .004$) ve açıkladığı varyans %2.6 olarak bulunmuştur. ($FDeğişim(1,275) = 8.33$,

$p=.004$, $R^2Değişim= .026$). Model varyansın %13.9'unu açıklamaktadır ($F(3,275)=14.85$, $p<.001$, $R^2 = .139$). Dördüncü modelde kabullenme davranışı modele dahil olmuştur. Narsisistik kırılmanlık düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta= -.12$, $t= -2.10$, $p=.037$) ve açıkladığı varyans %1.4 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,274)=4.39$, $p=.037$, $R^2Değişim= .014$). Model varyansın %15.3'ünü açıklamaktadır ($F(4,274)=12.37$, $p<.001$, $R^2 = .153$). Beşinci modelde diğer etkinlikleri bırakma davranışı modele dahil olmuş ve narsisistik kırılmanlık düzeyini pozitif yönde yordamıştır ($\beta= .12$, $t= 2.01$, $p=.045$) ve açıkladığı varyans %1.2 olarak bulunmuştur ($FDeğişim(1,273)=4.04$, $p=.045$, $R^2Değişim= .012$). Model varyansın %16.5'ini açıklamaktadır ($F(5,273)=10.82$, $p<.001$, $R^2 = .165$). Altıncı ve son modelde araçsal sosyal destek kullanma davranışı modele dahil olmuştur ve narsisistik kırılmanlık düzeyini negatif yönde yordamıştır ($\beta= -.13$, $t= -2.00$, $p=.047$) ve varyansın %1.2'sine sahiptir ($FDeğişim(1,272)=3.98$, $p=.047$, $R^2Değişim= .012$). Son modelin narsisistik kırılmanlık düzeyini yordamada açıkladığı varyans %17.7 olarak bulunmuştur ($F(6,272)=9.78$, $p<.001$, $R^2= .177$). Veriler Tablo 21'de özetlenmiştir.

Tablo 21. Narsisistik Kırılmanlık Düzeyini Yordayan Başa Çıkma Davranışlarına İlişkin Yürütülen Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Tolerans	R	R^2	F	
Model 1	Narsisistik Kırılmanlık Düzeyi	Yadsıma Davranışı	.25	4.27	.000**	1.000	.25	.062	18.22
Model 2	Narsisistik Kırılmanlık Düzeyi	Yadsıma Davranışı	.27	4.69	.000**	.99			
		Duygusal Sosyal Destek Arama Davranışı	.23	4.01	.000**	.99	.34	.113	17.64
Model 3	Narsisistik Kırılmanlık Düzeyi	Yadsıma Davranışı	.27	4.76	.000**	.99			
		Duygusal Sosyal Destek Arama Davranışı	.23	4.12	.000**	.99	.37	.139	14.85

		Olumlu Yeniden Yorumlama Davranışı	-.16	-2.89	.004*	1.000			
Model 4	Narsisistik Kırılabilirlik Düzeyi	Yadsıma Davranışı	.26	4.72	.000**	.99			
		Duygusal Sosyal Destek Arama Davranışı	.25	4.38	.000**	.98	.39	.153	12.37
		Olumlu Yeniden Yorumlama Davranışı	-.13	-2.19	.029*	.92			
		Kabullenme Davranışı	-.12	-2.10	.037*	.90			
Model 5	Narsisistik Kırılabilirlik Düzeyi	Yadsıma Davranışı	.28	5.02	.000**	.96			
		Duygusal Sosyal Destek Arama Davranışı	.23	4.15	.000**	.96			
		Olumlu Yeniden Yorumlama Davranışı	-.13	-2.22	.028**	.92	.41	.165	10.82
		Kabullenme Davranışı	-.14	-2.42	.016*	.88			
		Diğer Etkinlikleri Bırakma Davranışı	.12	2.01	.045*	.92			
Model 6	Narsisistik Kırılabilirlik Düzeyi	Yadsıma Davranışı	.26	4.43	.000**	.91			
		Duygusal							

Sosyal Destek Arama Davranışı	.28	4.63	.000**	.81			
Olumlu Yeniden Yorumlama Davranışı	-.10	-1.67	.096	.86			
Kabullenme Davranışı	-.13	-2.22	.027*	.87	.42	.177	9.78
Diğer Etkinlikleri Bırakma Davranışı	.13	2.18	.030*	.91			
Araçsal Sosyal Destek Kullanma Davranışı	-.13	-2.00	.047*	.70			

* $p < .05$, ** $p < .001$

3.3.NARSİSİSTİK KİŞİLİK BOYUTLARININ BAĞIMLILIK VE SEMTPOM DÜZEYLERİYLE İLİŞKİSİNDE BAŞA ÇIKMA STİLLERİNİN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ

Narsisistik kişilik boyutları ve bağımlılık ile semptom seviyeleri arasındaki ilişkilerde, başa çıkma stillerinin aracı rolünü incelemek amacıyla aracı değişken analizleri yürütülmüştür. Analiz için Hayes'in SPSS için geliştirdiği PROCESS 3.5 eklentisindeki Model 4'ten faydalanılmıştır (Hayes, 2013). Analizler %95 güven aralığı ve 5000 Bootstrap örneklem sayısı doğrultusunda çalıştırılmıştır. Güncel literatür doğrultusunda Bootstrap kullanılarak yürütülen PROCESS eklentisinin sonucunda dolaylı etkinin anlamlı olması, aracılık modelinin doğrulandığı anlamına gelmektedir ve Baron ile Kenny'nin sayıltılarına göre daha tutarlı yordama sağlamaktadır (Gürbüz ve Bayık, 2021). Narsisistik kişilik boyutları bağımsız değişkenler olarak analize dahil edilmiştir. Başa çıkma davranışları, ilgili başa çıkma stilinden (işlevsel olmayan, duygu odaklı, problem odaklı) hareketle kümelenecek analize dahil edilmiştir. Bağımlılık ve semptom düzeyleri ise bağımlı değişken olarak analize dahil edilmiştir.

3.3.1.Narsisistik Hayranlık Düzeyinin Bağımlılıklar ve Psikolojik Semptomlarla İlişkinde Başa Çıkma Stillerinin Aracı Rolünün İncelenmesi

Yürütülen aracı değişken analizleri sonucunda narsisistik hayranlık boyutunun bağımlılık ve semptom düzeylerini yordamasında başa çıkma stillerinin dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı görülmüş, dolayısıyla da başa çıkma davranışlarının narsisistik hayranlık düzeyinin bağımlılık ve semptom düzeylerini yordamasında aracı role sahip olmadığı görülmüştür ve bu noktadaki aracılık hipotezi doğrulanamamıştır.

3.3.2.Narsisistik Rekabet Düzeyinin Bağımlılıklar ve Psikolojik Semptomlarla İlişkinde Başa Çıkma Stillerinin Aracı Rolünün İncelenmesi

Gerçekleştirilen analizler sonucunda narsisistik rekabet boyutunun bağımlılık ve semptom düzeylerini yordamasında çeşitli başa çıkma stillerinin dolaylı etkisi anlamlı görülmüştür. Bu noktada Narsisistik rekabet düzeyinin sosyal medya bağımlılığı düzeyini yordamasında davranışsal ilgiyi kesme davranışının (B= .52, SH B = .24, %95 GA [.133 - 1.094]); stres düzeyini yordamasında olumlu yeniden yorumlama (B= .18, SH B = .08, %95 GA [.023 - .354]) ve davranışsal ilgiyi kesme davranışının (B= .19, SH B = .09, %95 GA [.042 - .396]); anksiyete düzeyini yordamasında davranışsal ilgiyi kesme (B= .18, SH B = .08, %95 GA [.038 - .367]) ve planlama davranışının (B= .15, SH B = .08, %95 GA [.022 - .324]); depresyon düzeyini yordamasında ise planlama (B= .16, SH B = .09, %95 GA [.012 - .344]), olumlu yeniden yorumlama (B= .29, SH B = .11, %95 GA [.100 - .523]) ve davranışsal ilgiyi kesme davranışının (B= .31, SH B = .13, %95 GA [.090 - .612]) dolaylı etkileri anlamlı olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar Tablo 22’de aktarılmıştır.

Tablo 22. *Narsisistik Rekabet Düzeyinin Bağımlılık ve Psikolojik Semptom Düzeylerini Yordamasında Başa Çıkma Davranışlarının Aracı Rolü*

İlişki	Toplam	Doğrudan	Dolaylı	Güven	Aracılık	
	Etki	Etki	Etki	Aralığı	stili	
				LLCI	ULCI	
NR→DİK →SMB	2.52	1.79	.52	.133	1.094	Kısmi

	(p=.002*)	(p=.025*)				Aracılık
NR→OYY→Stres	1.57	1.37	.18	.023	.354	Kısmi
	(p=.000**)	(p=.000**)				Aracılık
NR→DİK→Stres	1.57	1.08	.19	.042	.396	Kısmi
	(p=.000**)	(p=.000**)				Aracılık
NR→DİK→Anksiyete	.85	.40	.18	.038	.367	Tam
	(p=.004*)	(p=.17)				Aracılık
NR→Planlama→Anksiyete	.85	.66	.15	.022	.324	Kısmi
	(p=.004*)	(p=.027)				Aracılık
NR→Planlama→Depresyon	1.41	1.15	.16	.012	.344	Kısmi
	(p=.000**)	(p=.001**)				Aracılık
NR→OYY→Depresyon	1.41	1.12	.29	.100	.523	Kısmi
	(p=.000**)	(p=.001*)				Aracılık
NR→DİK→Depresyon	1.41	.90	.31	.090	.612	Kısmi
	(p=.000**)	(p=.007*)				Aracılık

* $p < .05$, ** $p < .001$, $n = 5000$ Bootstrap örnekleme, %95 Güven Aralığı, LLCI: Alt sınır,

ULCI: Üst sınır. NR: Narsisistik Rekabet Düzeyi, SMB=Sosyal Medya Bağımlılığı

Düzeyi, DİK=Davranışsal İlgiyi Kesme, OYY=Olumlu Yeniden Yorumlama

3.3.3.Narsisistik Kırılganlık Düzeyinin Bağımlılıklar ve Psikolojik

Semptomlarla İlişkinde Başa Çıkma Stillerinin Aracı Rolünün İncelenmesi

Analizler doğrultusunda narsisistik kırılganlık boyutunun bağımlılık ve semptom düzeylerini yordamasında başa çıkma stillerinin dolaylı etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle narsisistik kırılganlık düzeyinin sosyal medya bağımlılığı düzeyini yordamasında davranışsal ilgiyi kesme ($B = .11$, SH $B = .04$, %95 GA [.034 - .198]) ve zihinsel ilgiyi kesme davranışının ($B = .06$, SH $B =$

.03, %95 GA [.006 - .130]); stres düzeyini yordamasında olumlu yeniden yorumlama (B= .02, SH B = .01, %95 GA [.004 - .052]), duyguları ortaya koyma (B= .02, SH B = .01, %95 GA [.001 - .043]) ve davranışsal ilgiyi kesme davranışının (B= .04, SH B = .02, %95 GA [.011 - .074]); anksiyete düzeyini yordamasında planlama (B= .02, SH B = .01, %95 GA [.001 - .047]) ve davranışsal ilgiyi kesme (B= .04, SH B = .02, %95 GA [.009 - .204]) davranışlarının; depresyon düzeyini yordamasında ise planlama (B= .02, SH B = .01, %95 GA [.001 - .058]), olumlu yeniden yorumlama (B= .04, SH B = .02, %95 GA [.009 - .072]) ve davranışsal ilgiyi kesme davranışının (B= .06, SH B = .02, %95 GA [.023 - .118]) dolaylı etkileri anlamlı olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar Tablo 23'te aktarılmıştır.

Tablo 23. *Narsisistik Kırılma Düzeyinin Bağımlılık ve Psikolojik Semptom*

Düzeylerini Yordamasında Başa Çıkma Davranışlarının Aracı Rolü

İlişki	Toplam Etki	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki	Güven Aralığı		Aracılık stili
				LLCI	ULCI	
NK→DİK →SMB	.44 (p=.002*)	.22 (p=.12)	.11	.034	.198	Tam Aracılık
NK→ZİK-→SMB	.44 (p=.002*)	.22 (p=.12)	.06	.006	.130	Tam Aracılık
NK→OYY→Stres	.28 (p=.000**)	.26 (p=.000**)	.02	.004	.052	Kısmi Aracılık
NK→DOK→Stres	.28 (p=.000**)	.19 (p=.000**)	.02	.001	.043	Kısmi Aracılık
NK→DİK→Stres	.28 (p=.000**)	.19 (p=.000**)	.04	.011	.074	Kısmi Aracılık
NK→Planlama→Anksiyete	.23	.20	.02	.001	.047	Kısmi

		(p=.000**)	(p=.000**)			Aracılık
NK→DİK→Anksiyete	.23	.15	.04	.009	.069	Kısmi
		(p=.000**)	(p=.004*)			Aracılık
NK→Planlama→Depresyon	.21	.17	.02	.001	.058	Kısmi
		(p=.000**)	(p=.004)			Aracılık
NK→OYY→Depresyon	.21	.19	.04	.009	.072	Kısmi
		(p=.000**)	(p=.002*)			Aracılık
NK→DİK→Depresyon	.21	.11	.06	.023	.118	Tam
		(p=.000**)	(p=.07)			Aracılık

* $p < .05$, ** $p < .001$, $n = 5000$ Bootstrap örnekleme, %95 Güven Aralığı, LLCI: Alt sınır,

ULCI: Üst sınır. NK: Narsisistik Kırılganlık Düzeyi, SMB=Sosyal Medya Bağımlılığı

Düzeyi, DİK=Davranışsal İlgiyi Kesme, ZİK=Zihinsel İlgiyi Kesme, OYY=Olumlu

Yeniden Yorumlama, DOK=Duyguları Ortaya Koyma.

4. BÖLÜM: TARTIŞMA

Yürütülen araştırmada; narsisistik hayranlık, rekabet ve kırılganlık özelliklerinin sosyal medya bağımlılığı, alkol ve madde bağımlılığı riskleri, depresyon-anksiyete-stres düzeyleri ile olan ilişkisinde başa çıkma davranışlarının aracı rolünü incelemek temel olarak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda anket çalışması yoluyla veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. Ardından hipotezler sınanmış, doğrulayıcı ve keşifsel analizler yürütülmüştür. Araştırmada belirlenmiş olan hipotezlere dair sonuçlar raporlanmış ve tablolaştırılmıştır.

Araştırmanın bu kısmında öncelikle demografik bilgilerin araştırma değişkenleriyle olan ilişkileri tartışılmıştır. Takibinde ise öncelikle bağımlılık ve semptom düzeylerine ait yordayıcılar mevcut literatür doğrultusunda tartışılmış, ve bu araştırma bağlamında mevcut ilişkilere dair potansiyel açıklamalar ve hipotezler aktarılmıştır. Narsisistik kişilik boyutlarını yordayan başa çıkma davranışları da bunun takibinde tartışılmış ve daha sonrasında da aracılık modellerine ilişkin bulgulara yönelik açıklamalar sunulmuştur. Son olarak araştırmanın sahip olduğu potansiyel sınırlılıklara ve önerilere değinilerek araştırma sonuçlandırılmıştır.

4.1.ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİ VE SOSYODEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE DAİR İLİŞKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1.1.Cinsiyet

Büyüklenmeci narsisizm boyutunun cinsiyetler arasındaki farklılaşmasına dair literatürde açıklayıcı bir model mevcuttur (Carolyn ve Rhodewalt, 2001); “Narsisizmin Dinamik Öz-düzenleyici İşleme Modeli” (Dynamic Self Regulatory Processing Model of Narcissism)’ne göre, büyüklenmeci boyut her iki cinsiyet için de onaylanmaya karşı savunmasızdır ve bu kırılganlık hali, başkaları tarafından sürekli olarak onaylanma arayışıyla sonuçlanır. Fakat kırılganlık bağlamında bir anlamlı farklılaşma gözlenmemiştir, mevcut doğrultuda araştırmanın bulgusu, bu modelle çelişen bir bulgu sunmaktadır. Bununla birlikte, cinsiyet rolleri, kişinin bu doğrulamayı elde etmek için giriştiği davranışlarda farklılıklara yol açabilir. Örneğin, erkekler kadınlardan daha fazla rekabetçilik ve baskınlık sergileyebilir (örneğin, en çok alkol alan, en çok seks

partnerine sahip olan). Bu durum da araştırmanın bulgularıyla bağdaşan bir noktada durmaktadır.

Narsisistik hayranlık boyutunun cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılaşmaya sahip olmadığı sonucu, Grijalva ve arkadaşlarının (2015) yürütmüş olduğu meta-analiz çalışmasındakine benzer bir sonucu vermiştir. Yürütülen araştırmada narsisizmin hayranlık ve teşhircilik boyutları arasındaki cinsiyet farklılaşması, sıfıra yakın bir etki büyüklüğüne sahip olarak raporlanmıştır.

Mevcut tez araştırmasında da erkeklerin duygulara odaklanma ve ortaya koyma davranışları, kadınlara göre daha düşük seviyede bulunmuştur. Aynı zamanda yaşanan olayı olumlu bir biçimde yeniden yorumlama kaynağı olan Din yoluyla başa çıkma davranışı, duygusal bir başa çıkma olarak kavramsallaştırılır. Bu davranışın da kadınlarda erkeklerden daha sık tercih edilmekte olduğu bulgusu, Literatürdeki araştırmalarla tutarlı bir noktada durmaktadır (Matud, 2004). Ayrıca problemi çözmek için erkeklerin diğer etkinliklere ara verip, asıl soruna odaklanma davranışını kadınlara göre daha sık tercih ettiği görülmüştür. Tam tersi noktada ise kadınların stres kaynağından davranışsal ve zihinsel anlamda daha sık uzaklaşma eğiliminde olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular bağlamında Matud'un araştırmasında da erkeklerin problem çözmeye, çözüm arama davranışlarının kadınlardakine göre daha sık tercih edildiği ve kadınların da duygu odaklı başa çıkmaları daha sık tercih ettiği bulgusuyla tutarlı olan bir araştırma sonucu elde edilmiştir.

4.1.2.Yaş

Narsisistik rekabet düzeyinin, yaşla birlikte azaldığı sonucu, Andrews ve arkadaşlarının (2022) araştırma bulgularıyla tutarlı olan bir yordamadır. Söz konusu araştırma, özellikle de narsisizmin düşmancıl boyutu için yaşla birlikte azalan bir trend raporlamıştır. Lakin mevcut literatür doğrultusunda narsisistik hayranlık düzeyine özel bir yordama yapılamamıştır. Mevcut araştırma narsisistik davranış ve bilişsel yapıların genel itibariyle yaşla beraber azaldığı yönünde olsa da, ileri araştırmalarda hayranlık düzeyine yönelik kültürler arası farklar göz önünde bulundurularak spesifik bulgular elde edilebilir.

Araştırma bulguları, sosyal medya bağımlılığının düşük yaşlarda daha yordayıcı olduğunu göstermektedir. Bu bulgu doğrultusunda, Cheng ve arkadaşlarının (2022) araştırması da gençlerin yaşlılara göre daha yüksek sosyal medya bağımlılığı riskine sahip olduğunu raporlamaktadır. Bu bulgulardan hareketle, Türkiye örneklemini için de uluslararası alanyazınla tutarlı bir sonuca ulaşılabildiğini söylemek mümkündür. Özellikle ülkedeki genç popülasyon için sosyal medya bağımlılığına yönelik önleme ve müdahale çalışmalarının önemli olabileceği düşünülmektedir.

Yaş değişkeni aynı zamanda stres, depresyon ve anksiyete seviyelerinde de yordayıcıdır. Düşük yaş daha fazla semptom düzeyi ile ilişkili bulunmuştur. Bu doğrultuda Varma ve arkadaşlarının (2021) araştırması benzer bir sonucu raporlar. Özellikle de COVID-19 Pandemisi sonrasında; gençlerin virüse ve hastalığa karşı değil; stres, finansal belirsizlik ve düşük ruhsal sağlık bağlamında daha kırılganlaştıklarını raporlamıştır. Bu doğrultuda araştırma katılımcılarının pandemiye yaşamış olması, ek olarak da 6 Şubat tarihinde gerçekleşmiş olan depremi ve takibinde pandemi koşullarına benzer şekilde yürütülen uzaktan eğitim süreciyle beraber benzer koşulların tekrardan gençler için ortaya çıktığını söylemek mümkün hale gelmiştir.

Başta Çıkma davranışları için yaş değişkeni çeşitli yordamalarda bulunmuştur. Yaş değişkeni mizah davranışını daha düşük yaş düzeylerinde daha yüksek olarak yordamaktadır. Aynı zamanda kaçınmayla ilişkili olan davranışsal ve zihinsel ilgiyi kesme davranışları düşük yaş düzeylerinde daha sık tercih edilmiştir. Mizah davranışı ise kaçınma odaklı olan başta çıkma stratejilerini negatif düzeyde yordamaktadır (Simione ve Gnagnarella, 2023). Bu doğrultuda daha genç yaş grupları için, mizah ile başta çıkmanın stresten kaçınmayla ilişkili olabileceği görülmektedir. Aynı zamanda yaştaki azalma yadsıma davranışını da daha sık olarak yordamaktadır.

Bu bulgularla sosyal medya bağımlılığının düzeyi bir arada düşünülmüştür, yaştaki azalma sosyal medya kullanımındaki artışı yordamaktadır. Sosyal medya kullanımı kaçınma yollu ve duygusal başta çıkmalarla yakından ilişkili olarak raporlanmaktadır (Wolfers ve Schneider, 2021). Yaştaki yükselme daha düşük sosyal medya bağımlılığı düzeyini yordadığı gibi, aynı noktada planlama, olumlu yeniden yorumlama davranışlarını yordamaktadır. Buradan hareketle sosyal medya bağımlılığının tek başına birçok başta çıkmayla ilişkili olabileceği görülmektedir. Dolayısıyla sosyal medya

bağımlılığının işlev bozucu davranışlarla yakından ilişkili olduğunun görülmesi ve yaştaki düşüşle birlikte artan risk potansiyeli, göz önünde bulundurulması gereken bulgulardandır. Bu noktada mizah davranışının ise bu grupta koruyucu bir işlev olabileceği ve psikolojik esnekliği sağlayabileceği de, mevcut literatür doğrultusunda göz önünde bulundurulmalıdır (Güldal ve ark., 2022).

4.1.3.Sosyo-ekonomik Düzey (SED)

Araştırma değişkenlerinden yalnızca Depresyon Düzeyi ve Kabullenme başa çıkma davranışı, algılanan sosyoekonomik düzey ile ilişkili bulunmuştur. Depresyon ve sosyoekonomik düzeyin ilişkisi, literatürde raporlanan bir bulgudur . Araştırmada düşük SED'deki grubun, orta SED'deki gruba göre daha sık kabullenme yoluyla başa çıktığı raporlanmıştır. SED bağlamında grup karşılaştırmalarının genel itibariyle anlamlı sonuç vermemesinde; algılanan sosyoekonomik düzey verisinin toplanması önemli bir faktör ve karıştırıcı olabileceği düşünülmektedir. Daha temel sosyoekonomik belirleyicilerin toplanması (Hane geliri, borç olup olmaması, tüketim alışkanlıkları, kiracı olmak ya da ev sahibi olmak vb.) daha tutarlı grup karşılaştırmaları yapmakta önemli olabilir.

4.1.4.Eğitim

Eğitim düzeyi değişkeni; Kırılgan narsisizmi doktora düzeyinde ilköğretim ve yüksek lisans mezunu olmaya göre daha düşük düzeyde yordamaktadır. Aynı zamanda Lisans ya da Önlisans mezunu olmanın İlköğretim düzeyine göre daha düşük stres ve anksiyete düzeyiyle ilişkisi olduğu görülmüştür. Başa çıkma davranışlarında ise Davranışsal ilgiyi kesme ve yadsıma davranışını Lisans-Önlisans mezunlarının İlköğretim mezunlarına göre daha az tercih ettiği görülmüştür. Bu noktada eğitimin olası bir koruyucu faktör olabileceği düşünülmektedir. Eğitim düzeyindeki artış, kırılgan narsisizm, stres, anksiyete ve işlevsel olmayan başa çıkma davranışlarındaki azalmayı göstermektedir. Mevcut literatür benzer sonuçlar vermiş olsa da bulgular çelişkilidir (Witter ve ark., 1984). Araştırmanın ilişkisel doğası nedeniyle net bir nedensellikten söz edilemeyeceğinin göz önünde bulundurulması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca eğitim, sadece mezun olunan okul seviyesiyle ölçülemeyecek geniş bir kavramdır, bu nedenle ileri araştırmalarda eğitim düzeyi için net işlevuruk tanımlamaların ve daha

çeşitli yordayıcıların araştırmaya dahil edilebileceği düşünülmektedir (Michalos ve Michalos, 2017).

4.1.5.Medeni Durum

Araştırmada evli olmanın ilişki içerisinde olmaya göre daha düşük Alkol bağımlılığı riski ve Sosyal Medya Bağımlılığı düzeyi ile ilişkili olduğu görüldü. Ayrıca Evli grubun bekar gruba göre daha düşük Anksiyete ve Depresyon düzeyine sahip olduğu da görülmektedir. Bu noktada medeni durum ve iyi oluşa ilişkin araştırma literatürünün de benzer biçimde evli olmanın ve bir arada yaşamının ruhsal sağlığı koruyucu ve duygusal destek sağlayan bir noktada olduğu yönündeki bulgularla paralel sonuçlar elde edilmiştir (Williams ve ark., 2010). Bu doğrultuda eş sahibi olmanın getirdiği sosyal destek ve kaynağın bu koruyuculukta etkili olabileceği raporlanmaktadır (Hall ve ark., 2019)

Aynı zamanda evliliğin daha yüksek din yoluyla başa çıkma davranışı ile ilişkili olduğu gözlenmektedir. Bu noktada evliliğin dini kurumlarda önemli bir yerinin olması, ilişkinin doğasına ışık tutmaktadır (Wolfinger ve Wilcox, 2008). Bir diğer başa çıkma davranışı ise Mizah olmaktadır. Mizah yoluyla başa çıkma, evlilerde bekarlara göre daha az tercih edilmektedir, buradan hareketle çiftlerin mizah anlayışları, paylaşımları ve tarzlarını öğrenebilmenin önemli olabileceği düşünülmektedir. Mizahın tek boyutlu bir doğasının olmaması, bu noktada ileri araştırmalarda göz önünde bulundurulabilir (Saroglou ve ark., 2010). Mevcut araştırmada mizah, iki ölçek maddesiyle ölçülmüştür. Bu noktada medeni durum ve mizah arasındaki ilişkiyi öğrenmede daha güçlü psikometrik özelliklere ve geçerliğe sahip ölçeklerle çalışılabileceği düşünülmüştür.

4.1.6.Konut Paylaşımı

Eş ya da partneriyle yaşayan katılımcıların, yalnız yaşayan katılımcılara göre daha sık duygusal-sosyal destek kullandığı görülmektedir, Williams ve arkadaşlarının (2010) bulgularıyla da benzer sonuçlara bu noktada da ulaşılmıştır. Konut paylaşımıyla ilgili bir diğer bulgu ise; eş ve partnerleriyle yaşayanların ailesiyle yaşayanlara göre daha sık madde kullanımı yoluyla stresle başa çıktığı olmuştur. Buradaki bulgulardan hareketle, partnerlerden birinin madde kullanımı; özellikle de partner şiddetiyle ilişkili bir biçimde

olarak düşünüldüğünde bir risk faktörü olarak ortaya çıkabilir (Fleming ve ark., 2010). Mevcut araştırma bağlamında bu bulgunun önemli olabileceği düşünülmektedir.

4.1.7. Psikiyatrik Tanı, Ailede Psikiyatrik Tanı Geçmişi ve Psikiyatrik İlaç Kullanımı

Psikiyatrik tanı almış olmak; narsisizm bağlamında narsisizmin kırılabilirlik ve rekabet boyutlarıyla ilişkili bulunmuştur. Ayrıca madde kullanımı, madde ve alkol bağımlılığı riski, stres, anksiyete, depresyon seviyeleriyle de ilişkili bulunmuştur. Bu bağlamda mevcut bir tanıya sahip olmanın olası bir risk faktörü olarak ele alınabileceği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle; ruh sağlığı hizmetlerine ulaşım, önleme ve erken müdahale gibi hizmetlerin önemi gözlenmektedir.

Aynı zamanda hali hazırda psikiyatrik ilaç kullanımının benzer şekilde narsisistik kırılabilirlik, madde kullanımı ve davranışsal ilgiyi kesme gibi işlevsel olmayan başa çıkma davranışları, alkol ve madde bağımlılığı riskleri, sosyal medya bağımlılığı, anksiyete ve depresyon seviyeleriyle ilişkisi gözlenmektedir. Buradan hareketle ilaçların tek başına psikopatolojiyi tedavide yeterli olamayabileceği düşünülse de psikoterapi etkililik araştırmalarında terapi-bekleme listesi gruplarının; ilaç araştırmaları için ise ilaç-plasebo gruplarının oluşturulması ve birbiriyle karşılaştırılması nedeniyle hangi müdahalenin daha etkili olduğu sonucunda karar vermeyi güçleştirmektedir (Carl ve ark., 2018). Dolayısıyla mevcut durumda tanı alıp almamanın; ilaç kullanıp kullanmama; psikoterapiye devam edip etmeme; önceden terapi hizmeti alıp alınmadığı gibi daha bütüncül ve birçok faktörün bir arada değerlendirilebileceği deneysel yahut ilişkisel çalışmaların önemli olduğu düşünülmektedir.

Son olarak ailede tanı almış ebeveyn ya da aile üyesi olan katılımcıların, almamış olanlara göre daha yüksek kırılabilir narsisizm ve stres seviyesine sahip olduğunun görülmüş olması; hem bu kişilerin erken dönemlerde tecrübe etmiş olabileceği olumsuz ebeveyn tutumları nedeniyle psikopatolojilere yatkınlıklarıyla (Reedtz ve ark., 2019), hem de aile üyelerinin aile içerisinde ya da diğer sosyal ortamlarda tecrübe ediyor olabileceği etiketlenme ile ilişkilidir (Reupert ve ark., 2021). Bu bulgulardan hareketle; aile ilişkileri ve erken dönem yaşantılarının narsisizm ile olan ilişkisine yönelik hipotezlerin boylamsal araştırmalarla doğrulanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca

çocuklara yönelik psikoterapötik müdahalelerde aile üyeleriyle değerlendirme yapılırken, ya da yetişkinlerle yapılan görüşmelerde kişilerin psikiyatrik tanıya sahip olmalarıyla ilişkili olarak etiketlenme yaşantılarının sorgulanmasının da önemli olduğu düşünülmüştür.

4.1.8.Kullanılan Sosyal Medya Platformu Sayısı

Katılımcıların kullandıkları sosyal medya platformları sayısındaki artış; alkol bağımlılığı riski, sosyal medya bağımlılığı, anksiyete düzeyi ve mizah davranışını yordamıştır. Brunborg ve Andreas (2019) araştırmayla tutarlı olacak şekilde, sosyal medyada geçirilen zamandaki artışın depresyon, aşırı içki tüketimi ve davranış problemleriyle ilişkili olduğunu raporlamaktadır. Aynı zamanda anksiyetenin de sosyal medya kullanımıyla ilişkisi güncel literatür doğrultusunda raporlanmaktadır (O'Day ve Heimberg, 2021). Bu doğrultuda sosyal medya tüketiminin diğer riskli davranış ve bozukluklarla da ilişkisi göz önüne çıkmaktadır. Mizah başa çıkma davranışı için ise sosyal medyanın mizah içeriklerinin üretimi ve paylaşımındaki etkisinin bu ilişkide önemli bir rolü olabileceği düşünülmektedir (Blommaert ve Varis, 2015). Ayrıca sosyal medya kullanımının yaygınlaşması ile ortaya çıkan "Viral", "Meme", "Akım", "Fenomenlik" gibi kullanımların mizah, ironi ve parodiyi sıkça barındırması; bu platformların sahip olduğu koruyucu ve riskli potansiyelleri gösteren niteliktedir (Fubara, 2020).

4.2.ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİNİN BİRBİRİYLE İLİŞKİSİNE DAİR SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.2.1.Bağımlılık-Semptom Seviyelerine İlişkin Bulguların Tartışılması

4.2.1.1.Madde Bağımlılığı Riski

Madde bağımlılığı riskini yordamada Din başa çıkma davranışı, bu riski negatif yönde yordamaktadır. Moss ve arkadaşlarının (2013) meta-analiz çalışmaları, bu bulguyla paralel biçimde madde bağımlılığına sahip olan kişilerin iyileşme süreçlerinde maneviyatın koruyucu bir role sahip olabileceğini raporlamaktadırlar. Bu doğrultuda koruyucu ve önleyici bir faktör olarak dini başa çıkma görülmektedir. Narsisistik

rekabet özelliğinin yordayıcılığının da bu özelliğin ilişkili olduğu düşmancıl ve dürtüsel karakteristiklerle ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Madde bağımlılığı riski değişkenin diğer değişkenlerle anlamlı yordama sonucu verememesinde ölçeğin örnekleminin çoğunluğunu madde kullanmayan kişilerin oluşturması ve bu nedenle de normal dağılımın sağlanamamış olması düşünülmektedir. Ayrıca değişkenin doğası gereği sahip olduğu yasal yaptırım ve yasaklamaların da öz bildirim vermede etkili olabileceği düşünülmektedir.

4.2.1.2.Alkol Bağımlılığı Riski

Alkol bağımlılığı riskini yordayan değişkenlerde de bir önceki bulguyla paralel şekilde din başa çıkma davranışının negatif yöndeki yordayıcılığı ve narsisistik rekabet düzeyinin pozitif noktadaki yordayıcılığı görülmekte, bekleneceği şekilde madde kullanımı davranışının da bu riski pozitif yönde yordayıcılığı görülmektedir. Alkol kullanım bozukluklarında komorbid olarak gelişen depresyon ve anksiyete bozuklukları da düşünüldüğünde, bu risk potansiyelini taşıyan gruplara yönelik problem odaklı başa çıkmaları kazandırabilecek uygulama ve müdahalelerin önemli bir noktada durduğu düşünülmektedir.

4.2.1.3.Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyi

Sosyal medya bağımlılığı düzeyini yordayan değişkenler incelendiğinde; narsisistik rekabet boyutu ve işlevsel olmayan başa çıkma davranışlarından zihinsel ve davranışsal ilgiyi kesme davranışlarıyla pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Aynı şekilde problem odaklı bir başa çıkma davranışı olan ve eyleme geçmek için doğru zamanı beklemeyle ilişkili olan kendini sınırlandırma davranışı da sosyal medya bağımlılığıyla negatif yönde ilişkilidir. Bu bulgulardan hareketle sosyal medya bağımlılığının işlevsel olmayan başa çıkmalarla ve problem odaklı başa çıkmaların daha az tercih edilmesiyle ilişkili olduğu görülmektedir. Aynı zamanda başkalarına yönelik yüksek tehdit algısı ve düşmancıl tutumla ilişkili olan rekabet düzeyinin de bu bağımlılığı pozitif yönde yordamasıyla birlikte kişilerin başkalarının yaşantı ve paylaşımlarını inceleme yoluyla bu tehdit algısına yönelik tutumlarını pekiştiriyor olabilecekleri yönünde bir yorumda bulunulabilir.

4.2.1.4. Depresyon-Anksiyete-Stres Düzeyleri

Depresyon düzeyi için narsisistik rekabet, hayranlık ve kırılabilirlik boyutlarının yordayıcı olduğu hiyerarşik regresyon modeli araştırma sonucunda elde edilmiştir. Narsisistik hayranlık düzeyinin depresyon düzeyini negatif yönde yordaması, Fang ve arkadaşlarının (2021) araştırmasıyla tutarlı bir bulgu vermiştir. Bu doğrultuda hayranlık boyutunun ötekilerin hayranlığını ve takdirini elde etmek amacıyla eylem, liderlik ve problem çözme odaklı olmasının depresyon düzeyini düşük seviyede yordamasının olasılığı düşünülebilir. Yine de sadece bu noktadan hareketle narsisistik hayranlığın sağlamlık ve iyi oluşla ilişkisine dair bir genelleme yapmak mümkün olmamaktadır.

Davranışsal ilgiyi kesmenin depresyonu yordaması, davranışsal aktivasyon ile ilişkili bir noktada durabileceğinden depresyon için etkili müdahalelerden olduğu yönündeki literatür bulguları da doğrulanabilir (Cuijpers ve ark., 2007). Kişilerin stres kaynağını ortadan kaldırmaya yönelik harekete geçmemeleri yükselen depresyon düzeyiyle ilişkili olmuştur.

Anksiyete düzeyi için davranışsal ilgiyi kesme ve madde kullanımı davranışları pozitif yönde yordamalar yapmıştır. Narsisistik kırılabilirlik boyutunun yordayıcılığının ise kişilerin değerlendirilme, eleştirilme ve onaylanmama beklentileriyle ilişkili bir noktada olduğu düşünülmektedir.

Stres düzeyi de çeşitli başa çıkma davranışlarıyla ilişkili bulunmaktadır. Bunlardan ilki mizah davranışının stres düzeyini pozitif yönde yordamasıdır. Bulgunun literatürle çeliştiği görülmekle birlikte, mizah değişkeninin araştırmadaki ölçümünün iki maddeyle sınırlandırılmış olmasının bu çelişkiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Duyguları ortaya koyma davranışı da stresi pozitif yönde yordamaktadır. Duygusal başa çıkma davranışlarının stres kaynağını ortadan kaldırmıyor oluşunun bu bağlamda olası bir açıklama olmasının yanı sıra; kişilerin hangi duygularını ortaya koyduğu da önemli bir noktadadır. Lee ve Madera'nın (2013) araştırma bulguları, kişilerin olumsuz duygularını bastırıp olumlu duygularını paylaşma eğiliminde olabileceklerini göstermektedir. Duygusal emek stratejilerinin bu doğrultuda göz önünde bulundurulabileceği düşünülmektedir. Davranışsal ilgiyi kesmenin de kaçınma odaklı bir davranış olması stres seviyesini yükselten noktalarda durmaktadır. Narsisistik

kırılganlık ve rekabet boyutlarının stresi pozitif yönde yordaması, konusunda iki boyut için farklı açılardan yorumlama yapılabilir. Kırılganlık boyutunun onaylanma kaygısının bu stresle ilişkili olduğu; rekabet boyutunun ise tehlike ve tehdit odaklı başkalarına yönelme tutumu bu ilişkiye dair potansiyel açıklamalar olabilir.

4.2.2.Narsisistik Kişilik Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışılması

4.2.2.1.Narsisistik Hayranlık

Analiz bulguları, narsisistik hayranlık düzeyinin yadsıma ve davranışsal ilgiyi kesme başa çıkma davranışlarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Yadsıma doğrultusunda hayranlık arayışı kişilere kendi olumsuz durumlarını inkar etmeleriyle ilişkili olabilir. Narsisistik kişilerde inkar mekanizması literatürde raporlanan kişilik özelliklerindedir (Lowen, 2004). Bu araştırmada da narsisistik hayranlık düzeyindeki artışın; kişilerin stres kaynağını olduğundan daha az zararlı görmesi ya da doğrudan inkar etmesiyle ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca narsisistik hayranlık boyutundaki artış ve davranışsal ilgiyi kesme davranışı negatif yönde ilişkilendirilmiştir. Hayranlık arayışında olan kişiler, stres kaynağı ve probleme yönelik doğrudan çözüm ve arayışlar içine girmeyi tercih ediyor olabilirler. Elde edilen verilerden hareketle yapılabilecek bu yorum, hayranlık arayışı ve stres kaynağını ortadan kaldırmaya yönelik girişimleri bırakma davranışının arasındaki ters ilişkinin doğasına yönelik bir açıklama olabilir.

Ek olarak narsisistik hayranlık ve rekabet ölçeği hem ulusal hem de uluslararası alanyazında klinik bağlamda sık tercih edilmemekte ve ileri çalışmalara ve bağlamlara uygulanma ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu doğrultuda da söz konusu tez çalışmasında ölçeğin klinik geçerliğinin test edilmesinde ve iyileştirilmesinde yol gösterici olması hedeflenmiştir.

4.2.2.2.Narsisistik Rekabet

Narsisistik rekabete ilişkin araştırma hipotezlerini doğrulayacak şekilde bu kişilik düzeyi; madde-alkol bağımlılığı riskleri, sosyal medya bağımlılığı, stres ve depresyon düzeylerini pozitif yönde yordamıştır. Narsisistik rekabet düzeyinin literatürle paralel bir biçimde bir risk faktörü olabileceği görülmektedir.

Rekabet yönelimli olmanın özellikle de uyumsuz başa çıkmalarla ve araştırmada yer alan bağımlılıklara ek olarak kumar bağımlılığıyla da ilişkili olduğu görülmektedir (Pace ve ark., 2021). Rekabet düzeyi araştırmada işlevsel başa çıkma davranışı olan olumlu yeniden yorumlama davranışını negatif yönde yordamaktadır. Madde kullanımı, yadsıma ve kendini sınırlandırma gibi işlevsel olmayan başa çıkmaları ise pozitif yönde yordamıştır. Narsisistik rekabet ve hayranlık boyutlarının psikopatoloji ve başa çıkma değişkenleriyle ilişkisine literatürde henüz sık rastlanamamış olması nedeniyle bu alandaki bulguların nispeten yeni olduğu ve ileri çalışmalar için çeşitli temeller oluşturabilmesi beklenmektedir.

4.2.2.3.Narsisistik Kırılgenlik

Narsisistik kırılgenlik düzeyi de araştırma hipotezlerini doğrulayan bulgulara sahiptir. Kırılgenlik düzeyi Stres-Anksiyete-Depresyon düzeylerini pozitif yönde yordamıştır. Bu bulgular Kaufman ve arkadaşlarının (2020) bulgularıyla tutarlı olarak görülmüştür. Ayrıca Kaufman ve arkadaşlarının araştırması, narsisistik kırılgenliği işlevsel olmayan başa çıkma davranışlarıyla da ilişkili bulmuştur. Araştırmada da işlevsel olmayan başa çıkma davranışlarından olan yadsıma davranışı kırılgen özelliği negatif yönde yordamıştır. İşlevsel başa çıkma davranışı olan araçsal sosyal destek kullanma davranışı da bu boyutu negatif yönde yordamaktadır.

Duygusal sosyal destek arama davranışının kırılgenlik düzeyiyle pozitif yönde ilişkili olmasının kırılgenlik özelliğinin onay aramayla ve öteki odaklı olmayla ilişkisinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Kırılgenlik düzeyinin olumlu yeniden yorumlama ve kabullenme davranışı tarafından negatif yönde yordanması da kırılgenlik boyutunun karakteristiklerine uygun biçimde stres kaynağına yönelik sahip olunan koruyucu özellikler ve başa çıkma kaynaklarının inkarı düşünülmektedir (Fernie ve ark., 2016).

4.3.NARSİSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN BAĞIMLILIK VE SEMPTOMLARLA İLİŞKİSİNDE BAŞA ÇIKMA DAVRANIŞLARININ ARACI ROLÜNE DAİR SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmanın özgün kısmını oluşturan aracılık modeli, narsisistik rekabet ve kırılgenlik bağlamında doğrulanmıştır. Narsisistik rekabet ve kırılgenlik boyutlarının bağımlılık ve

semptomlarla ilişkisinde başa çıkma davranışlarının aracılık rolü oynadığı yürütülen analizler sonucunda gözlenmiştir.

Kırılgnlık ve Rekabet boyutları ise sosyal medya bağımlılığı düzeyi ve Stres-Anksiyete-Depresyon düzeyleri doğrultusunda; duyguları ortaya koyma, planlama, olumlu yeniden yorumlama ve davranışsal-zihinsel ilgiyi kesme davranışlarının aracı olduğu bulgular elde edilmiştir. Duyguları ortaya koyma davranışı ise yalnızca narsisistik kırılgnlığın stres düzeyini yordamasında aracılık yapmıştır. Rekabet boyutunun ilişkili olduğu olumsuz başa çıkmalar, bağımlılık ve semptomlarla ilişkiye ek olarak başa çıkmaların oynadığı aracı rol göz önünde bulundurulduğunda, büyüklenmeci boyuta yönelik sağlıklılık ve risk tartışmalarına dair literatüre bu iki alt boyut üzerinden bir açıklama ve model sunulması amaçlanmıştır. Kırılgnlık boyutuna yönelik bulgular ise önceki literatürle uyuşan noktalardadır. Kırılgnlık boyutu narsisizmin işlevsel olmayan ve psikopatolojilerle ilişkili bir boyuttur.

Narsisistik hayranlık düzeyi bağlamında aracılık modelinin anlamlı dolaylı etkilere sahip sonuçlar vermediği görülmektedir ve bu noktadaki hipotezin yanlışlandığı sonucu elde edilmiştir. Hayranlık boyutu araştırma değişkenlerinden yadsıma davranışıyla pozitif yönde, davranışsal ilgiyi kesme davranışı ve depresyon düzeyiyle de negatif yönde ilişkilidir. Yadsımanın işlevsel olmayan bir başa çıkma olarak pozitif yönlü yordamada bulunması ve davranışsal ilgiyi kesmenin negatif yönde yordayıcılığı bir arada düşünüldüğünde hayranlık boyutunun çelişkili bulgular sunduğuna yönelik bir yorum yapılabilir. Bu boyutun depresyon düzeyiyle negatif yönde bir ilişkisinin olması koruyuculuğa dair bir yorumu mümkün kılarsa da, hayranlık düzeyinin araştırmadaki diğer semptom ve bağımlılık düzeyleriyle anlamlı bir ilişki vermemiş olması nedeniyle tutarlı bir yorum yapmak mümkün olmamaktadır. Bu araştırma bağlamından hareketle narsisistik hayranlığa yönelik klinik çerçevedeki araştırmaların ve Narsisistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği'nin klinik geçerliğine yönelik ileri çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Narsisistik hayranlığa yönelik toplumsal olarak kabul edilebilir bir boyut olduğu hipotezi bu araştırma sonucunda tartışmaya açılmaktadır. Kişilerin onay arama davranışları, başkaları için bir şeyler yapma ve sorun çözme davranışıyla ilişkili olabilir.

Bu noktada narsisistik hayranlığın davranışsal ilgiyi kesme ile olan negatif ilişkisi bu noktada dikkat çekmektedir.

Mevcut araştırmanın asıl ortaya koymaya çalıştığı; literatürde raporlandığı üzere gerçekten narsisizme ait “parlak” ve “sağlıklı” bir narsisizm olup olmadığı yönündeki soruya aranan cevap olmuştur. Çağdaş endüstri çağında yaşanmakta olan birey odaklı kültür, narsisizmin sağlıklı ve parlak boyutlarını da sunduğu yönündeki bulguları doğrulama konusunda bir yanlılığı ortaya çıkarıyor olabilir. Giriş bölümünde de tartışıldığı üzere, günümüzde bireyci değer ve yaşam tarzları daha istenir olarak göze çıkmaktadır.

Kültürel boyuta ek olarak, sağlıklı narsisizmin varlığına dair tartışmalar Carl Rogers ve Heinz Kohut’un öncülüğünde tartışılmaktadır (Russell, 1985). Bu noktada Rogers ve Kohut’un temel tezi; bireyin narsisistik açıdan “olgunlaşması” ile bu kişilik yapısını özyeterlik ve hayranlık kazanma yoluyla toplumsal bir dönüşüme uğratması gerekliliğidir. Buradan hareketle olgunlaşmanın, hayranlığın potansiyel anlamları ve altında yatan biliş ve davranışların sorgulanması ileri kuramsal tartışmalarda önemli olabilir.

Ayrıca araştırmanın bir diğer hedeflediği katkı; mevcut literatür doğrultusunda bilinen en temel narsisistik kişilik boyutlarının tutumlar yoluyla ölçülebilmesi, bununla ilişkili davranışların gözlenebilmesi ve ne gibi semptomlarla ilişkili olabileceğinin görülebilmesi açısından bir model oluşturmaya çalışmış olmasıdır. Narsisistik Hayranlık ve Rekabet ölçeğinin klinik odaklı çalışmalarına sosyal psikoloji ve iş-örgüt psikolojisindeki araştırmalardaki kullanımına kıyasla daha az rastlanmaktadır. Bu araştırmayla birlikte ölçeğin klinik kullanımıyla beraber narsisistik kişilik boyutlarına yönelik ileri klinik uygulama ve sonuçların gözlenebilmesi konusunda referans olabilmek amaçlanmıştır. Sahip olunan kısıtlılıklar ve sınırlar incelenip düzenlenerek, araştırmanın hedefleri yanlılanabilir ya da doğrulanan ilişkiler deneysel metodlarla sınanarak nedenselliğe ilişkin sonuçlar elde edilebilir.

4.4.SINIRLILIKLAR

Yürütülen bu araştırma, doğası gereği çeşitli kısıtlılıklara sahiptir ve bu doğrultuda gelecekteki çalışmalar için bir zemin oluşturabilir. Araştırma ilişkisel bir çalışma olarak

tasarlanmış ve yürütülmüştür, bu nedenle değişkenler arası bir nedensellikten bahsedilmesi mümkün olmadığı için gelecekteki deneysel araştırmaların önemi bu araştırma bağlamında yüksektir. Araştırmanın kesitsel doğası nedeniyle katılımcılardan sadece belirli bir zaman aralığında veri toplanmıştır ve değişkenlerin gösterdiği olası değişimler üzerinde bir yorumda bulunma imkanı oluşmamıştır.

Katılımcıların araştırmaya tamamen gönüllü katılım göstermiş olmaları, cevapların güvenilirliğini etkileyen bir noktada durmaktadır. Bununla bağlantılı olarak verilerin çevrimiçi yolla toplanmış olması da ölçek sorularına verilen cevapların hangi koşullar doğrultusunda verildiğinin kontrolünün sağlanamamasını ortaya çıkarmıştır. Katılımcıların verilerinin öz-bildirime dayalı olması da olası bir ölçüm yanlılığı olarak göz önünde bulundurulmalı ve ileri araştırmalarda yapılandırılmış ya da yarı-yapılandırılmış görüşmelerden yararlanılabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın genç yetişkin örnekleme yoğunluklu olması da bu doğrultuda diğer yaş gruplarına yönelik bir genelleme yapma ihtimalini zorlaştırmaktadır. Ayrıca araştırma katılımcılarının Türkiye örnekleme temelli olması, kültürlerarası çalışmaların gerekliliğini göstermektedir. Araştırmadaki cinsiyet dağılımında da kadın erkek grupları arasında dengeleme yapılamamakla birlikte, LGBTQIA+ kimliklere yönelik de yeterli örneklem ve katılımcı sayısına ulaşılamamıştır. Bu noktada da ileri araştırmalarda cinsiyet rolleri ve kimlik değişkenlerinin önemi gözetilerek daha geniş çaplı ve daha çeşitli bir örneklem elde edilebilmesinin önemli olacağı düşünülmektedir.

Narsisistik rekabet ve hayranlık, klinik bağlamda hala daha fazla çalışmaya ihtiyaç duymaktadır. Bu ölçüğe yönelik klinik geçerlik ve psikopatoloji temelli araştırmalara mevcut araştırma süresi ve sınırlı kaynaklar doğrultusunda ulaşılamamış olması nedeniyle araştırmada literatür kısıtlılığıyla karşılaşmıştır, buradan hareketle araştırmanın klinik psikoloji bağlamında yapılacak ileri çalışmalar için olası bir zemin oluşturması beklenmektedir.

Katılımcı verileri sınırlı bir zamanda ve belirli sayıda kişiden toplanabilmiştir, daha yüksek katılımcılar ile yürütülebilecek çalışmalar doğrultusunda ilişkinin doğasına dair daha tutarlı yordamaların yapılabileceği düşünülmektedir. Veri toplanan zaman aralığında gerçekleşen 6 Şubat 2023 tarihli Türkiye’de yaşanan deprem nedeniyle veri

toplama sürecine ara verilmiş olması da araştırmadaki katılımcı sayısı ile alakalı olası bir kısıtlılık olarak görülüp değerlendirilebilir.

Narsisizm literatüründe, öne çıkan en büyük sorun, öz bildirim dayalı araştırmaların bugüne kadar sıkça “Narsisistik Kişilik Envanteri”ni tercih etmiş ve bulguları bu ölçeğe dayanarak ortaya koymuş olmalarıdır. Bu ölçek, narsisizmin uyumlu ve uyumsuz olarak nitelendirilebilecek birçok farklı boyutu bir arada içerisinde bulundurması nedeniyle literatürde yer yer sınırlılıklar yönündeki şüpheler dile getirilmiştir (Cain ve ark., 2008). Narsisizmin ölçülmesine güncel bir öneri olarak hayranlık ve rekabet boyutları, büyüklenmeci narsisizmin boyutlarını ele alabilmek için araştırmacılara güncel bir ölçüm yöntemi sunmaktadır (Back ve ark., 2013). Ölçek büyüklenmeci narsisizmi agonist (hayranlık) ve antagonist (rekabet) olmak üzere iki alt boyuta ayırarak, narsisizmin sosyal bağlamda ortaya çıkan uyumlu ve uyumsuz davranış örneklerinin anlaşılabilmesine olanak tanımaktadır.

Ölçümle alakalı bir diğer yakın zamanlı gelişme de, Rosenthal ve arkadaşlarının (2020) geliştirmiş olduğu “Narsisistik Büyüklenme Ölçeği”dir. Ölçek, büyüklenmeci kişilik boyutunun ölçülmesinden ziyade büyüklenmeci davranışları yüksek özsayıdan ayırt etme ihtiyacından doğmuştur. Ölçek mevcut durumda Türkçe uyarlaması yapılmamıştır, ülkemizdeki narsisizm literatüründe yapılabilecek olası bir ileri çalışma da bu ölçeğin uyarlaması ile psikometrik bağlamda bir katkı olabilir.

Alkol ve Madde bağımlılığı ölçekleriyle alakalı olarak ise analiz sonuçlarında verilerin normal dağılımı sayıltısı sağlanamamıştır. Daha yüksek düzeyde bir yordamanın yapılabilmesi için, madde kullanan katılımcılara özellikle ulaşılabilmesi araştırma örneğinde, bu değişkenlere ait daha tutarlı yordamaların yapılabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Stuhler ve arkadaşları (2019), Terapistlerin yetkin olmayan müdahalelerinin ardında narsisistik motivasyonların olabileceğini söylemektedir. Bu nedenle terapistin kendi narsisistik örüntü ve yapılarının farkında olması da önemli bir noktada durmaktadır. Terapistler, narsisist motivasyonlarla kendilerini açabilirler, danışan üzerinde tahakküm kurabilirler ya da çoklu rol ilişkileri içerisinde olabilirler, bu nedenle terapist süpervizyonlarında da narsisist boyutların değerlendirilmesi ve ele alınabilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca araştırmanın bağlamını kazandığı klinik bağlamda sadece terapistler için değil, danışanların ve hastaların narsisistik yönelim ya da tutumları üzerine düşünebilmek ve danışanlarla bu tutumları çalışabilmenin de önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada görüldüğü üzere narsisizm hayranlık elde etme ve başkaları tarafından takdir edilmeye ilişkili olduğu gibi, aynı zamanda diğerlerini tehdit olarak görme ya da başkalarının eleştirilerinden kaçınmakla, ya da başkaları tarafından yargılanmakla da ilişkili olabilir. Buradan hareketle kişilerin başkalarına yönelik çeşitli atıflara ve bu atıflar doğrultusunda gerçekleştirdikleri çeşitli davranışlara sahip oldukları görülmektedir. Bu atıf ve yorumlamaların terapi çerçevesinde değerlendirilmesinde, kişilerin üstünlük kurma ihtiyaçlarının mevcudiyetleri ve bunun hangi ihtiyaç ve duygularla ilişkili olduğunu çalışmak önemli olabilir. Buradan hareketle narsisizme yönelik bu anlayış, terapistlere tanılar arası bir yaklaşım sağlayabilir. Narsisizmin salt bir kişilik bozukluğu olarak değil, kişilerin yaşamlarını biçimlendirmelerinde önemli bir dinamik olabileceği yönünde bir yaklaşım bu doğrultuda önemli olabilir.

Örneğin kırılma ve rekabetçi boyutlarda gözlenebilen yalnızlık hem diğer psikopatolojiler için bir risk faktörü olması, hem de özkıyım ile yakın ilişkisi nedeniyle önem arz etmektedir. Bu yapıların terapötik ortamda anlaşılması, kişinin uyum sorunlarını ve yalnızlık algısını değiştirmede önemli olabilir (Ronningstam, 2018). Ya da hayranlık boyutu doğrultusunda kişilerin takdir elde etme, liderlik yapma ya da sosyal ortamlarda üstünlük kurmaya yönelik ihtiyaçlarının takibiyle birlikte mükemmeliyetçi tutumlar incelenebilir (Vecchione, 2023).

İleri araştırmalar için olası bir öneri, narsisistik kişilik boyutlarının zeka ile ilişkili çalışmaları yönünde olabilir. Zajenkowski ve Dufner (2020), büyüklenmeci narsisistik kişilik boyutunun, sosyal kabul ve onaylanma ihtiyaçları nedeniyle ötekilere zeki görünme konusunda yüksek motivasyona sahip olduklarını söylemektedir. Narsisistik kişilik boyutlarına yönelik bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutlarının daha iyi anlaşılabilmesinde bilişsel psikoloji temelli çalışmaların çok boyutlu olan bu yapının anlaşılmasında önemli bir noktada durduğu düşünölmektedir.

Narsisist kişilik özelliklerine sahip olan kişilerin kendilerini ötekilerden üstün ve ayrıcalıklı görmesi, bu kişilerin kendilerinden tamamen hoşnut olduğu anlamına gelmemelidir (Brummelmann ve ark., 2015). Dolayısıyla narsisizme yönelik öz-bildirim çalışmalarında ortaya çıktığı düşünölen ortak bir tema olarak, olumlu bir sosyal imaj çizme motivasyonunun bir karıştırıcı değişken olarak yer almakta olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Addis, M. E. (2008). Gender and depression in men. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 15, 153-168. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2850.2008.00125.x>
- Addis, M. E. ve Mahalik, J. R. (2003). Men, masculinity, and the contexts of help seeking. *American Psychologist*, 58, 5-14. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.58.1.5>
- Admiraal, W. F., Korthagen, F. A. J. ve Wubbels, T. (2000). Effects of student teachers' coping behaviour. *British Journal of Educational Psychology*, 70(1), 33-52.
- Afacan, O., & Ozbek, N. (2019). Investigation of social media addiction of high school students. *International Journal of Educational Methodology*, 5(2), 235-245. <https://doi.org/10.12973/ijem.5.2.235>
- Afshar, H., Roohafza, H. R., Keshteli, A. H., Mazaheri, M., Feizi, A., & Adibi, P. (2015). The association of personality traits and coping styles according to stress level. *Journal of research in medical sciences : the official journal of Isfahan University of Medical Sciences*, 20(4), 353–358.
- Aldwin C. M., & Revenson, T. A. (1987). Does coping help? A reexamination of the relation between coping and mental health. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(2), 337-348. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.53.2.337>
- Allen, K. A., Ryan, T., Gray, D. L., McInerney, D. M., & Waters, L. (2014). Social media use and social connectedness in adolescents: The positives and the potential pitfalls. *The Australian Educational and Developmental Psychologist*, 31, 18–31.

American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders*. (5. baskı).

American Psychiatric Association (1980). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders*.(3. baskı).

Anastasopoulos, D. (2007). The narcissism of depression or the depression of narcissism and adolescence. *Journal of Child Psychotherapy*, 33(3), 345–362. <https://doi.org/10.1080/00754170701667197>

Andreassen, C. S., Pallesen, S. ve Griffiths, M. D. (2017). The relationship between addictive use of social media, narcissism, and self-esteem: Findings from a large national survey. *Addictive Behaviors*, 64, 287–293. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2016.03.006>

Andreassen, C. S. (2015). Online social network site addiction: A comprehensive review. *Current Addiction Reports*, 2, 175–184.

Andreassen, C. S. ve Pallesen, S. (2014). Social network site addiction – An overview. *Current Pharmaceutical Design*, 20, 4053–4061.

Andrews, D., Zeigler-Hill, V., Mercer, S. ve Besser, A. (2022). Narcissistic personality features across the life span. *Personality and Individual Differences*, 199, 111834.

Annen, H., Nakkas, C., Bahmani, D. S., Gerber, M., Holsboer-Trachsler, E., ve Brand, S. (2017). Vulnerable narcissism as key link between dark triad traits, mental toughness, sleep quality and stress. *European Psychiatry*, 41, S261.

Antony, M. M., Bieling, P. J., Cox, B. J., Enns, M. W., ve Swinson, R. P. (1998).

Psychometric properties of the 42-item and 21-item versions of the Depression Anxiety Stress Scales in clinical groups and a community sample.

Psychological Assessment, 10(2), 176- 181.

Arnett, J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*: Oxford University Press.

Aycock, K. J. (2011). *Coping Resources, Coping Styles, Mastery, Social Support, and Depression in Male and Female College Students* [Doktora

Tezi]. https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1064&context=cps_diss

Bacanlı, H., Sürücü, M. ve İlhan, T. (2013). Başa Çıkma Stilleri Ölçeği Kısa Formunun (BÇSÖ-KF) Psikometrik özelliklerinin incelenmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 81-96.

Back, M.D. (2018). *The Narcissistic Admiration and Rivalry Concept*. Hermann, A., Brunell, A., Foster, J. (eds) *Handbook of Trait Narcissism* içinde. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-92171-6_6

Back, M. D., Küfner, A. C., Dufner, M., Gerlach, T. M., Rauthmann, J. F. ve Denissen, J. J. (2013). Narcissistic admiration and rivalry: disentangling the bright and dark sides of narcissism. *Journal of personality and social psychology*, 105(6), 1013–1037. <https://doi.org/10.1037/a0034431>

- Bailey, F. J., & Dua, J. (1999). Individualism-collectivism, coping styles, and stress in international and Anglo-Australian students: A comparative study. *Australian Psychologist*, 34(3), 177–182. <https://doi.org/10.1080/00050069908257451>
- Barlow, D. H. (2002). *Anxiety and its disorders: the nature and treatment anxiety and panic*. (2.baskı). Guilford Press.
- Barry, C. T. ve Lee-Rowland, L. M. (2015). Has there been a recent increase in adolescent narcissism? Evidence from a sample of at-risk adolescents (2005–2014). *Personality and Individual Differences*, 87, 153–157. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.07.038>
- Beaufort, I. N., De Weert-Van Oene, G. H., Buwalda, V., de Leeuw, J. ve Goudriaan, A. E. (2017). The Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS-21) as a Screener for Depression in Substance Use Disorder Inpatients: A Pilot Study. *European addiction research*, 23(5), 260–268. <https://doi.org/10.1159/000485182>
- Ben-Zur, H. (1999). The effectiveness of coping meta-strategies: Perceived efficiency, emotional correlates and cognitive performance. *Personality and Individual Differences*, 26(5), 923-939.
- Beck, A. ve Clark, D. A. (1997). An information processing model of anxiety: Automatic and strategic processes. *Behaviour Research and Therapy*, 35(1), 49–58.
- Berkel, V.ve Kathryn, H. (2009). The relationship between personality, coping styles and stress, anxiety and depression. [Yüksek Lisans Tezi]. University of Canterbury. <http://hdl.handle.net/10092/2612>

- Berry, K. Haddock, G. Barrowclough, C. ve Gregg, L. (2021). The role of attachment, coping style and reasons for substance use in substance users with psychosis. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 1-8. <https://doi.org/10.1002/cpp.2666>
- Bijttebier, P., Beck, I., Claes, L., & Vandereycken, W. (2009). Gray's Reinforcement Sensitivity Theory as framework for research on personality-psychopathology associations. *Clinical Psychology Review*, 29, 421-430.
- Bijttebier, P., & Vertommen, H. (1999). Coping strategies in relation to personality disorders. *Personality and Individual Differences*, 26(5), 847-856. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(98\)00187-1](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00187-1)
- Blanchard-Fields, F., Sulsky, L. ve Robinson-Whelen, S. (1991). Moderating effects of age and context on the relationship between gender, sex role differences, and coping. *Sex Roles*, 25(11), 645-660.
- Blommaert, J. ve Varis, P. (2015). Conviviality and collectives on social media: Virality, memes, and new social structures. *Multilingual Margins: A journal of multilingualis from the periphery*, 2(1), 31-31.
- Bolger, N. ve Zuckerman, A. (1995). A Framework for Studying Personality in the Stress Process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 890-902.
- Bolger, N. (1990). Coping as a Personality Process: A Prospective Study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 525-537
- Bonfã-Araujo, B., Lima-Costa, A. R., Baptista, M. N. ve Hauck-Filho, N. (2021). Depressed or satisfied? The relationship between the dark triad traits, depression, and life satisfaction. *Current Psychology: A Journal for Diverse*

Perspectives on Diverse Psychological Issues. Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01726-3>

- Bouteyre, E., Maurel, M., & Bernaud, J.-L. (2007). Daily hassles and depressive symptoms among first year psychology students in France: The role of coping and social support. *Stress and Health: Journal of the International Society for the Investigation of Stress*, 23(2), 93-99.
- Breslin, F. C., O'Keeffe, M. K., Burrell, L., Ratliff-Crain, J. ve Baum, A. (1995). The effects of stress and coping on daily alcohol use in women. *Addictive Behaviors*, 20(2), 141–147. [https://doi.org/10.1016/0306-4603\(94\)00055-7](https://doi.org/10.1016/0306-4603(94)00055-7)
- Brooks, S., K., Webster, R., K., Smith, L., E., Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N. ve Rubin, G., J. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *Lancet*, 395, 912–920. [https://doi:10.1016/S01406736\(20\)30460-8](https://doi:10.1016/S01406736(20)30460-8)
- Brown, R. P., Budzek, K. ve Tamborski, M. (2009). On the meaning and measure of narcissism. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 35, 951–964.
- Brummelmann, E., Thomaes, S., Nelemans, S. A., Orobio de Castro, B., Overbeek, G., ve Bushman, B. J. (2015). Origins of narcissism in children. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 112(12), 3659–3662. <https://doi.org/10.1073/pnas.1420870112>
- Brunborg, G. S. ve Andreas, J. B. (2019). Increase in time spent on social media is associated with modest increase in depression, conduct problems, and episodic heavy drinking. *Journal of adolescence*, 74, 201-209.

Buffardi, L. E. ve Campbell, W. K. (2008). Narcissism and social networking web sites. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34, 1303–1314.

Cain, N. M., Pincus, A. L. ve Ansell, E. B. (2008). Narcissism at the crossroads: Phenotypic description of pathological narcissism across clinical theory, social/personality psychology, and psychiatric diagnosis. *Clinical Psychology Review*, 28(4), 638–656.

Caligor, E., Levy, K. N., & Yeomans, F. E. (2015). Narcissistic personality disorder: diagnostic and clinical challenges. *The American journal of psychiatry*, 172(5), 415-422. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2014.14060723>

Carl, E., Witcraft, S. M., Kauffman, B. Y., Gillespie, E. M., Becker, E. S., Cuijpers, P., Van Ameringen, M., Smits, J. A. J. ve Powers, M. B. (2020). Psychological and pharmacological treatments for generalized anxiety disorder (GAD): a meta-analysis of randomized controlled trials. *Cognitive behaviour therapy*, 49(1), 1–21. <https://doi.org/10.1080/16506073.2018.1560358>

Carlson, H. A., Peters, G. ve Villarosa-Hurlocker, M. C. (2022). When stimulant use becomes problematic: Examining the role of coping styles. *Substance Use & Misuse*, 57(3), 442-451. <https://doi.org/10.1080/10826084.2021.2019774>

Carpenter, C. J. (2012). Narcissism on Facebook: Self-promotional and anti-social behavior. *Personality and Individual Differences*, 52, 482–486. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2011.11.011>.

- Carver, C., Scheier, M. ve Weintraub, J. (1989). Assessing coping strategies: A theoretically based approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(2), 267-283.
- Chan, C. Y. ve Cheung, K. L. (2022). Exploring the gender difference in relationships between narcissism, competitiveness, and mental health problems among college students. *Journal of American college health : J of ACH*, 70(4), 1169–1178. <https://doi.org/10.1080/07448481.2020.1788565>
- Chao, R., C., L. (2011). Managing stress and maintaining well-being: Social support, problem-focused coping, and avoidant coping. *Journal of Counseling and Development*, 89, 338-348.
- Cheng, C., Ebrahimi, O. V. ve Luk, J. W. (2022). Heterogeneity of Prevalence of Social Media Addiction Across Multiple Classification Schemes: Latent Profile Analysis. *Journal of medical Internet research*, 24(1), e27000. <https://doi.org/10.2196/27000>
- Cheshure, A., Zeigler-Hill, V., Sauls, D., Vrabel, J. K. ve Lehtman, M. J. (2020). Narcissism and emotion dysregulation: Narcissistic admiration and narcissistic rivalry have divergent associations with emotion regulation difficulties. *Personality and Individual Differences*, 154, 109679.
- Ciobanu, I., Di Patrizio, P., Baumann, C., Schwan, R., Vlamynck, G., Bédès, A., Clerc-Urmès, I., Viennet, S. ve Bourion-Bédès, S. (2020). Relationships between coping, anxiety, depression and health-related quality of life in outpatients with substance use disorders: results of the SUBUSQOL study. *Psychology, health & medicine*, 25(2), 179–189. <https://doi.org/10.1080/13548506.2019.1679847>

- Cohen, S., Kamarck, T. ve Mermelstein, R. (1983). A global measure of perceived stress. *Journal of health and social behavior*, 385-396.
- Coleman, S., R., M. (2020). A commentary on potential associations between narcissism and trauma-related outcomes during the coronavirus pandemic. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 12(S1), S41-S42. <https://doi.org/10.1037/tra0000768>
- Coleman, D., Lawrence, R., Parekh, A., Galfalvy, H., Blasco-Fontecilla, H., Brent, D. A., ... Oquendo, M. A. (2017). Narcissistic personality disorder and suicidal behavior in mood disorders. *Journal of Psychiatric Research*, 85, 24–28. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2016.10.020>
- Coleman, S., R., M., Pincus, A., L. ve Smyth, J., M. (2019) Narcissism and stress -reactivity: a biobehavioural health perspective, *Health Psychology Review*, 13(1), 35-72. <https://doi.org/10.1080/17437199.2018.1547118>
- Compas, B. E., Connor-Smith, J. K., Saltzman, H., Harding Thomson, A., ve Wadsworth, M., E. (2001). Coping with stress during childhood and adolescence: Problems, progress and potential in theory and research. *Psychological Bulletin*, 127(1), 87- 127. <https://doi.org/10.1037//0033-2909.127.1.87>
- Cooper, M. L., Frone, M. R., Russell, M. ve Mudar, P. (1995). Drinking to regulate positive and negative emotions: a motivational model of alcohol use. *Journal of personality and social psychology*, 69(5), 990.

- Courbasson, C. M. A., Endler, N. S. ve Kocovski, N. I. (2002). Coping and psychological distress for men with substance use disorders. *Current Psychology*, 21(1), 35-49.
- Coyne, J. C., Aldwin, C. ve Lazarus, R. S. (1981). Depression and coping in stressful episodes. *Journal of abnormal psychology*, 90(5), 439–447.
<https://doi.org/10.1037//0021-843x.90.5.439>
- Crockett, L. J., Iturbide, M. I., Torres Stone, R. A., McGinley, M., Raffaelli, M., ve Carlo, G. (2007). Acculturative stress, social support, and coping: Relations to psychological adjustment among Mexican American college students. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 13(4), 347-355.
- Crowe, M. L., Sleep, C. E., Carter, N. T., Campbell, W. K. ve Miller, J. D. (2018). Self-esteem and narcissism: An item response theory analysis of curvilinearity. *Personality and Individual Differences*, 128, 16–20.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.02.016>
- Cuijpers, P., Van Straten, A. ve Warmerdam, L. (2007). Behavioral activation treatments of depression: A meta-analysis. *Clinical psychology review*, 27(3), 318-326.
- Çam, E., ve İşbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. *The Turkish Online Journal of Education Technology*, 11, 14–19.
- Davenport, S. W., Bergman, S. M., Bergman, J. Z. ve Ferrington, M. E. (2014). Twitter versus Facebook: Exploring the role of narcissism in the motives and

usage of different social media platforms. *Computers in Human Behavior*, 32, 212–220. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2013.12.011>.

Dawe, S. ve Loxton, N.J. (2004). The role of impulsivity in the development of substance use and eating disorders. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 28, 343-351.

Dawood, S. ve Pincus, A. L. (2018). Pathological narcissism and the severity, variability, and instability of depressive symptoms. *Personality Disorders: Theory, Research and Treatment*, 9(2), 144–154.
<https://doi.org/10.1037/per0000239>

Dayton, T. (2009). Narcissism in a bottle: The self-centeredness of addiction. *The Huffington Post- The Blog*. https://www.huffingtonpost.com/dr-tiandayton/narcissism-in-a-bottle-th_b_249418.html

Demirci, İ. ve Ekşi, F. (2017). Büyüklenmeci narsisizmin iki farklı yüzü: Narsistik hayranlık ve rekabetin mutlulukla ilişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 46(46), 37-58.
<https://doi.org/10.15285/maruaebd.330008>

Demircioğlu, Z. I. ve Köse, A., G. (2018). Effects of attachment styles, dark triad, rejection sensitivity, and relationship satisfaction on social media addiction: A mediated model. *Current Psychology*, 1-15. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9956-x>

De Page, L. ve Merckelbach, H. (2021). Associations between supernormality ('faking good'), narcissism and depression: An exploratory study in a clinical

sample. *Clinical psychology & psychotherapy*, 28(1), 182–188.

<https://doi.org/10.1002/cpp.2500>

DeWall, C. N., Buffardi, L. E., Bonser, I. ve Campbell, W. K. (2011). Narcissism and implicit attention seeking: Evidence from linguistic analyses of social networking and online presentation. *Personality and Individual Differences*, 51(1), 57–62. <http://dx.oj.org/10.1016/j.paid.2011.03.011>.

Dickinson, K. A. ve Pincus, A. R. (2003). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of Personality Disorders*, 17(3), 188–207.

Dimaggio, G. (2021). Treatment principles for pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Journal of Psychotherapy Integration*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1037/int0000263>

Dom, G., de Wilde, B., Hulstijn, W. ve Sabbe, B. (2007). Dimensions of impulsive behaviour in abstinent alcoholics. *Personality and individual differences*, 42 :3, 465-476. <https://doi.org/10.1016/J.PAID.2006.08.2007>.

Dow, S. J. ve Kelly, J. F. (2013). Listening to youth: Adolescents' reasons for substance use as a unique predictor of treatment response and outcome. *Psychol Addict Behav*.27(4), 1122–1131.

Edershile, E. A., Woods, W. C., Sharpe, B. M., Crowe, M. L., Miller, J. D. ve Wright, A., G., C. (2019). A day in the life of Narcissus: Measuring narcissistic grandiosity and vulnerability in daily life. *Psychological Assessment*, 31(7), 913–924. <https://doi.org/10.1037/pas0000717>

- Edershile, E. A. ve Wright, A. G. C. (2021). Fluctuations in grandiose and vulnerable narcissistic states: A momentary perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 120(5), 1386–1414. <https://doi.org/10.1037/pspp0000370>
- Edwards, E. R. ve Wupperman, P. (2017). Emotion regulation mediates effects of alexithymia and emotion differentiation on impulsive aggressive behavior. *Deviant behavior*, 38(10), 1160-1171.
- Ellison, W. D., Acuff, M. C., Kealy, D., Joyce, A. S. ve Ogrodniczuk, J. S. (2020). Narcissism and Quality of Life: The Mediating Role of Relationship Patterns. *The Journal of nervous and mental disease*, 208(8), 613–618. <https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000001170>
- Endler, N.S. (1988). Hassles, health and happiness. Individual differences, stress and health psychology içinde (M., P., Janisse, Ed.), (s. 24-56). Springer.
- Epping-Jordan, J. E., Compas, B. E., ve Howell, D. C. (1994). Predictors of cancer progression in young adult men and women: Avoidance, intrusive thoughts, and psychological symptoms. *Health Psychology*, 13(6), 539-547. <https://dx.doi.org/10.1037/0278-6133.13.6.539>
- Erkoreka, L. ve Navarro, B. (2017). Vulnerable narcissism is associated with severity of depressive symptoms in dysthymic patients. *Psychiatry Research*, 257, 265–269. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.07.061>
- Eskisu, M., Hosoglu, R. ve Rasmussen, K. (2017). An investigation of the relationship between Facebook usage, Big Five, self-esteem and narcissism. *Computers in Human Behavior*, 69, 294–301. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.12.036>

- Euler, S., Stöbi, D., Sowislo, J., Ritzler, F., Huber, C. G., Lang, U. E., Wrege, J., ve Walter, M. (2018). Grandiose and vulnerable narcissism in borderline personality disorder. *Psychopathology*, 51, 110–121.
<https://doi.org/10.1159/000486601>
- Fang, Y., Niu, Y. ve Dong, Y. (2021). Exploring the relationship between narcissism and depression: The mediating roles of perceived social support and life satisfaction, *Personality and Individual Differences*, 173, 110604.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110604>
- Ferguson, E. (2001). Personality and coping traits: A joint factor analysis. *British Journal of Health Psychology*, 6, 311-325.
- Fernie, B. A., Fung, A. ve Nikčević, A. V. (2016). Different coping strategies amongst individuals with grandiose and vulnerable narcissistic traits. *Journal of affective disorders*, 205, 301–305. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2016.08.009>
- Fleming, C. B., White, H. R. ve Catalano, R. F. (2010). Romantic relationships and substance use in early adulthood: An examination of the influences of relationship type, partner substance use, and relationship quality. *Journal of health and social behavior*, 51(2), 153-167.
- Folkman, S. (1984). Personal control and stress and coping processes: A theoretical analysis. *Journal of Personality*, 46, 839-852.
- Folkman, S. ve Lazarus, R., S. (1988). The Relationship between coping and emotion: Implications for theory and research. *Soc Sci Med*, 26(3), 309–317.
- Folkman, S. ve Lazarus, R. S. (1984). Stress, appraisal and coping. (6. basım). Springer.

- Folkman, S. ve Lazarus, R. S. (1980). An analysis of coping in a middle-aged community sample. *Journal of Health and Social Behavior*, 21(3), 219-239.
<http://dx.doi.org/10.2307/2136617>
- Foster, J. D. ve Campbell, W. K. (2007). Are there such things as "Narcissists" in social psychology? A taxometric analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Personality and Individual Differences*, 43(6), 1321–1332. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.04.003>
- Frederick, C., M. ve Zhang, T. (2019). Narcissism and social media usage: Is there no longer a relationship? *Journal of Articles in Support of the Null Hypothesis*, 16(1), 23-32.
- Freud, S. (1957). On narcissism: An introduction. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud* içinde, 14. Cilt (1914-1916): *On the History of the Psycho-Analytic Movement, Papers on Metapsychology and Other Works* (s.67-102).
- Fubara, S., J. (2020). A Pragmatic analysis of the discourse of humour and irony in selected memes on social media. *International Journal of Language and Literary Studies*, 2(2), 76-95.
- Geukes, K., Nestler, S., Hutteman, R., Dufner, M., Küfner, A. C. P., Egloff, B., Denissen, J., J., A. ve Back, M., D. (2017). Puffed-up but shaky selves: State self-esteem level and variability in narcissists. *Journal of Personality and Social Psychology*, 112, 769–786. <https://doi.org/10.1037/pspp0000093>

- Gore, W. L. ve Widiger, T. A. (2016). Fluctuation between grandiose and vulnerable narcissism. *Personality disorders*, 7(4), 363–371.
<https://doi.org/10.1037/per0000181>
- Grove, J. L., Smith, T. W., Girard, J. M. ve Wright., A. G. (2019). Narcissistic Admiration and Rivalry: An Interpersonal Approach to Construct Validation. *Journal of Personality Disorders*, 33, 1–25.
https://doi.org/http://doi.org/10.1521/pedi_2019_33_374
- Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use*, 10(4), 191–197. <https://doi.org/10.1080/14659890500114359>
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W., ve Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(2), 261–310. <https://doi.org/10.1037/a0038231>
- Güldal, Ş., Kılıçoğlu, N. A. ve Kasapoğlu, F. (2022). Psychological Flexibility, Coronavirus Anxiety, Humor and Social Media Addiction During COVID-19 Pandemic in Turkey. *International journal for the advancement of counseling*, 44(2), 220–242. <https://doi.org/10.1007/s10447-021-09461-x>
- Gürbüz, S. ve Bayık, M. E. (2021). Aracılık Modellerinin Analizinde Yeni Yaklaşım: Baron ve Kenny'nin Yöntemi Hâlâ Geçerli mi? *Türk Psikoloji Dergisi*, 36(88), 1-14.

- Hall, J. C., Crutchfield, J. ve Jones, A. E. (2019). Self-esteem, problem solving, and family coping responses: Determinants and consequences for Black women. *Health & Social Work, 44*(1), 39-47.
- Halpern, D., Valenzuela, S. ve Katz, J. E. (2016). “Selfie-ists” or “Narci-selfiers”? A crosslagged panel analysis of selfie taking and narcissism. *Personality and Individual Differences, 97*, 98–101.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2016.03.019>.
- Hasking, P., Lyvers, M. ve Carlopio, C. (2011). The relationship between coping strategies, alcohol expectancies, drinking motives and drinking behaviour. *Addict Behav, 36*(5), 479–487.
- Hawi, N. S. ve Samaha, M. (2017). Relationships among smartphone addiction, anxiety, and family relations. *Behaviour & Information Technology, 36*(10), 1046-1052.
<https://doi.org/10.1080/0144929X.2017.1336254>
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford Press.
- Hayes, A. F. (2009). Beyond Baron and Kenny: Statistical mediation analysis in the new millennium. *Communication Monographs, 76*(4), 408–420. <https://doi.org/10.1080/03637750903310360>
- Hendin, H. M. ve Cheek, J. M. (1997). Assessing hypersensitive narcissism: A reexamination of Murray’s Narcism Scale. *Journal of Research in Personality, 31*(4), 588-599. <https://doi.org/10.1006/jrpe.1997.2204>

- Henry, J., D. ve Crawford, J., R. (2005). The short-form version of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS-21): Construct validity and normative data in a large non-clinical sample. *British Journal of Clinical Psychology*, 44, 227-239.
- Hill, E. M. (2016). The role of narcissism in health-risk and health-protective behaviors. *Journal of health psychology*, 21(9), 2021–2032.
<https://doi.org/10.1177/1359105315569858>
- Holahan, C., J., Holahan, C. K., Moos, R H., Brennan, P. L. ve Shutte, K. K. (2005). Stress generation, avoidance coping, and depressive symptoms: A 10 year model. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(4), 658-666.
<https://doi.org/10.1037/0022-006X.73.4.658>
- Hong, F., Huang, D., Lin, H. ve Chiu, S. (2014). Analysis of the psychological traits, Facebook usage, and Facebook addiction model of Taiwanese university students. *Telematics and Informatics*, 31, 597–606.
- Hou, Y., Xiong, D., Jiang, T., Song, L. ve Wang, Q. (2019). Social media addiction: Its impact, mediation, and intervention. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 13(1). <https://doi.org/10.5817/CP2019-1-4>
- Hunter, R. D., A. (1998). *Coping with perceived stress among college students: Gender differences, coping styles, and the role of alcohol, tobacco, and drug use.* [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Saybrook Graduate School and Research Center
- Huprich, S. K., Nelson, S., Sohnleitner, A., Lengu, K., Shankar, S. ve Rexer, K. (2018). Are malignant self-regard and vulnerable narcissism different

constructs?. *Journal of clinical psychology*, 74(9), 1556–1569.

<https://doi.org/10.1002/jclp.22599>

Hurley, L. N. (2018). *The Relationship Between Resilience, Coping, and Social Media [Yüksek Lisans Tezi]*. <https://thekeep.eiu.edu/theses/3683>

Hyun, S. ve Ku, X. (2021). Proactive coping mediates the relationship between the narcissism phenotypes and psychological health. *Social Behavior and Personality*, 49(7), 1-15. <https://doi.org/10.2224/sbp.10477>

Ibrahim, A. K., Kelly, S. J., Adams, C. E. ve Glazebrook, C. (2013). A systematic review of studies of depression prevalence in university students. *Journal of psychiatric research*, 47(3), 391–400.

<https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2012.11.015>

IDC Research. (2013). Always connected: How smartphones and social media keep us engaged. Retrieved from <https://www.scribd.com/doc/133393152/IDC>

-FacebookAlwaysConnected

Irion, J., C. ve Blanchard-Fields, F. (1987). A cross-sectional comparison of adaptive coping in adulthood. *Journals of Gerontology* 42(5), 502–504.

Jabeen, F., Tandon, A., Sithipolvanichgul, J., Srivastava, S. ve Dhir, A. (2023). Social media-induced fear of missing out (FoMO) and social media fatigue: The role of narcissism, comparison and disclosure. *Journal of Business Research*, 159, 113693.

- Jauk, E. ve Kanske, P. (2021). Can neuroscience help to understand narcissism? A systematic review of an emerging field. *Personality neuroscience*, 4, e3.
<https://doi.org/10.1017/pen.2021.1>
- Jauk, E., Breyer, D., Kanske, P. ve Wakabayashi, A. (2021). Narcissism in independent and interdependent cultures. *Personality and Individual Differences*, 177, 110716. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.110716>
- Jauk, E. ve Dieterich, R. (2019). Addiction and the dark triad of personality. *Frontiers in Psychiatry*. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00662>
- Johnco, C., Wuthrich, V., M. ve Rapee, R., M. (2014). The influence of cognitive flexibility on treatment outcome and cognitive restructuring skill acquisition during cognitive behavioural treatment for anxiety and depression in older adults: Results of a pilot study. *Behaviour Research and Therapy*, 57, 55-64.
- Johnsen, B. H., Laberg, J. C. ve Eid, J. (1998). Coping strategies and mental health problems in a military unit. *Military Medicine*.; 163, 599–602.
- Kasi, P. M., Naqvi, H. A., Afghan, A. K., Khawar, T., Khan, F. H., Khan, U. Z., Khuwaja, U. B., Kiani, J. ve Khan, H. M. (2012). Coping styles in patients with anxiety and depression. *ISRN psychiatry*, 2012, 128672.
<https://doi.org/10.5402/2012/128672>
- Kasi, P. M., Kassi, M. ve Khawar, T. (2007). Excessive work hours of physicians in training: maladaptive coping strategies. *PLoS medicine*, 4(9), e279.
<https://doi.org/10.1371/journal.pmed.0040279>

- Kaufman, S. B., Weiss, B., Miller, J. D. ve Campbell, W. K. (2020). Clinical correlates of vulnerable and grandiose narcissism: A personality perspective. *Journal of Personality Disorders*, 34, 107–130. https://doi.org/10.1521/pedi_2018_32_384
- Kealy, D., Woolgar, S. ve Hewitt, J. (2022). Investigating pathological narcissism and loneliness, and the link with life satisfaction. *Scandinavian journal of psychology*, 63(1), 32–38. <https://doi.org/10.1111/sjop.12773>
- Kealy, D., Ogrodniczuk, J. S., Rice, S. M. ve Oliffe, J. L. (2017). Pathological narcissism and maladaptive self-regulatory behaviours in a nationally representative sample of Canadian men. *Psychiatry research*, 256, 156–161. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.06.009>
- Kessler, R. C., Berglund, P., Demler, O., Jin, R., Merikangas, K. R. ve Walters, E. E. (2005). Lifetime prevalence and age-of-onset distributions of DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Archives of General Psychiatry*, 62, 593-602. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.62.6.593>
- Kim, J., U. ve Lee, S., R. (2018). The Influences of Covert Narcissism on SNS Addiction Proneness of College Students: The Mediating Effects of Stress Coping Styles. *The Journal of the Korea Contents Association*, 18(4), 530–540. <https://doi.org/10.5392/JKCA.2018.18.04.530>
- Kircaburun, K., Jonason, P. K. ve Griffiths, M. D. (2018). The Dark Tetrad traits and problematic social media use: The mediating role of cyberbullying and cyberstalking. *Personality and Individual Differences*, 135, 264-269. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.07.034>

- Klein, D. N., Kotov, R. ve Bufferd, S. J. (2011). Personality and depression: Explanatory models and review of the evidence. *Annual Review of Clinical Psychology*, 7, 269–295. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032210-104540>
- Knibb, R. C. ve Horton, S. L. (2008). Can illness perceptions and coping predict psychological distress amongst allergy sufferers? *British Journal of Health Psychology*, 13(1), 103-119.
- Koc, M. ve Gulyaci, S. (2013). Facebook addiction among turkish college students: The role of psychological health, demographic, and usage characteristics. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(4), 279-28 <https://doi.org/10.1089/cyber.2012.0249>
- Konrath, S. ve Bonadonna, J. P. (2014). Physiological and health-related correlates of the narcissistic personality. *Handbook of the psychology of narcissism* içinde (A. Besser, Ed.), (s. 175–214). Nova Science Publishers.
- Krizan, Z. ve Herlache, A. D. (2018). The narcissism spectrum model: A synthetic view of narcissistic personality. *Personality and Social Psychology Review*, 22(1), 3–31. <https://doi.org/10.1177/1088868316685018>
- Krizan, Z. ve Johar, O. (2015). Narcissistic rage revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 108(5), 784–801. <https://doi.org/10.1037/pspp0000013>
- Kohut, H. (1998). *Kendiliğın çözümlenmesi: Narsisistik kişilik bozukluklarının psikanalitik tedavisine sistemli bir yaklaşım* (Atbaşoğlu, C. ve Büyükkal, B. çev).Metis Yayınları.

- Kotov, R., Krueger, R. F., Watson, D., Achenbach, T. M., Althoff, R. R., Bagby, R. M., Brown, T. A., Carpenter, W. T., Caspi, A., Clark, L. A., Eaton, N. R., Forbes, M. K., Forbush, K. T., Goldberg, D., Hasin, D., Hyman, S. E., Ivanova, M. Y., Lynam, D. R., Markon, K., . . . Zimmerman, M. (2017). The Hierarchical Taxonomy of Psychopathology (HiTOP): A dimensional alternative to traditional nosologies. *Journal of Abnormal Psychology*, 126(4), 454–477. <https://doi.org/10.1037/abn0000258>
- Kotov, R., Gamez, W., Schmidt, F. ve Watson, D. (2010). Linking “big” personality traits to anxiety, depressive, and substance use disorders: a meta-analysis. *Psychological bulletin*, 136(5), 768.
- Kuss, D. J., Griffiths, M. D., Karila, L. ve Billieux, J. (2014). Internet addiction: A systematic review of epidemiological research for the last decade. *Current Pharmaceutical Design*, 20, 4026–4052.
- Kuss, D. J. ve Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction: A literature review of empirical research. *International Journal of Environmental and Public Health*, 8, 3528–3552.
- Lamkin, J., Clifton, A., Campbell, W. K. ve Miller, J. D. (2014). An examination of the perceptions of social network characteristics associated with grandiose and vulnerable narcissism. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 5(2), 137–145. <https://doi.org/10.1037/per0000024>
- Laudet, A. B. (2011). The case for considering quality of life in addiction research and clinical practice. *Addiction Science and Clinical Practice*, 6(1), 44–55.

Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer.

https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1005-9_215

Lazarus, R., S. (1993). Coping theory and research: Past, present, and future.

Psychosomatic Medicine, 55, 234-247.

Leckelt, M., Küfner, A. C. P., Nestler, S. ve Back, M., D. (2015). Behavioral processes

underlying the decline of narcissists' popularity over time. *Journal of*

Personality and Social Psychology, 109, 856–871.

<https://doi.org/10.1037/pspp0000057>

Lee, J. A. ve Sung, Y. (2016). Hide-and-seek: Narcissism and “selfie”-related behavior.

Cyberpsychology, Behavior and Social Networking, 19, 347–351.

<http://dx.doi.org/10.1089/cyber.2015.0486>.

Lee, L. ve Madera, J. M. (2019). Faking it or feeling it: The emotional displays of

surface and deep acting on stress and engagement. *International Journal of*

Contemporary Hospitality Management.

Levy, K. N., Ellison, W. D. ve Reynoso, J. S. (2011). A historical review of narcissism

and narcissistic personality. *The Handbook of Narcissism and Narcissistic*

Personality Disorder, Theoretical Approaches, Empirical Findings, and

Treatments (W., K., Campbell ve J., D., Miller, Ed.) içinde (s. 3-13). NJ: John

Wiley & Sons, Inc.

Lew, B., Huen, J., Yu, P., Yuan, L., Wang, D. F., Ping, F., Abu Talib, M., Lester, D., ve

Jia, C., X. (2019). Associations between depression, anxiety, stress,

hopelessness, subjective well-being, coping styles and suicide in Chinese

university students. *PloS one*, 14(7), e0217372.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0217372>

Lim, G. Y., Tam, W. W., Lu, Y., Ho, C. S., Zhang, M. W. ve Ho, R. C. (2018).

Prevalence of depression in the community from 30 countries between 1994 and 2014. *Scientific Reports*, 1– 10. <https://doi.org/10.1038/s41598-018-21243-x>.

Litman, G. K., Eiser, J. R., Rawson, N. S. ve Oppenheim, A. N. (1979). Differences in

relapse precipitants and coping behavior between alcohol relapsers and survivors. *Behavior Research and Therapy*, 17, 89–94.

Lowen, A. (2004). *Narcissism: Denial of the true self*. Simon and Schuster.

Luhtanen, R. K. ve Crocker, J. (2005). Alcohol use in college students: Effects of level

of self-esteem, narcissism, and contingencies of self-worth. *Psychology of Addictive Behaviors*, 19(1), 99–103. <https://doi.org/10.1037/0893-164X.19.1.99>

Lupo, M. K. ve Strous, R. D. (2011). Religiosity, anxiety and depression among Israeli

medical students. *The Israel Medical Association journal : IMAJ*, 13(10), 613–618.

Lyvers, M., Salviani, A., Costan, S. ve Thorberg, F. A. (2022). Alexithymia, narcissism

and social anxiety in relation to social media and internet addiction symptoms. *International journal of psychology : Journal international de psychologie*. Advance online publication.

<https://doi.org/10.1002/ijop.12840>

Ma, H., Li, X., Zhang, M., Liu, H., Jin, Q., Qiao, K. ve Akbar, A. (2020). Relationships

among smoking abstinence self-efficacy, trait coping style and nicotine

dependence of smokers in Beijing. *Tobacco induced diseases*, 18, 72.

<https://doi.org/10.18332/tid/125401>

Magidson, J. F., Listhaus, A. R., Seitz-Brown, C. J., Anderson, K. E., Lindberg, B., Wilson, A. ve Daughters, S. B. (2013). Rumination Mediates the Relationship Between Distress Tolerance and Depressive Symptoms Among Substance Users. *Cognitive therapy and research*, 37(3), 456–465.

<https://doi.org/10.1007/s10608-012-9488-x>

Mahmoud, J. S. R., Staten, R. T., Hall, L. A. ve Lennie, T. A. (2012). The relationship among young adult college students' depression, anxiety, stress, demographics, life satisfaction, and coping styles, *Issues in Mental Health Nursing*, 33(3), 149-156, <https://doi.org/10.3109/01612840.2011.632708>

Manley, H., Paisarnsrissomsuk, N. ve Roberts, R. (2018). The Effect of Narcissistic Admiration and Rivalry on Public Speaking Performance.

<https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109624>

Manley, H., Jarukasemthawee, S. ve Pisitsungkagarn, K. (2018). The effect of narcissistic admiration and rivalry on mental toughness. *Personality and Individual Differences*, 148, 1-6, 23 <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.05.009>

Manteghian, E., Saberi, H. ve Bashardoost, S. (2019). Explaining the relationship between dark traits of personality (narcissism-psychopath-machiavellianism) and job burnout based on the intermediary role of perceived stress. *Journal of Psychological Science*, 18(78), 727-735.

<https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=742228>

- Matud, M., P. (2004). Gender differences in stress and coping styles. *Personality and Individual Differences*, 37(7), 1401–1415. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2004.01.010>
- Matud, M., P., Ibáñez, I., Bethencourt, J. M., Marrero, R. ve Carballeira, M. (2003). Structural gender differences in perceived social support. *Personality and Individual Differences*, 35(8), 1919–1929. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(03\)00041-2](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00041-2)
- McAndrew, L. M., Markowitz, S., Lu, S.-E., Borders, A., Rothman, D. ve Quigley, K. S. (2017). Resilience during war: Better unit cohesion and reductions in avoid coping are associated with better mental health function after combat deployment. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 9(1), 52-61. <http://dx.doi.org/10.1037/tra0000152>
- McCain, J. L., Borg, Z. G., Rothenberg, A. H., Churillo, K. M., Weiler, P. ve Campbell, W., K. (2016). Personality and selfies: Narcissism and the Dark Triad. *Computers in Human Behavior*, 64, 126–133. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2016.06.050>.
- McCormick, R. A. ve Smith, M. (1995). Aggression and hostility in substance abusers: The relationship to abuse patterns, coping style, and relapse triggers. *Addictive Behaviors*, 20, 555–562.
- McKee-Ryan, F., Song, Z., Wanberg, C. R. ve Kinicki, A. J. (2005). Psychological and Physical Well-Being During Unemployment: A Meta-Analytic Study. *Journal of Applied Psychology*, 90(1), 53–76. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.90.1.53>

- Meadows, S. O., Brown, J. S. ve Elder, G. H. (2006). Depressive symptoms, stress, and support: Gendered trajectories from adolescence to young adulthood. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(1), 89–99.
- Michalos, A. C. ve Michalos, A. C. (2017). Education, happiness and wellbeing. *Connecting the quality of life theory to health, well-being and education: the selected works of Alex C. Michalos*, 277-299.
- Miech, R. A. ve Shanahan, M. J. (2000). Socioeconomic status and depression over the life course. *Journal of health and social behavior*, 162-176.
- Miller, J. D., Lynam, D. R., Hyatt, C. S. ve Campbell, W. K. (2017). Controversies in Narcissism. *Annual review of clinical psychology*, 13, 291–315.
<https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032816-045244>
- Miller, J. D., Hoffman, B. J., Gaughan, E. T., Gentile, B., Maples, J. ve Keith Campbell, W. (2011). Grandiose and vulnerable narcissism: A nomological network analysis. *Journal of Personality*, 79(5), 1013-1042.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2010.00711.x>
- Miller, J. D. ve Campbell, W. K. (2010). The case for using research on trait narcissism as a building block for understanding narcissistic personality disorder. *Personality disorders*, 1(3), 180–191.
<https://doi.org/10.1037/a0018229>
- Mitchell, S. A. ve Black, M. J. (1995). *Freud and beyond: A history of modern psychoanalytic thought*. Basic Books.

- Moon, J. H., Lee, E., Lee, J. A., Choi, T. R. ve Sung, Y. (2016). The role of narcissism in self-promotion on Instagram. *Personality and Individual Differences*, 101, 22–25. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2016.05.042>.
- Morf, C. C. ve Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry*, 12(4), 177–196. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1204_1
- Morgenstern, J., Labouvie, E., McCrady, B. S., Kahler, C. W. ve Frey, W. (1997). Affiliation with Alcoholics Anonymous after treatment: A study of its therapeutic effects and mechanisms of action. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 65,768-777.
- Naja, W. J., Kansoun, A. H. ve Haddad, R. S. (2016). Prevalence of Depression in Medical Students at the Lebanese University and Exploring its Correlation With Facebook Relevance: A Questionnaire Study. *JMIR research protocols*, 5(2), e96. <https://doi.org/10.2196/resprot.4551>
- Nasab, S. M., Soleimani, M. ve Mohammadi, A. (2022). Comparison of pathological narcissism and its dimensions in people with substance use disorders with non-clinical people. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*. 9(1), 106-117.
- Neidigh, L. W., Gesten, E. L. ve Shiffman, S. (1988). Coping with the temptation to drink. *Addictive Behaviors*, 31(1), 1–9.
- Ng, H. K., Cheung, R. Y. H. ve Tam, K. P. (2014). Unraveling the link between narcissism and psychological health: new evidence from coping flexibility. *Personality and Individual Differences*, 70, 7-10.

Nguyen-Michel, S. T., Unger, J. B., Hamilton, J. ve Spruijt-Metz, D. (2006).

Associations between physical activity and perceived stress/hassles in college students. *Stress and Health: Journal of the International Society for the Investigation of Stress*, 22(3), 179-188.

Nielsen, M. B. ve Knardahl, S. (2014). Coping strategies: A prospective study of patterns, stability, and relationships with psychological distress. *Scand J Psychol*, 55, 142–150.

Noorbakhsh, S. N., Besharat, M. A. ve Zarei, J. (2010). Emotional intelligence and coping styles with stress. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 818-822.

O'Day, E. B. ve Heimberg, R. G. (2021). Social media use, social anxiety, and loneliness: A systematic review. *Computers in Human Behavior Reports*, 3, 100070.

Orth, U. ve Robins, R. W. (2013). Understanding the link between low self-esteem and depression. *Current Directions in Psychological Science*, 22(6), 455–460.
<https://doi.org/10.1177/0963721413492763>

Oslin D. (2011). Personalized addiction treatment: how close are we?. *Alcohol and alcoholism (Oxford, Oxfordshire)*, 46(3), 231–232.
<https://doi.org/10.1093/alcalc/agr030>

Ögel, K., Koç, C. ve Görücü, S. (2017). Study on development, validity and reliability of a risk-screening questionnaire for alcohol and drug use. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 27(2), 164–172. <https://doi.org/10.1080/24750573.2017.1326744>

- Ögel, K., Evren, C., Karadağ, F. ve Tamar Gürol, D. (2012). Bağımlılık Profil İndeksi'nin (BAPİ) geliştirilmesi, geçerlik ve güvenirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23(4), 264-273.
- Pace, U., D'Urso, G., Ruggieri, S., Schimmenti, A., & Passanisi, A. (2021). The Role of Narcissism, Hyper-competitiveness and Maladaptive Coping Strategies on Male Adolescent Regular Gamblers: Two Mediation Models. *Journal of gambling studies*, 37(2), 571–582. <https://doi.org/10.1007/s10899-020-09980-z>
- Panek, E. T., Nardis, Y., & Konrath, S. (2013). Mirror or megaphone? How relationships between narcissism and social networking site use differ on Facebook and Twitter. *Computers in Human Behavior*, 29, 2004–2012. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2013.04.012>.
- Penland, E. A., Masten, W. G., Zelhart, P., Fournet, G. P. ve Callahan, T. A. (2000). Possible selves, depression and coping skills in university students. *Personality and Individual Differences*, 29(5), 963–969. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(99\)00247-0](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(99)00247-0)
- Pew Research Center. (2018). Social media fact sheet. <http://www.pewinternet.org/fact-sheet/social-media/>
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Lee, J. Y. ve Podsakoff, N. P. (2003). Common method biases in behavioral research: A critical review of the literature and recommended remedies. *Journal of Applied Psychology*, 88(5), 879.

- PrakashYadav, G. ve Rai, J. (2017). The Generation Z and their social media usage: A review and a research outline. *Global Journal of Enterprise Information System*, 9(2), 110-116. <https://doi.org/10.18311/gjeis/2017/15748>
- Primack, B. A., Shensa, A., Escobar-Viera, C. G., Barrett, E. L., Sidani, J. E., Colditz, J. B. ve James, A. E. (2017). Use of multiple social media platforms and symptoms of depression and anxiety: A nationally-representative study among U.S. young adults. *Computers in Human Behavior*, 69, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.11.013>
- Rab, F., Mamdou, R. ve Nasir, S. (2008). Rates of depression and anxiety among female medical students in Pakistan. *Eastern Mediterranean health journal*, 14(1), 126–133.
- Rafnsson, F. D., Jonsson F. H. ve Windle, M. (2006). Coping strategies, stressful life events, problem behaviors, and depressed affect. *Anxiety, Stress & Coping*, 19, 241–257.
- Reedtz, C., Lauritzen, C., Stover, Y. V., Freili, J. L. ve Rognmo, K. (2019). Identification of children of parents with mental illness: a necessity to provide relevant support. *Frontiers in psychiatry*, 9, 728.
- Reinecke, L., Meier, A., Aufenanger, S., Beutel, M. E., Dreier, M., Quiring, O., Stark, B., Wölfling, K. ve Müller, K. W. (2018). Permanently online and permanently procrastinating? The mediating role of Internet use for the effects of trait procrastination on psychological health and well-being. *New Media & Society*, 20(3), 862-880. <https://doi.org/10.1177%2F1461444816675437>

- Reupert, A., Gladstone, B., Helena Hine, R., Yates, S., McGaw, V., Charles, G., ... ve Foster, K. (2021). Stigma in relation to families living with parental mental illness: An integrative review. *International Journal of Mental Health Nursing*, 30(1), 6-26.
- Ribadier, A. ve Varescon, I. (2019). Anxiety and depression in alcohol use disorder individuals: the role of personality and coping strategies. *Substance use & misuse*, 54(9), 1475-1484.
- Rogier, G. ve Velotti, P. (2018). Narcissistic implications in gambling disorder: The mediating role of emotion dysregulation. *Journal of Gambling Studies*, 34, 1241–1260.
- Rogoza, R., Żemojtel-Piotrowska, M., Kwiatkowska, M. M. ve Kwiatkowska, K. (2018). The Bright, the Dark, and the Blue Face of Narcissism: The Spectrum of Narcissism in It Relations to the Metatraits of Personality, Self-Esteem, and the Nomological Network of Shyness, Loneliness, and Empathy. *Frontiers in psychology*, 9, 343. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00343>
- Roohafza, H. R., Afshar, H., Keshteli, A. H., Mohammadi, N., Feizi, A., Taslimi, M., ve Adibi, P. (2014). What's the role of perceived social support and coping styles in depression and anxiety?. *Journal of research in medical sciences : the official journal of Isfahan University of Medical Sciences*, 19(10), 944–949.
- Ronningstam, E., Weinberg, I., Goldblatt, M., Schechter, M. ve Herbstman, B. (2018). Suicide and self-regulation in narcissistic personality disorder. *Psychodynamic Psychiatry*, 46(4), 491–510. <https://doi.org/10.1521/pdps.2018.46.4.491>

- Ronningstam E. (2013). An update on narcissistic personality disorder. *Current opinion in psychiatry*, 26(1), 102–106. <https://doi.org/10.1097/YCO.0b013e328359979c>
- Russell, G., A. (1985). Narcissism and the narcissistic personality disorder: A comparison of the theories of Kernberg and Kohut. *British Journal of Medical Psychology*, 58(2), 137-148.
- Ryan, T., Chester, A., Reece, J. ve Xenos, S. (2014). The uses and abuses of Facebook: A review of Facebook addiction. *Journal of Behavioral Addictions*, 3, 133–148.
- Santens, E., Claes, L., Dierckx, E., Luyckx, K., Peuskens, H. ve Dom, G. (2018). Personality profiles in substance use disorders: Do they differ in clinical symptomatology, personality disorders and coping? *Personality and Individual Differences*, 131, 61–66. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.04.018>
- Sarıçam, H. (2018). The psychometric properties of Turkish version of Depression Anxiety Stress Scale-21 (DASS-21) in community and clinical samples. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 7, 19-30.
<https://doi.org/10.5455/JCBPR.274847>
- Saroglou, V., Lacour, C., & Demeure, M. E. (2010). Bad humor, bad marriage: Humor styles in divorced and married couples. *Europe's Journal of Psychology*, 6(3), 94-121.
- Schou Andreassen, C. ve Pallesen, S. (2014). Social network site addiction-an overview. *Current Pharmaceutical Design*, 20(25), 4053-4061.
<https://doi.org/10.2174/13816128113199990616>

- Sengul, B. Z., Unal, E., Akca, S., Canbolat, F., Denizci, M. ve Bastug, G. (2015). Validity and reliability study for the Turkish adaptation of the Hypersensitive Narcissism Scale (HSNS). *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 28, 231-241.
<https://doi.org/10.5350/DAJPN2015280306>
- Shah, S., Mohammad, D., Qureshi, M., Abbas, M. Z. ve Aleem, S. (2021). Prevalence, Psychological Responses and Associated Correlates of Depression, Anxiety and Stress in a Global Population, During the Coronavirus Disease (COVID-19) Pandemic. *Community mental health journal*, 57(1), 101–110.
<https://doi.org/10.1007/s10597-020-00728-y>
- Shi, M., Liu, L., Wang, Z. Y. ve Wang, L. (2015). The mediating role of resilience in the relationship between big five personality and anxiety among Chinese medical students: a cross-sectional study. *PloS one*, 10(3), e0119916.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0119916>
- Shiota, M., N. (2006). Silver linings and candles in the dark: differences among positive coping strategies in predicting subjective well-being. *Emotion (Washington, D.C.)*, 6(2), 335–339. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.6.2.335>
- Siah, P.C., Hue, J.Y., Wong, B.Z. ve Goh, S.J. (2021). Dark Triad and Social Media Addiction among Undergraduates: Coping Strategy as a Mediator. *Contemporary Educational Technology*. 13(4).
<https://doi.org/10.30935/cedtech/11104>

- Simione, L. ve Gnagnarella, C. (2023). Humor Coping Reduces the Positive Relationship between Avoidance Coping Strategies and Perceived Stress: A Moderation Analysis. *Behavioral Sciences*, 13(2), 179.
<http://dx.doi.org/10.3390/bs13020179>
- Singh, S.G., Farley, S.D. ve Donahue, J.J. (2018). Grandiosity on display: Social media behaviors and dimensions of narcissism. *Personality and Individual Differences*.
- Spitzer, C. ve Strauß, B. Narzissmus und Grenzverletzungen in der Psychotherapie. *Psychotherapeut* 64, 429 (2019).
<https://doi.org/10.1007/s00278-0-00385-x>
- Sriwilai, K. ve Charoensukmongkol, P. (2015). Face it, don't Facebook it: Impacts of social media addiction on mindfulness, coping strategies, and the consequence of emotional exhaustion. *Stress and Health*, 32, 427-434.
<https://doi.org/10.1002/smi.2637>
- Steiner, A. (1998). The relationship between performance anxiety and narcissism in musicians. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 59(4-B), 1869.
- Stenason, L. ve Vernon, P. A. (2016). The Dark Triad, reinforcement sensitivity and substance use. *Personality and Individual Differences*, 94, 59–63.
- Stevens, L. (2014): *The role of personality and neurocognitive dimensions of impulsivity in predicting addiction treatment outcomes*. [Doktora Tezi].
<https://biblio.ugent.be/publication/5761083>

- Steptoe, A. ve Kivimäki, M. (2012). Stress and cardiovascular disease. *Nature Reviews Cardiology*, 9(6), 360.
- Stinson, F. S., Dawson, D. A., Goldstein, R. B., Chou, S. P., Huang, B., Smith, S. M., ... ve Grant, B. F. (2008). Prevalence, correlates, disability, and comorbidity of DSM-IV narcissistic personality disorder: Results from the wave 2 national epidemiologic survey on alcohol and related conditions. *The Journal of Clinical Psychiatry*, 69(7), 1033–1045. <https://doi.org/10.4088/JCP.v69n0701>.
- Stuhler, H., Kontny, L., Schleu, A. ve Strauß, B. (2019). Von schleichenden Grenzverletzungen zu sexuellem Missbrauch in Psychotherapien: Systematische Auswertung von Patientenberichten [From insidious boundary violations to sexual abuse in psychotherapy. Systematic evaluation of patient reports]. *Psychotherapeut*, 64(6), 470-475. <https://doi.org/10.1007/s00278-019-00386-w>
- Suls, J. ve Fletcher, B. (1985). The relative efficacy of avoid and nonavoidant coping strategies: A metanalysis. *Health Psychology*, 4(3), 249-288.
- Svindseth, M. F., Nøttestad, J. A., Wallin, J., Roaldset, J. O. ve Dahl, A. A. (2008). Narcissism in patients admitted to psychiatric acute wards: Its relation to violence, suicidality and other psychopathology. *BMC Psychiatry*, 8, Article 13. <https://doi.org/10.1186/1471-244X-8-13>
- Sylvers, P., Landfield, K. E. ve Lilienfeld, S. O. (2011). Heavy episodic drinking in college students: Associations with features of psychopathy and antisocial personality disorder. *Journal of American College Health*, 59(5), 367–372. <https://doi:10.1080/07448481.2010.511363>

- Şahin, C. ve Yağcı, M. (2017). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 523-538.
- Van Berkel, H. K. (2009). *The Relationship Between Personality, Coping Styles and Stress, Anxiety and Depression* [Yüksek Lisans Tezi]. <https://ir.canterbury.ac.nz/handle/10092/2612>
- Varma, P., Junge, M., Meaklim, H. ve Jackson, M. L. (2021). Younger people are more vulnerable to stress, anxiety and depression during COVID-19 pandemic: A global cross-sectional survey. *Progress in neuro-psychopharmacology & biological psychiatry*, 109, 110236.
<https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2020.110236>
- Vecchione, M., Vacca, M., Dentale, F., Spagnolo, G., Lombardo, C., Geukes, K. ve Back, M., D. (2023). Prospective associations between grandiose narcissism and perfectionism: A longitudinal study in adolescence. *British Journal of Developmental Psychology*, 41(2), 172-186.
- Vize, C. E., Collison, K. L., Miller, J. D. ve Lynam, D. R. (2020). The “core” of the dark triad: A test of competing hypotheses. *Personality Disorders: Theory, Research and Treatment*, 11(2), 91–99. <https://doi.org/10.1037/per0000386>
- Vollrath, M. (2001). Personality and stress. *Scandinavian Journal of Psychology*, 42, 335-347.

- Walton-Moss, B., Ray, E. M. ve Woodruff, K. (2013). Relationship of spirituality or religion to recovery from substance abuse: A systematic review. *Journal of addictions nursing*, 24(4), 217-226.
- Weiss, B. ve Miller, J. D. (2018). Distinguishing between grandiose narcissism, vulnerable narcissism, and Narcissistic Personality Disorder, *The handbook of trait narcissism: Key advances, research methods, and controversies* içinde (J., D., Foster, A. Brunell ve T., Hermann, Ed.) (s. 3–13),. Springer.
- Weiser, E., B. (2015). #Me: Narcissism and its facets as predictors of selfie-posting frequency. *Personality and Individual Differences*, 86, 477–481.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2015.07.007>.
- Wetzel, E., Atherton, O. E. ve Robins, R. W. (2019). Investigating the link between narcissism and problem behaviors in adolescence. *Self and Identity*, 1–14.
<https://doi.org/10.1080/15298868.2019.1609573>
- Wetzel, E., Brown, A., Hill, P. L., Chung, J. M., Robins, R. W. ve Roberts, B. W. (2017). The narcissism epidemic Is dead; Long live the narcissism Epidemic. *Psychological Science*, 28, 1833–1847.
<https://doi.org/10.1177/0956797617724208>
- Widiger, T. A. (2011). Personality and psychopathology. *World Psychiatry*, 10(2), 103–106.
- Wijndaele, K., Matton, L., Duvigneaud, N., Lefevre, J., De Bourdeaudhuij, I., Duquet, W., ... Philippaerts, R. (2007). Association between leisure time physical

activity and stress, social support and coping: A cluster-analytical approach. *Psychology Of Sport And Exercise*, 8(4), 425–440.

Williams, K., Frech, A. ve Carlson, D. L. (2010). Marital status and mental health. *A handbook for the study of mental health: Social contexts, theories, and systems*, 2, 306-320.

Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 590–597.

Wittchen, H.U., Jacobi, F., Rehm, J., Gustavsson, A., Svensson, M., Jönsson, B., Olesen, J., Allgulander, C. ve Steinhausen, H.C. (2011). The size and burden of mental disorders and other disorders of the brain in Europe 2010. *European Journal of Neuropsychopharmacology*, 21,655-679.

Witter, R. A., Okun, M. A., Stock, W. A. ve Haring, M. J. (1984). Education and subjective well-being: A meta-analysis. *Educational evaluation and policy analysis*, 6(2), 165-173.

Wright, A. G. ve Edershile, E. A. (2018). Issues resolved and unresolved in pathological narcissism. *Current Opinion in Psychology*, 21, 74–79.
<https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.10.001>

Wolfers, L. N. ve Schneider, F., M. (2021). Using media for coping: A scoping review. *Communication Research*, 48(8), 1210-1234.
<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0093650220939778>

- Wolfinger, N. H. ve Wilcox, W. B. (2008). Happily ever after? Religion, marital status, gender and relationship quality in urban families. *Social Forces*, 86(3), 1311-1337.
- World Health Organization. (2012). Depression: A global crisis. https://www.who.int/mental_health/management/depression/wfmh_paper_depression_wmhd_2012.pdf adresinden erişilmiştir.
- World Health Organization. (2009). Suicide rates per 100,000 by country, year, and sex. http://www.who.int/mental_health/prevention/suicide_rates/en/index.html adresinden erişilmiştir.
- Wu, M. J., Zhao, K. ve Fils-Aime, F. (2022). Response rates of online surveys in published research: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior Reports*, 7. <https://doi.org/10.1016/j.chbr.2022.100206>
- Yakeley, J. (2018). Current understanding of narcissism and narcissistic personality disorder. *BJPsych Advances*, 24(5), 305-315. <http://doi.org/10.1192/bja.2018.20>
- Yusoff, M. S., Abdul Rahim, A. F., Baba, A. A., Ismail, S. B., Mat Pa, M. N. ve Esa, A. R. (2013). Prevalence and associated factors of stress, anxiety and depression among prospective medical students. *Asian journal of psychiatry*, 6(2), 128-133. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2012.09.012>
- Zajenkowski, M., Czarna, A. Z., Szymaniak, K. ve Dufner, M. (2020). What do highly narcissistic people think and feel about (their) intelligence?. *Journal of Personality*, 88(4), 703-718.

Zeigler-Hill, V., Vrabel, J. K., McCabe, G. A., Cosby, C. A., Traeder, C. K., Hobbs, K.

A. ve Southard, A. C. (2019). Narcissism and the pursuit of status. *Journal of Personality*, 87, 310–327. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/jopy.12392>

Zondag, H. J. ve van Uden, M. H. F. (2010). I just believe in me: Narcissism and

religious coping. *Archive for the Psychology of Religion*, 32(1), 69-85.

Zuckerman, M ve O'Loughlin, R. E. (2009). Narcissism and well-being: A longitudinal

perspective. *European Journal of Social Psychology*, 39(6):, 957–972

EK 1 – BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Değerli katılımcı, aşağıdaki bilgileri dikkatlice okuyunuz. Merak ettikleriniz ve araştırmayla alakalı sorularınız için belirtilen mail adresinden araştırmacı (atalaycopur@hacettepe.edu.tr) ve tez danışmanı (gulinevinc@gmail.com) ile iletişime geçebilirsiniz. Bu araştırma Hacettepe Üniversitesi Klinik Psikoloji Bölümü Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Atalay Çopur tarafından, Doç. Dr. Şükran Gülin Evinç danışmanlığında yürütülen tez çalışmasının veri toplama aşaması için yürütülmektedir. Araştırmanın yürütülebilmesi için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyon izni alınmıştır.

Bu araştırmada başta narsisizm olmak üzere kişilik özellikleri, stresle başa çıkma davranışları, madde kullanımı ve psikiyatrik semptomlar gibi değişkenlerin ölçülmesi ve bunların arasındaki ilişkilerin açığa çıkarılması hedeflenmektedir. Çalışmamız yaklaşık 15 dakika sürecek bir anket çalışması olmak üzere tek aşamadan oluşmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle cevaplamanızdır.

Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya başladıktan sonra herhangi bir gerekçe göstermeden istediğiniz zaman katılımı bırakma hakkınız vardır. Herhangi bir nedenle rahatsız hissederseniz katılımınızı sonlandırabilirsiniz. Araştırma sonrası devam eden herhangi bir rahatsızlık ve şikayetiniz için yine yukarıdaki mail adresi üzerinden araştırmacı ile iletişime geçebilirsiniz. Paylaştığımız bilgiler tamamen gizli tutulacak ve elde edilen bilgiler yalnızca araştırma için kullanılacaktır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı ve verilerinizin araştırma için kullanılmasını kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum. () Evet () Hayır

EK 2 – DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz _____

Yaşınız _____

Mevcut sosyoekonomik düzeyinizi aşağıdaki seçeneklerden hangisi daha iyi tanımlamaktadır? Belirtiniz. (Çok Düşük, Düşük, Düşük-Orta, Orta, Orta-Yüksek, Yüksek, Çok-Yüksek)

Mezun Olduğunuz Son Eğitim Düzeyi (Okuryazar, İlkokul, Ortaokul, Lise, Lisans, Yüksek Lisans, Doktora)

Medeni Durumunuz (Bekar, İlişkisi var, Evli, Boşanmış/Ayrılmış)

Hangisi yaşadığınız yeri tarif etmektedir? (Büyükşehir, Şehir, İlçe, Kasaba, Köy)

Yaşadığınız yeri kiminle paylaşmaktasınız? (Aile, Eş/Partner, Ev arkadaşı, Yalnız)

Psikiyatrik bir tanı aldınız mı? Varsa belirtiniz. _____

Kullandığınız psikiyatrik bir ilaç var mı? Varsa belirtiniz. _____

Ailenizde psikiyatrik tanıya sahip biri var mı? Varsa belirtiniz.

Aşağıdaki sosyal medya platformlarından hangisini/hangilerini kullanmaktasınız? (Facebook, Twitter, Instagram, Youtube, TikTok, Diğer (Lütfen belirtin))

EK 3 – NARSİSİTİK HAYRANLIK VE REKABET ÖLÇEĞİ (NHRÖ)

Aşağıdaki ifadelerin her birine ne derece katıldığınızı, yanındaki kutucuklarda yer alan “1= Hiç katılmıyorum” ile “6= Tamamen Katılıyorum” arasındaki rakamlardan yalnızca birinin üstüne (X) işareti koyarak gösteriniz.		Hiç katılmıyorum					Tamamen katılıyorum
1	Harika biriyim.	1	2	3	4	5	6
2	Günün birinde ünlü olacağım.	1	2	3	4	5	6
3	Ne kadar özel biri olduğumu diğerlerine gösteririm.	1	2	3	4	5	6
4	Başka biri beni gölgede bırakırsa sinirlerim.	1	2	3	4	5	6
5	Başarılarımdan fazlasıyla keyif alırım.	1	2	3	4	5	6
6	Rakiplerimin başarısızlığından gizli bir zevk alırım.	1	2	3	4	5	6
7	Sohbet ederken çoğu zaman insanların ilgisini üzerime çekebilirim.	1	2	3	4	5	6
8	Harika bir kişilik olarak görülmeyi hak ediyorum.	1	2	3	4	5	6
9	Rakiplerimin başarısız olmasını isterim.	1	2	3	4	5	6
10	Başka insanların benden aşağı bir konumda olmaları hoşuma gider.	1	2	3	4	5	6
11	Eleştirildiğimde sıklıkla rahatsız olurum.	1	2	3	4	5	6
12	Bir başkasının ilgi odağı olmasına hiç tahammül edemem.	1	2	3	4	5	6
13	Çoğu insan hiç bir şey başaramaz.	1	2	3	4	5	6
14	Diğer insanların hiç bir değeri yoktur.	1	2	3	4	5	6
15	Çok özel bir insan olmak bana çok büyük bir güç verir.	1	2	3	4	5	6
16	Yaptığım olağanüstü işlerle ilgi odağı olmayı başarıyorum.	1	2	3	4	5	6
17	Çoğu insan öyle ya da böyle eziktir.	1	2	3	4	5	6
18	Çoğunlukla diğer insanları idare etme konusunda oldukça ustayım.	1	2	3	4	5	6

EK 5- BAPİRT ALKOL/MADDE ÖLÇEKLERİ

BAPİRT -MADDE ÖLÇEĞİ

M1	Son bir yıl içinde ne sıklıkta [madde] kullandınız?	Hiçbir zaman En az bir kez Üçten fazla kez	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
M2	[Maddeyi] kestiğinizde veya azalttığınızda bazı sorunlar ortaya çıktı mı? (örneğin uykusuzluk, terleme, sinirlilik, huzursuzluk, titreme vb)	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
M3	[Madde] kullandığımız için hayatınızdaki başka etkinliklerden vazgeçtiğiniz oldu mu? (örneğin aile ziyaretleri, hobiler, sosyal ilişkiler vb)	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
M4	[Madde] kullanmak beden veya ruh sağlığınızı olumsuz yönde etkiledi mi?	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
M5	[Madde] kullanmanız, az sonra sayacağım yaşam alanlarından birisi üstünde olumsuz etkileri oldu mu? Aile ilişkilerinizde? Arkadaşlarınızla olan ilişkilerinizde? Eğitim hayatınızda? İş hayatınızda?	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
M6	Gündüz saatlerinde de [madde] kullandığımız oldu mu?	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
M7	Hayatınız boyunca hiç damar yoluyla bir madde kullandığınız oldu mu?	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ ☐ ☐

BAPİRT -ALKOL ÖLÇEĞİ

A1	Son altı ay içinde ne sıklıkta alkol kullandınız?	Hiç kullanmadım veya ayda 1-3 kereden fazla değil Haftada 1-5 kez Hemen hemen her gün	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
A2	Son altı ay içinde, alkol içtiğinizde bir günde ne kadar içerirsiniz? Ortalama olarak söyleyebilir misiniz? Aşağıdakine göre günlük standart içki miktarını hesaplayıp, yanıtı öyle yazınız Bir kadeh şarap = Bir standart içki Yarım duble rakı veya votka veya cin veya viski vb= Bir standart içki Bir büyük kutu bira= 1,5 standart içki	Hiç veya 1-2 standart içkiye kadar 3-4 standart içki 5 standart içkiden fazla	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
A3	Son altı ay içinde, bir seferde (6 kadeh şarap veya 3 duble rakı veya dört kutu büyük bira) veya daha fazla içme sıklığınız ne kadardır? Parantez içindeki standart içki cinsini daha önceki soruda verdiği yanıtta göre belirleyiniz.	Hiç veya ayda birden az Ayda 1-3 kez Haftada bir veya daha fazla	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
A4	Gündüz saatlerinde de alkol kullandığımız zamanlar oldu mu? Ne sıklıkla?	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
A5	Aileniz veya çevreniz sizin çok fazla alkol kullandığınızdan endişeleniyor muydu? Ne sıklıkla?	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
A6	Alkol kullandığımız için aile ziyaretleri, hobiler, sosyal ilişkiler gibi hayatınızdaki başka etkinliklerden vazgeçtiğiniz oldu mu?	Hiçbir zaman Bazen Çok sık	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2

EK 6- DEPRESYON, ANKSİYETE, STRES 21 ÖLÇEĞİ – ÖRNEK MADDELER

		Bana Hiç Uygun Değil	Bana Biraz Uygun	Bana Genellikle Uygun	Bana Tamamen Uygun
1	Ağızımda kuruluk olduğunu fark ettim				
2	Soluk almada zorluk çektim (örneğin fizik egzersiz yapmadığım halde aşırı hızlı nefes alma, nefessiz kalma gibi)				

EK 7- BAŞA ÇIKMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ KISA FORMU (BÇS- Brief COPE)- ÖRNEK MADDELER

Açıklama: Bu ölçek yardımıyla insanların günlük yaşamlarında güç veya bunaltı verici olaylarla yada sorunlarla karşılaştıkları zaman nasıl tepki verdiklerini araştırmayı amaçlıyoruz. İnsanların karşılaştıkları sorunlarla baş etmelerinin çok sayıda yolu olabilir. ancak yine de siz seçenekleri bir sorunla karşılaştığınızda genel olarak ne yaptığınızı yada nasıl davrandığınızı düşünerek işaretlemeye çalışın. Seçenekleri işaretlerken bir öncekinden bağımsız düşünmeye özen gösteriniz. Seçenekleri işaretlerken aşağıda belirtilen puanlamayı kullanınız.

1. Asla böyle birşey yapmam 2. Çok az böyle yaparım
3. Orta derecede böyle yaparım 4. Çoğunlukla böyle yaparım

Madde

1. Sorunla karşılaştığımda moralim bozulur ve duygularımı dışarıya yansıtırım.
2. Bu olay hakkında daha az düşünmek için sinemaya giderim ya da TV seyredirim.
...
28. Bir şeyler yapmak konusunda kendimi uygun ve doğru zamanı beklemeye zorlarım.

ASDK: Araçsal Sosyal Destek Kullanma, **MİZ:** Mizah, **DOK:** Duygulara Odaklanma ve Ortaya Koyma, **MK:** Madde Kullanımı, **KAB:** Kabullenme, **DEB:** Diğer Etkinlikleri Bırakma, **DİN:** Dine Yönelme, **YAD:** Yadsıma, **DİK:** Davranışsal Olarak İlgiyi Kesme, **ZİK:** Zihinsel Olarak İlgiyi Kesme, **KS:** Kendini Sınırlandırma, **OYY:** Olumlu Yeniden Yorumlama, **DSDK:** Duygusal Sosyal Destek Kullanma, **PL:** Planlama

1. Araçsal sosyal destek kullanma: 15,26, 2. Mizahi yaklaşım:7,20 3. Duygulara odaklanma ve ortaya koyma:1,13 4. Madde kullanımı:12,19 5. Kabullenme:5,25 6. Diğer etkinlikleri bırakma:11, 17 7. Dine yönelme:6,27 8. Yadsıma:3, 23 9. Davranışsal olarak ilgiyi kesme:4,10 10. Zihinsel olarak ilgiyi kesme:2, 24 11. Kendini sınırlandırma:28,8 12. Olumlu yeniden yorumlama: 14,21 13. Duygusal sosyal destek kullanma:9, 18 14. Planlama:16,22

EK 8- SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ-YETİŞKİN FORMU (SMBÖ-YF) –ÖRNEK MADDELER

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)

AÇIKLAMA: Aşağıda internette sosyal medya kullanımıyla ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve kendiniz için en doğru olan ifadenin üzerine X işaretini koymanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için bir işaretleme yapınız.

- ① Bana Hiç Uygun Değil ② Bana Uygun Değil ③ Kararsızım
④ Bana Uygun ⑤ Bana Çok Uygun

1	Sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak görüyorum.	①	②	③	④	⑤
2	Sosyal medyada planladığımdan daha uzun süre kalırım.	①	②	③	④	⑤

EK 9 – ETİK KURUL İZİNİ

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Tarih: 20/12/2022 09:20
Sayı: E-35853172-300-00002578378

00002578378

Sayı : E-35853172-300-00002578378
Konu : Atalay ÇOPUR Hk. (Etik Komisyon İzni)

20.12.2022

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 18.11.2022 tarihli ve E-12908312-300-00002524394 sayılı yazınız.

Enstitünüz Psikoloji (Klinik Psikoloji) Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden **Atalay ÇOPUR'un Doç. Dr. Şükran Gülin EVİNÇ** danışmanlığında yürüttüğü “**Narsisistik Rekabet, Hayranlık ve Kırılganlık Özelliklerinin Bağımlılıklar ve Psikolojik Semptomlarla İlişkinde Başa Çıkma Stillerinin Aracı Rolü**” başlıklı tez çalışması, Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **13 Aralık 2022** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 85FDB4BD-43CE-4EC6-BD56-86AD931DAF98

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara

Bilgi için: Duygu Didem İLERİ

E-posta: yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Bilgisayar İşletmeni

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: .

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks:0 (312) 311 9992

Keş: hacettepeuniversitesi@hs01.kep.tr

EK 10- ORJİNALLİK RAPORU

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU**

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA**

Tarih: 04/07/2023

Tez Başlığı : Narsisistik rekabet, hayranlık ve kırılganlık özelliklerinin bağımlılıklar ve psikolojik semptomlarla ilişkisinde başa çıkma stillerinin aracı rolü

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 91 sayfalık kısmına ilişkin, 04/07/2023 tarihinde tez danışmanım Doç. Dr. Şükran Gülin Evinç tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %2'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç
- 4- Alıntılar dâhil
- 5- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Atalay Çopur

Öğrenci No: N21136755

Anabilim Dalı: Psikoloji

Programı: Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

(Doç. Dr. Şükran Gülin Evinç)

□

